המחיר 2.50 ל"י ה' אדר א' תשל"ג, 7.2.73 שנה 36 מספר 1849

העולם הזה

העולם הזה מגלה

העסקים הפרטיים של ראשי ההסתדרות

קנוניית המיגרשים

ירלין - עופר

דניאל יקר

למראה שפע הגופים והמוסדות בישראל, העוסקים ב־תרועות ומול אורות הזרקורים במלחמה במכת תאונות־הדרכים, עולה לפעמים המחשבה, שהעסקנות הרעשנית הזאת אינה אלא הצביעות בהתגלמותה. שכן לגבי חלק ניכר מהעוסקים בכך, הורדת שיעור התאונות הוא עניין שולי בלבד. עצם המלחמה, על כל הכרוך בה, היא עבורם העיקר.

במיוחד אמורים הדברים לגבי חלקה של משטרת־ישראל בנושא זה. מזה שנים אנו מתריעים, גם במדור זה, על היעדר כל שיתוף פעולה מצד משטרת־ישראל בכל מה שקשור בפירסום פרטים ועובדות על תאונות־דרכים. המידע, אותו אנו חוזרים ומבקשים מהמשטרה, אינו דרוש לנו לסיפוק הסקרנות האישית שלנו. גם לא לשם „פירסומים סנסציוניים" כפי שאפשר לטעון במקרים אחרים. אנו זקוקים לו כדי למלא את מה שנראה לנו כתפקידה של העתונות במלחמה בתאונות־דרכים.

מאמרי תוכחה ודברי הסברה, ערכם מועט ביותר לגבי האוחזים בהגה. מה שלא יעשו אלף פלאקטים של משרד־התחבורה ומאה דו"חות של שוטרי־תנועה, עשויה לעשות תמונה מזעזעת אחת של תאונה שאירעה למישהו אחר. אבל התמונה בלבד אינה מספיקה. במקומות רבים בעולם כבר הוכח כי יעילותו של ניתוח

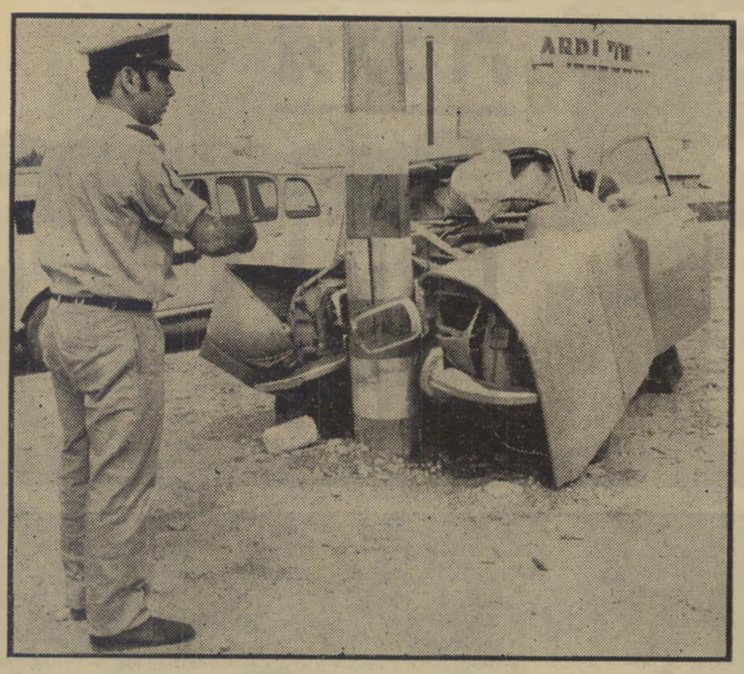

תאונת־דרכים בתל־אביב

למי איכפת לחסל את הקטל?

תאונה, כאמצעי הרתעה, היא גדולה יותר מכל האמצעים האחרים גם יחד. מראה מכוניות הרוסות, סיפורי הנפגעים, עדויות על הדרך בה אירעה התאונה והסברי מומחים על הדרכים בהם ניתן היה למנוע אותה, נחרתים במוחו של כל נהג, עשויים להפעיל בו רפלקסים מותנים תת־הכרתיים במקרה שיקלע למצבים דומים.

כל הנסיונות שעשינו בעבר כדי לקבל את סיועה של משטרת־ישראל לפירסום עקבי וקבוע על תאונות־דרכים, נתקלו בקיר אטום. מדי פעם, כאשר כתבי וצלמי העולם הזה נתקלים בדרכים בתאונות, הם מדווחים עליהן במידה שניתן לעשות זאת ללא עזרתה של המשטרה. (ראה כתבה בגליון זה).

כאשר ראינו כי ראשי משטרת־ישראל אטומים לחשיבות הדיווח השוטף על התאונות כאמצעי למלחמה בהן, פנינו למשרד־התחבורה. סגן שר־התחבורה, גד יעקבי, עימו שוחח אורי אבנרי בנושא זה, התלהב מהרעיון. הוא הציע מיד את עזרת משרדו ואף הורה לאיש משרדו, יצחק אריכא, לסייע לכתבי העולם הזה בהשגת המידע הדרוש להם כדי לפרסם מדור קבוע על תאונות־הדרכים.

אבל מסתבר כי גם משרד־התחבורה עומד חסר־אונים מול העדר רצונה הטוב של מישטרת־ישראל, שהיא אחד הגורמים המופקדים על המלחמה בתאונות. רק בידי המישטרה מרוכזים כל הפרטים על התאונה, שמות המעורבים בה וכתובותיהם. רק בידי המישטרה הנתונים המדוייקים, כולל צילומי המכוניות והנפגעים, של עשרות התאונות הקטלניות המתרחשות ברחבי הארץ מדי שבוע. אבל מישטרת־ישראל שומרת על חומר זה כעל אוצר סודי, שאסור לציבור לדעת אודותיו דבר.

פנינו, בצירוף המלצותיו של יצחק אריכא, למישטרת־ישראל שוב ושוב. אריכא עצמו ניסה להפעיל את השפעתו אצל כמה קציני מישטרה בכירים ולהסביר להם את חשיבותו של הפירסום. כל הבקשות נתקלו בסירוב מוחלט, אבל לא לפני שהתשובה הסופית התמהמהה בצינורות ביורוקרטיים של מישטרת־ישראל.

הסיבה הרשמית בה נאחזת מישטרת־ישראל כדי לנמק את סירובה לשתף פעולה ולסייע בפירסום חומר מרתיע על תאונות־דרכים, היא: סוב־יודיצה. לטענות דוברי המישטרה, כל תאונה היא בבחינת מקרה־בטרם־משפט ולכן כל מידע אודותיה הוא חסוי, כולל סיפורי המעורבים בתאונה איך לדעתם אירעה התאונה.

זהי טענה מגוחכת ואווילית, במיוחד כשנזכרים במידע המפורט בו מלעיטה המישטרה את העיתונות לגבי כל חשוד פלילי שהיא תופסת, עוד בטרם ברור אם תצליח לצבור נגדו מספיק ראיות כדי להביאו למישפט. לפי אותו הגיון עקום אסור לעיתונים לפרסם את סיפורו של מנהל בנק שנשדד, לפני שיחרץ דינם של השודדים, מפני שזה סוב־יודיצה; ואסור גם לפרסם עדויות של אנשים שהיו נוכחים בפיגוע חבלני בתחנה המרכזית, מפני שהחבלן עוד עשוי להיתפס ולהיות מובא לדין.

במאמץ אחרון להשיג את סיועה של המישטרה ולהתגבר על התיאחזות בטיעון פורמלי, ניסה יצחק אריכא לשכנע את דובר המטה הארצי של המישטרה, סגן־ניצב חיים תבור, בחשיבותו של הנושא ובחשיבות עזרתה של המישטרה. תבור הסכים להפגש עם איש המערכת, אבי שחק, שהציג בפניו את פירסומי העולם הזה בעבר בנושא תאונות־הדרכים מתוך כוונה להמחיש לו במה המדובר.

תבור הציץ בתיק, הודיע כי העניין נראה לו מאוד, אך אינו יכול להחליט במקום ולתת תשובה. גם כשבקשתו של הכתב הצטמצמה לבקשה להודיע למערכת על תאונות באיזור תל־אביב, עליהם מדווחים למישטרה, מיד אחרי התרחשותם, לא יכול היה תבור להתחייב לדבר.

אחרי שבוע וחצי של לחץ טלפוני לקבלת תשובה, מסר תבור את החלטת המישטרה: „אי־אפשר". זה סוב־יודיצה."

אי־אפשר כמובן למדוד זאת במיספרים מוחלטים, אבל כמה מתאונות־הדרכים המתרחשות בכבישי יש־ראל, צריכות להיות מונחות על מצפונם של ראשי המישטרה, שאינם מוכנים לנקוף אצבע כאשר הם מת־

מאירופה
לאשה
שאיכפת לה
vionell
הספרי האינטימי המיוחד המשחרר
אותך מריחות ורגשות בלתי נעימים.
VIONELL מבית BAC, גדול
יצרני הדיאודורנטים המובחרים באירופה.

אינך יכול לצאת לבית־כסא
פן תפסיד שיחת טלפון חשובה
התקן „מזכירת טלפון אוטומטית" במחיר המתאים
לכל תקציב, לשימוש ביתי ומשרדי.
היה בטוח שאיש לא נהנה מסודותיך! באפשרותנו לגלות מיקרופונים סמויים בעזרת ציוד הגילוי החדיש שלנו.
רדיו־דוקטור בע"מ,
רח' שלום עליכם 18, תל־אביב, טל' 286444.

צעירה ג'ינג'ית קיצרת שיער
(רזה וקצת גבוהה) שבערב יום ד' 14.7.71, השתתפה בחוג לרקודי עמים בבית מניה ביאליק בת"א והלכה לפני הגמר יחד עם חברתה (נמוכה ומלאת גוף) — מתבקשת לכתוב לעמיר ת.ד. 921 ת"א בקשר לעניין חשוב!

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב קרליבך 12, טלפון 260134, תא־דואר 136 • מען מברקי: עולמפרס • „הדפוס החדש" בע"מ, ת"א, רח' בן־אביגדור • הפצה: גד בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

אני לא רוצה לתרום!

אני, בכלל לא איכפת לי מה יהיה עם הגופה שלי אחרי שאני אמות. להגיד את האמת — אני לא חושב שיהיה איכפת לי אז גם על המדע כל־כך. אז למה בכלל זאת חשבתי לתרום את הגופה שלי להדסה? כי אני הייתי בטוח, שזו הדרך היחידה להיפטר מציפורני הדוסים. למה לגרום להם הנאה במותי? ושהם ירוויחו הון כסף מזה? עם ה„שירותים" של **חברא קדישא**, שהם סוחטים כסף בשביל „טהרה", מי צריך את זה? ובשביל ה„מצבוטת", שעושה למת הרבה תיאלפים טובים? זהו. בעד זה כבר כמעט הלכתי **להדסה**, לסדר לי את הניירות.

ואז! פתאום ראיתי **בהמודיע** את הידיעה הבאה:

היום לויית חלקי נפטרים בירושלים

לויה של 8 חביות עם חלקים מ־נפטרים שנותחו תתקיים היום כ־שעה 9.30 מרח' יואל 1 בירושלים. הלויה כאורגנית על ידי ח"כ „ככר המת".

ילדים וסגים שהוללו אחרי המות ר"ל, רגלים מנפטרים אלמונים וגל־מרים שסרם נקברו שנאספו ממכוני פתולוגים, ובתי ספר לרפואה, שונים בארץ.

חרא עליהם! אפילו אחרי המוות־אחרי־**הדסה** אי־אפשר להיפטר מהם! אז אנא אני בא? אם **הדסה** תבטיח לי שהיא תעשה סידור, שהחלקים שלי לא יגיעו ל„כבוד המת" — זה דבר אחר. אז אני מוכן לדבר.

ב. ישראל

פוגרומאניאק

פאולוס: יהי רצון שישרה השלום על תבל ומלואה.

זהבה: (מבט נוקב והיסטורי) את פוגרום קייב אתה זוכר? הייתי נורא קטנה, אבל אני זוכרת כמו אתמול.

פאולוס: את רצון היא בין שתי הדתות. ברגע היסטורי זה...

זהבה: (מבט נוקשה הישר לעיניו של פאולוס) וקישינב? פוגרום ממש! לא ראיתי, אבל סיפרו לי.

פאולוס: אופיה של ירושלים קדוש לדורות...

זהבה: (עיניים בוהות קמעה) ירושלים? לא זוכרת שום פוגרום שם. אבל פלונסק! זה היה פוגרום. כמה מחברותי הטובות ביותר נאנסו שם.

פאולוס: ידנו מושטת לסעוד לדל ולנדכא...

זהבה: (מבוישת קלות) שוונסק לא היה רציני. בוא לא נדבר על שוונסק. רק 24 קוזקים וגם הם בלי סוסים. אבל היו עוד. היו עוד. רק רגע (מעיינת בפתק קטן שהוסתר להפליא בכובע שהגיע מהארץ) או! שלונסק! 86 קצינים פולנים, 17 קוזקים, 90 סוסים.

פאולוס: בעיית הפליטים כאובה ומדאיגה היא.

זהבה: (מעלה נשכחות) אח"כ עברתי למילווקי. שם היה פוגרום חביב למדי, בהתחשב בכך שאלה היו נחתים צעירים ובלתי מאומנים. תשמע לי, נחת זה לא קונאק, ואני יודעת מה אני מדברת. אח"כ התגרשתי. וקלונסק זה כלום?

פאולוס: אולי מספיק עם ה־פוגרומים?

זהבה: (מבט חודר כליות, אם לא למטה מזה) אבל הכי טוב היה קייב. פוגרום לפי כל הכללים. חבל שהפסדת.

פאולוס: (מאבד קצת סבלנות) די!

זהבה: (מבט ערמומי) אתה בטוח שלא היית בקייב? הפרופיל שלך מוכר לי. תצעק רגע — „ז'יד"...

פאולוס: (יוצא מכליו להפליא) כן! הייתי! היה יופי של פוגרום. אני זוכר אותך טוב מאד. ילדה קטנה עם קוקו ענק שרצה אחרי ברחובות וצעקה „גם אני, גם אני". עד היום אני חולם על זה. בגלל זה נהייתי אפיפיור. אבל לא יעזור לך. אני יודע למה באת ולא יעזור לך. זהו. הפסדת. אבוד. לי אסור ואת כבר זקנה מדי. (מסדר את התסרוקת ולובש שוב את הירמולקה) עכשיו אפשר לדבר על הפליטים?

זהבה: לא. קבעתי להערב עם פליכס הוסואה־בואנוי. ידיד נפלא. אמנם אין לו פאנטומים, אבל...

כ. מיכאל, ב„פי האתון"

מה זה?

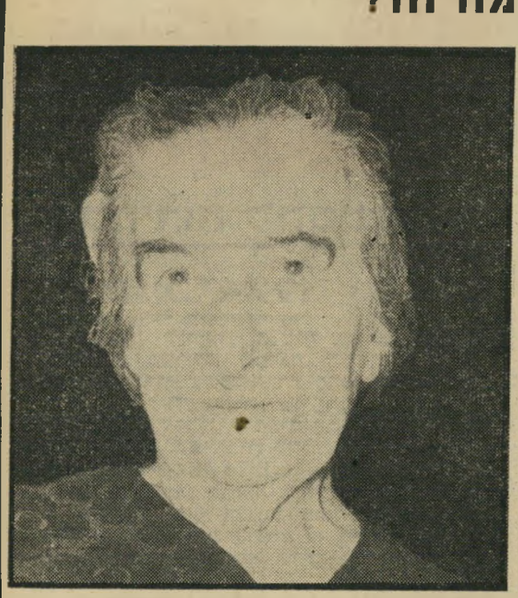

ומה זה?

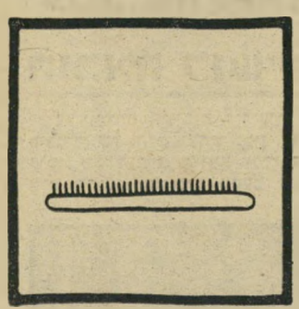

א־פרופו צנזורה:

זה מזכיר את האיש שהלך ב־רחוב וברגע האחרון נמנע מלדרוך על משהו. התכופף, נטל את הדבר בידו, מישש אותו, הריח אותו, ולבסוף אמר: „תראו איזה מזל, עוד מעט הייתי דורך על חרא!"

חברים מספרים על הצנזורה

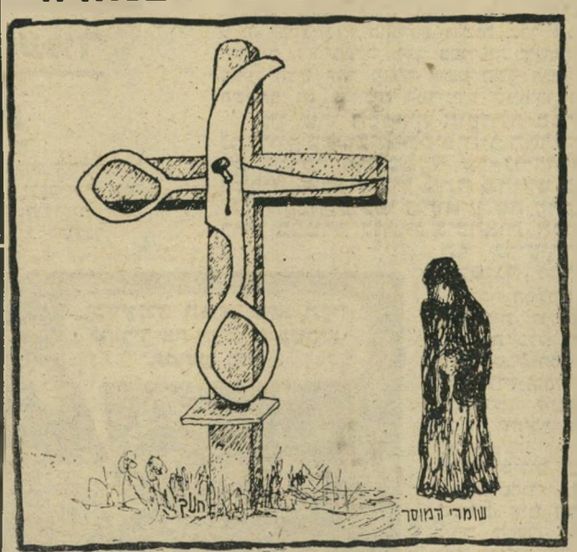

שומרי המוסר

מתוך פי האתון, עיתון הסטודנטים של האוניברסיטה העברית בירושלים.

זה הצעיר זקן יהיה!

אנחנו בכלל לא ידענו מה מסתתר מאחורי המינוי של זבולון המר לסגן־שר. וזה נורא הציק לנו. אז פתחנו את השבועון ששמו **פנים אל פנים**, ושם מצאנו לשמחתנו ולדאבוננו את התשובה.

לשמחתנו — כי כתוב שמה ככה: „חוגי־הצעירים במפד"ל יכלו השבוע לרשום לעצמם הישג נכבד: הממשלה אישרה את דבר מינויו של איש ה„צעירים" ח"כ זבולון המר לתפקיד סגן־שר..." ואם אתה שואל למה זה הישג נכבד? או. הם אומרים לך, שהוא „ידוע... כחריף־שכל... שקוד וחכם... ומקובל כישר ביותר בכל התחומים."

ומייד לאחר זה, בא מישפט הכי חשוב: **„ברור, שלגבי אנשים צעירים יש ערך לתכונות כאלה."**

שמעתם דבר כזה? אני אומר לכם, הצעירים בימינו הם כל־כך קצרי ראות. מה יהיה איתם? איך הם לא מבינים שהם נכנסים

סגן שר־החינוך זבולון המר

לצערו: מחר־מחרתיים זבולון'לה יגדל, יקרין, ומה הוא יעשה עם כל התכונות האלה בכנסת, ועוד בתור סגן־שר? ובכלל, איפה יש מקום לאדם כזה במפד"ל? מילא, לצעירים זה נורא חשוב, אבל מה יהיה מחר? כבר שמעתם פעם בחיים שלכם, שזקן־חריף־שכל־שקול־וחכם־מקובל־כישר־ביותר יחפוש כיסא במפד"ל?

אולי הם יודעים, שכל עסקן במיפלגה שלהם היה פעם חולה ב„מחלת הילדות" האלה? ואין מה לפחוד, גם הזבולונצ'יק יתבגר? אני לא יודע. הלב שלי מלא חששות על המינוי הזה.

א. צבאות

מה נשמע באקדמיה ללשון?

ראשית כל: נורא תודה, אקדמיה חביבה! אתם באמת כל־כך עזרתם לי, שאין לי מילים בפה. תארו לכם כמה היה לנו קשה קודם. כל פעם, כל פעם, הייתי מוכרחה להגיד: איציק, תביא לי בבקשה את הזיף־הנמצא־לרוב־בראש־המוץ־של־שיבולת־הדגניים. אבל מהר, איציק! תארו לכם כמה שזה היה מסורבל. עכשיו אני פשוט אומרת: איציק, תביא לי את המלען! וזהו. תענוג בחיי. דבר שני, שאני מוכרחה להגיד לאקדמיה: נכון, שכבר באמת הגיע הזמן להמציא מילה לזיף־הנמצא־לרוב־בראש־המוץ־של־שיבולת־הדגניים, אי־אפשר היה כבר יותר בלי, אבל למה אתם לא מתחשבים בצלצול? מה קשורה מילה כזו נחמדה לזיף כזה? מלען קשור ל„חול־מניוק", ל„ארס", ל„אינעל־אביך", ל„מלעון". או מה פתאום זיף? זיף!

נעמ צר

תשקיף

הבחירות להסתדרות

יידחו ל־1974

גוברת והולכת הנטיה בקרב הקבוצה הקובעת בצמרת מפלגת העבודה לדחות את הבחירות להסתדרות עד לאחרי הבחירות לכנסת השמינית, שייערכו בנובמבר הבא. המועד אותו מקבים עתה כמועד משוער לעריכת הבחירות להסתדרות הוא חודש אפריל—מאי 1974.

השיקול הקובע לדחיית הבחירות להסתדרות הוא חשש של מנהיגי העבודה מפני מערכת בחירות על רקע חברתי. הם סבורים כי במערכת הבחירות לכנסת, שתיערך על רקע מדיני, יוכל המערך להשיג יותר קולות.

גם הוועידה המיוחדת של המערך לדיון בענייני ההסתדרות, שנדחתה כבר מאפריל הקרוב לחודש יוני, תדחה ככל הנראה פעם נוספת.

יעקב צור - המועמד

הנראה לנשיאות

אל תייחס חשיבות לידיעות שהופרחו השבוע על סיכוייו של ח"כ יצחק נבון כמועמד לנשיאות במקומו של הנשיא היוצא זלמן שז"ר. הידיעות אינם אלא הדלפה מגמתית מטעם חוגי רפ"י לשעבר.

המועמד בעל הסיכויים הרבים ביותר לנשיאות הוא יעקב צור, מי שהיה בעבר שגריר ישראל בצרפת וויו"ר ההסתדרות הציונית.

פגה המחיחות ביחסי

אחה"ע - מפא"י

המתיחות ששררה בשבועות האחרונים ביחסים בין חטיבות אחדות־העבודה ומפא"י לשעבר במפלגת העבודה, פגה לחלוטין. בפגישת צמרת שנערכה השבוע בין פנחס ספיר מצד אחד, ויגאל אלון ויש־ראל גלילי מצד שני, סולקו כל אי־ההבנות.

בינתיים גברה המתיחות דווקא בין אנשי חטיבת אחדות העבודה עצמה. **כמה מחברי החטיבה כאשימים את מזכיר המישנה של המפלגה מטעמם, אברהם גיבלבר, שהוא הטעה אותם בכך שטען כי לא שותף להתייעצויות בהן נקבע כי אברהם עופר יהיה ראש מטה הבחירות של המפלגה.** ואילו חברים אחרים בחטיבה רוגזים על מזכ"ל ההסתדרות, יצחק בן־אהרון, על נאומו היוני בזכות פינוי שטחים כבושים גם ללא שלום. כמה מאנשי אחדות העבודה אף הגדירו נאום זה כ„תקיעת סכין בגבה של החטיבה."

תמיהה על הכרזותיו

של דיין

ראש־הממשלה גולדה מאיר ושרים בכירים בממשלה, הביעו תמיהה על דיעותיו החדשות של משה דיין בענייני השטחים, השלום וההסדר החלקי, כפי שהובאו בשמו בסוף השבוע בעיתונות הישראלית (ראה עמוד 17). התמיהה נובעת מכך שמזה מיספר חודשים לא העלה דיין בפגישות רשמיות אף לא רעיון חדש אחד מאלה אותם חשף השבוע, וכן לא השתתף גם בדיונים המדיניים שנערכו.

בין שרי העבודה הועלתה סברה שכוונת דיין בפירסום תפיסותיו החדשות, אינה רק לטרפד את מסעה של גולדה לארצות־הברית, אלא ליצור מתח מחודש בתוך מפלגת העבודה, כפי שהוא עושה ערב כל בחירות, במטרה להשיג נוספאות הקרובות יותר לדיעותיו במצע המפלגה לבחירות.

אגב, הסתבר כי דרכו הרעיונית של דיין אינה מעניינת כלל את הציבור. בעוד שכל הספרים העוסקים בדיין ובחייו שיצאו לאור, הפכו לרבי־מכר, הרי הספר שחיבר דיין עצמו, מפה חדשה יחסים חדשים, ושהוא סיכום דיעותיו של שר־הביטחון בשאלת השטחים, אינו זוכה לביקוש ניכר. הספר, שהופץ על־ידי ספריית מערב, נמכר עד כה בכמה מאות עותקים בלבד.

חזן - שר

בממשלה

הבאה?

אם תמשיך גולדה מאיר לכהן קדנציה נוספת כראש ממשלה, כמעט ודאי שיעקב חזן יכהן כשר בממשלה מטעם מפ"ם. הכוונה היא שחזן השיש יהיה שר ללא תיק, ויוכנס בסוד מטכחה של גולדה, במעמד דומה למעמד שיש כיום לישראל גלילי.

במקרה כזה ימשיך ויקטור שם־טוב להיות השר השני של מפ"ם, כשהוא מחזיק בשני תיקים — הבריאות והקליטה, ולידו שני סגני־שרים, סגן־שר לכל משרד.

אם אומנם תפרוש גולדה מכס ראש־הממשלה, יותר גם חזן על כוונתו להיות שר.

הממשלה תשקול את

סגירת הטלוויזיה

הממשלה עומדת לדון באחת מישיבותיה הקרובות בהצעה לסגור את הטלוויזיה, לפזר את עובדיה ולהפסיק את שידורי הטלויזיה לתקופה של מיספר חודשים, במטרה לארגן מחדש את המוסד כולו, על בסיס חדש ועל סמך תיכנון קבוע מראש. בין שרי הממשלה יש מיספר תומכים לרעיון, הנראה כפתרון היחיד לחילוץ הטלוויזיה מהמשבר החמור בו היא נתונה.

ביניהם הולך ומחריף המשבר בתוככי הטלוויזיה. מנהל התוכניות, יצחק שמעוני, יפרוש מתפקידו בעשרים בחודש מבלי שמונה לו ממלא מקום. עוזרו, אביטל מוסנזון, פרש אף הוא מתפקידו וביקש לאשר לו חופשה ללא תשלום למשך שנה כדי לפקח על הפקת תוכניות התעמולה הטלוויזיוניות של המערך לבחירות. מנכ"ל הרשות, שמואל אלמוג, סרב בתוקף לאשר לו חופשה למטרה זו.

הודעה לקוראים

בעיקבות העלאת מחירי ייצור העיתונים בישראל, ואחרי ששאר העיתונים העלו את מחיריהם, נוצר הצורך להעלות את מחיר „העולם הזה" ב־12%.

מחיר גליון „העולם הזה" יהיה מעתה 2.50 ל"י. הנהלת „העולם הזה" מקווה שהקוראים יתייחסו בהבנה להעלאה זו.

בוטלו ביקורים

לקראת

„שבוע האופנה"

סימן שאלה גדול מרחף סביב סיכויי הצלחתו של שבוע האופנה הישראלי, העומד להיפתח בשבוע הבא במלון הילטון בתל־אביב, על־ידי מכון היצוא. **בהערכות קודמות ציפו לכ־600 קניינים מחו"ל שיגיעו למאורע זה. עד היום הגיעו כבר כמה עשרות ביטוים מצד קניינים שהודיעו כי הם מכטלים את בואם. טרם ברור מה יהיה המיספר המדוייק של הקניינים שיגיעו מחו"ל.**

איך להחליף

את האסימונים?

מדור הטלפונים של משרד־התיקשורת בדק לאחרונה אפשרויות שונות כדי להחליף את שיטת החיוג בטלפונים ציבוריים באמצעות אסימונים. **נכח הפריצות הנמשכות והולכות של מכשירי הטלפון הציבוריים, כדי לגנוב אסימונים, הועלתה הצעה לעבור לשיטת הכרטיסיות.** בשיטה זו, מופעל מכשיר הטלפון הציבורי באמצעות כרטיסיית קרטון מיוחדת המנקבת חור אחד בתום כל שיחה, עד שהכרטיסייה יוצאת משימוש.

אחרי בדיקה נפסל הרעיון. הסתבר ששינוי המנגנונים בטלפונים הציבוריים יצטרך להסתכם בסכומים גבוהים ביותר.

תנשיא ניכסון וחנרי קיסינג'ר בטיול בגן חבית הלבן

עור יפה יותר
(בעזרת סדרת תכשירי הטפוח
Skin Dew
של הלנה רובינשטיין)

בקור, בחום, בשמש וברוח עורך מתייבש, מאבד מגמישותו ומיופיו. הקמטים הראשונים מבצבצים באופק.
סקין דיו מזרים חיים חדשים לעור פניך — מוסיף הלחות החיונית הדרושה לעור. סקין-דיו מרגיע, מחליק ומונע את יבוש העור הגורם לקמטים בטרם עת; מעניק לעורך את הטל המרווה הדרוש לשמירת נעורי העור.
סקין דיו — סדרת תכשירי טיפוח מוסיפי-לחות של הלנה רובינשטיין.

סדרת תכשירי הטיפוח סקין דיו כוללת:

Skin Dew Emulsion
בסיס לאיפור מוסיף-לחות, מכיל תרכיזי חלב המאזנים את תכולת הלחות בעור.

Skin Dew Cream
קרם לילה המכיל תרכיזי חלב, נלחם בהיווצרות קמטים ושומר על ייצובו הרך של העור.

Skin Dew Emollient Cleanser
תכשיר נוזלי מוסיף-לחות לניקוי העור.

Skin Dew Cleanser and Eye Make Up Remover
קרם מרוכז מאוד לניקוי העור והסרת איפור העיניים.

Skin Dew Freshener and Toner
טוניק ורוד להמרצה ורענון העור.

Skin Dew Herbal Lotion
טוניק חסר-אלכוהול מיוצר מתמציות צמחים ריחניים.

Skin Dew Eye Cream
קרם מזין לרקמות העדינות באזור העיניים.

Skin Dew Hand Cream קרם ידיים לא שמנוני

הלנה רובינשטיין· היופי בפעולה

יעוץ קוסמטי ניתן חינם במרכז ההדרכה של הלנה רובינשטיין, שד' קק"ל 94 תל־אביב, בימים ב' ו־ד' בשבוע בין השעות 3.30 — 6.00 אחה"צ
לבנות הנעורים גם בימי ג' בשבוע בין השעות 3.30 — 6.00 אחה"צ

מקום ראשון במשאל עם

ממ

משחות גילוח

ממ — משחות-גילוח זכו במקום ראשון, במשאל „הקניה הטובה ביותר 1973".

הציבור הישראלי הביע שוב את הערכתו ונאמנותו למשחות הגילוח המצוינות — „ממ של יצהר".

גברים אוהבים ממ,

נשים אוהבות גברים המתגלחים במשחות ממ.

קט"ב
הקניה
הטובה
ביותר
1973
מכון אזרחי המרכז למחקרים שיווקיים ומחקר דעת הקהל

הבן ממ לגבר

זה נהדר-זה יצהר

מ.ב.ג ושות מסטב

אנשים

„היום הוא מטורף לגמרי" לחש ישראל גלילי ליגאל אלון - בהצביעו על יצחק בן־אהרון

■ תוך כדי נאומו של מז־כ"ל ההסתדרות **יצחק בן־אהרון** על עתיד השטחים, בפני מזכירות מיפלגת העבו־דה, נכנס לאולם סגן ראש ה־ממשלה **יגאל אלון**. השר **ישראל גוריון** עצר אותו ו־אמר לו כשהוא מכוון את דב־ריו לנאומו של בן־אהרון: „ה־יום הוא מטורף לגמרי!"

■ גם בעיני חבר אחר של המזכירות, המשורר **משה טבנקין** — בנו של מנהיג אח־דות־העבודה **יצחק טבנקין** המנוח — לא מצאו־חן דבריו של יצחק בן־אהרון. בדבריו הוא התייחס לנאום ואמר בין השאר: „התפיסה, כאילו ישי־בתנו בשטחים דומה לשליטה תקופתית של עמים אחרים ב־שטחים מסויימים גובלת עם בגידה!" אך בפרוטוקול תוקנו הדברים „גובלת עם דיבה!"

■ בתוכנית הראיונות ה־שבועית שלו, שנערכת ב־קאברט הסאטירי, ריאיין **אורי זוהר** בשבוע שעבר את הרב **שמואל הכהן אבידור**, רבה של כפר־שמריהו. במהלך הראיון שאל זוהר את הרב ל־שם מה העליות התכופות לרגל של נשיא המדינה, **זלמן שז"ר**, אל הרבי מלובביץ'. הסביר לו הרב כי הנשיא הוא בסך הכל בן־אדם. „תראה," אמר, „לכל אדם יש תחביב, והתחביב של נשיאנו הוא לל־כת ולשמוע את הרבי מלו־בביץ'."

■ עורך התוכנית קלעים בטלוויזיה, **רם עברון**, הת־אכזב כאשר השבוי לשעבר, **יאיר דורי**, לא הופיע ל־תוכניתו כמתוכנן, לראיון על ספרו שיצא לאור. דורי אמנם התנצל כי לא יכול היה להו־פיע לראיון משום שבאותה שעה בדיוק היה צריך לארח את ראש־הממשלה **גולדה מאיר** במסיבה שנערכה לכבוד הוצאת ספרו, אבל ההתנצלות לא סיפקה את עברון, שהו־דיע למו"ל של דורי, **מרדכי**

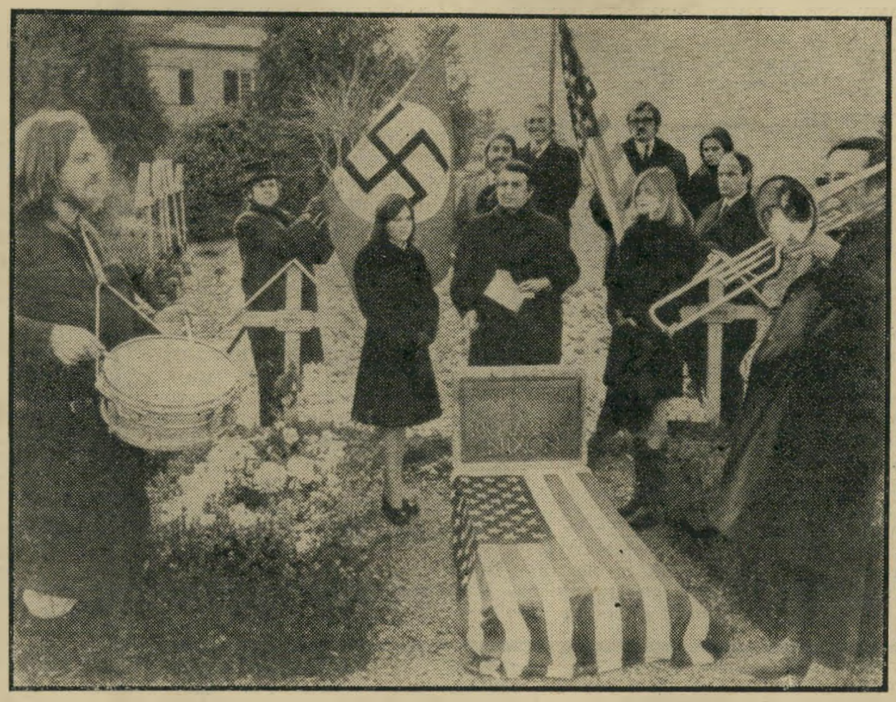

ריצ'ארד ניכסון

לפני חתימת הסכם השלום בויאט־נאם, ערך העיתון הסאטירי־שמאלני הגרמני פארדון („סליחה"), הפגנה נגד הפצצות הטירור האמריקאיות בצפון ויאט־נאם. ערוך העיתון (במרכז התמונה) ערך טקס הלוויה לריצ'ארד ניכסון (60) בליווייית תזמורת שכללה חצוצרה ותוף, בבית־הקברות של פושעי המלחמה הנאצים בעיירה לנדסברג. מנהל בית־הסוהר הסמוך הפסיק את הטקס בטרם־עת, בהסתמכו על בעלותו על המקום, ויתכן שיערך משפט נגד חילול המקום.

דודן זר

(יושב משמאל) בנו השחקן־זמר של סגן יו"ר הכנסת מרדכי זר, חגג השבוע שימחה כפולה: יום־הולדת ויציאה בנס מתאונה שאירעה לצוות המחזמר **אל תקרא לי שחור** בצומת כפר־ויתקין כאשר המכונית בה נסעו להופעה בחיפה, התהפכה והשחקנים נפצעו קל. מימין בתמונה נראה אחיו של דודו, השחקן־זמר גידי זר, כשהוא מציג את המתנות שקיבל אחיו ליום ההולדת.

ביסתן, כי להבא ישקול פע־מיים אם לתת לספרים שב־הוצאתו פירסום בתוכניתו. ב־אותו ערב, במקום הראיון עם דורי, שידר עברון בתוכניתו קטע על הספר השחף, מבלי לדעת שבאותו שבוע יצא ה־ספר בתרגום עברי בהוצאתו של בוסתן.

■ עורך תוכנית טלוויזיה אחרת, **עמוס אטינגר**, עו־מד לצאת יחד עם תוכניתו חיים שכאלה, לחופשה ארוכה. בגלל הבחירות המתקרבות ו־הולכות, ומפני שקשה לערוך תוכנית מסוג זה ללא הופעתם של אישים פוליטיים העשויים לזכות בדרך זו בעקיפין ב־פירסומת חינם, תצא התוכנית לחופשה בת חודשים רבים. אטינגר עצמו יוצא למסע של שלושה חדשים לדרום־אמרי־קה, אבל לא לפני שיערוך ב־שבוע הבא, במלון גרנד ביץ' החדש בתל־אביב, מסיבה בה יטלו חלק כל אלה שהשתתפו בתוכניות חיים שכאלה עד כה, על המסך ומאחוריו.

■ על מידת הזדהותם של האסירים עם המסופר עליהם,

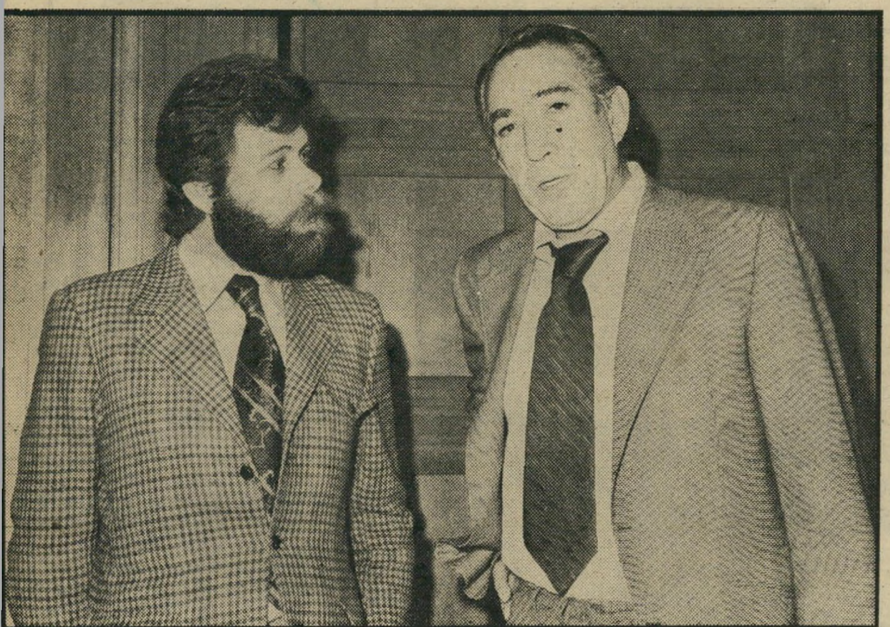

אנתוני קווין

כוכב הקולנוע ההוליבודי ממוצא מקסיקאי, זכה בשבעתו לחוויה יהודית טהורה עליה סיפר בפגישתו עם העיתונאי הישראלי שלמה שמיר (משמאל) שהו־כיום סגן העורך של השבועון האידי האמריקאי **אלגמיינע זיטונג**. קווין סיפר כי בעת שהשתתף בהסרט **תותחי נברון** באי רודוס, הוזמנו היהודים שבצוות ההסרטה לבית־הכנסת היהודי הספרדי שבאי. אלה לקחו אותו איתם. אבל כיוון שקווין היה היחיד ביניהם המדבר ספרדית, העניקו לו יהודי רודוס כבוד מיו־חד. „אתה יהודי אמיתי," אמרו לו והושיבו אותו ליד הרב. ואילו את היהודים שבצוות הושיבו מאחור

עמד השבוע הפסיכיאטר ה־ראשי של שירות בתי־הסוה־ד"ר **חיים סימקין**, בער־שנערך באולם צוותא לרג־הוצאת ספרו של העיתונא־**יגאל לב**, ד"ש מהעולם התד־תון. ד"ר סימקין סיפר כ־ספרו של לב, המתאר א־פירטי החיים של הכלואים, זכ־לפופולריות רבה בין האסי־רים. אולם בפי כולם הית־טענה אחת אל המחבר: מדו־הוא לא הראה להם את כתב־היד ולא התייעץ איתם לפני הפירסום. לדעתו של סימקי־נובעת טענה זו מהרגשת ה־שותפות שהיתה לאסירים ש־ראו את עצמם כעוזריו ש־הסופר בכתיבתו.

■ באותו ערב גילה אל"מ (מיל.) **מאיר פעיז** כי ניתו־התנהגות המחבלים העצירי־העלה כי דרגת קנאותם ונכו־נותם לפעול נגד הכיבוש ה־ישראלי עולה ככל שרמת ה־השכלה והאינטליגנציה שלה־עולה. לדעתו של פעיל מוכיו־הדבר כי פעולות ישראל בשט־חים, הגורמות להעלאת רמו־החיים וההשכלה, יהפכו בסופ־של דבר לבומרנג והדבר מנו־גד לתיאוריה של שר־הביטחו־**משה דיין**, הסבור כי ב־הלאת רמת־החיים בשטחים נ־תן להשתיק כל התנגדות.

■ במיסגרת יום עיון ש־נערך בפקולטה לאומנויות ב־אוניברסיטת תל־אביב, הירצו־הפסל **יגאל תומרקין** ע־עבודתו המשותפת לפני מלח־מת העולם השנייה עם המחזא־**ברטולד ברכט** המנוח ב־ברלינר תיאטר. תומרקין נ־צל את ההזדמנות והביע או־דעתו השלילית והמזלזלת ע־התיאטרון בארץ. תוך כדי דב־ריו צעק לעברו אחד מהקהי־שלא הסכים לקטילה המוחל־טת: „אבל מה עם **הנון ליון**?" השיב לו תומרקין „אצלנו הפסלים, היינו אומרי־עליו שהוא מפסל בתרא!"

מכתבים

■ אדישות

הציבור

„העולם הזה" 1847, „אסון או פשע ?" על מותם בחנק של חמישה ילדים מוכי־גורל במוסד „בית פנחס".

אינני אוהב לקרוא כתבות בלתי־נעימות כמו זו שהופיעה אודות שערוריית מותם של חמשת הילדים המפגרים במוסד בנס־ציונה.

אך בהיותי מצדד בהמתת־רחמים, נסחפתי לקרוא על הזוועה הזאת, שאצל היטלר היו דוגמתה. אלא שהיטלר עשה את הדבר רק ליהודים. לגרמנים בני־עמו הוא יסד את „בית־החולים למיתה יפה" — בו היו החולים חשוכי המרפא נפטרים מעינוייהם ע"י זריקת הרדמה ממיתה.

עד כמה שלא נעים להודות, הרי שבנקודה זו נראה בעיני היטלר, הדיקטטור הנאצי, כמלאך זך לעומת הגנגסטרים הדמוקרטיים שלנו האחראים לאכזריות הדמוקרטית ב„מוסד" הנ"ל, בו ממיתים ע"י עינויי הרעבה והזנחה, רק בגלל שהחוק אוסר המתת־רחמים.

מה שמחריד עוד יותר היא אדישות הציבור, ואני בתוכו, למרות שהעולם הזה חשף את הזוועה עוד לפני שנה וחצי! כשהיטלר עשה זאת לנו — הרעשנו עולמות והאשמנו את כל העולם על שתיקתו האנוכית והאנטישמית, אבל כשיהודים מתנהגים כך בארץ הקודש, אנו עוברים בשקט לסדר היום...

חנן גודגרט, חולון

■ הישג עצום

של המישטרה

„העולם הזה" 1844, „במדינה — מישטרה — שתוק טמבל!" על רדיפתם של שוטרי תל־אביב אחרי צעירים ארוכי שיער.

ברצוננו להביע השתתפות בצערו של השוטר, „תופס המרגלים" האמיץ, נתן ארביב, על שהמרגל הנודע, אילן ברוש

אנדרה קיבצ'ינסקי
ציד מכשפות

(שהוא כידוע גם קיבוצניק) התחמק מידיו ברגע האחרון. אנו מציעים לבדוק את אורך שערותיו של השוטר ששיחרר את אילן — היום הוא משחרר אותו — מחר יצטרף אליו.

ברגע שקראנו את הכתבה הצטרפנו מיד למאמיני הארי קרישנה (שכידוע מסתובבים קרחים) וגם הצלחנו להפטר בחשיכת הלילה ממעילי פרוות־הכבשים המחשידים שהיו ברשותנו. כמו־כן הצטיידנו בתעודות מכל המוסדות הדתיים שמצאנו כאן (כל המרבה הרי זה משובח), ואחד מאיתנו נושא תמיד סידור תפילה.

אנו מברכים את משטרת ישראל על שהצליחה סוף־סוף לגייס לפחות אדם אינטיליגנטי אחד לשירותה שיוכל להוציא מפיו את המשפט המסובך: „שתוק טמבל" שלוש פעמים בלי לטעות אפילו פעם אחת. הישג עצום זה מעודד אותנו פה, בניו־יורק האלימה. גל של התלהבות שוטף את מאות אלפי הישראלים בחו"ל נוכח פעולות דמוקרטיות כמו אלה שיביאו סוף־סוף את שלטון החוק והסדר למדינתנו הקדושה!!

בבואנו ארצה נביא מתנה — מטאטא לציד המכשפות.

אנדרה קיבצ'ינסקי,
אהוד עיזרין, ניו־יורק

ואלו מסעות גולדה

הגענת הלאומית של ישראל, ראש־הממשלה גולדה מאיר, שוב הראתה את כוחה כיצד ללמד לקח את כל אלה הבאים עימה במגע — הפעם את האפיפיור בכבודו ובעצמו!

התגובות הפומביות לאחר שובה מחו"ל, לאחר הפגישה עם האפיפיור, גילו מיטען עמוק ורב של רגשות עזים בכל הקשור בטראומה ה־היסטורית הארוכה שביחסי העם היהודי והכנסיה הקאתולית. אולם, תבונה מדינית אין בהן.

מעבר ומעל לכל אשר נכתב עד עתה, וייכתב בעתיד, על הפגישה ההיסטורית בין ראש־הממשלה לבין האפיפיור, סקרן אני לדעת, האם העלה ראש הכנסיה הקאתולית בפניה את עניין החזרת פליטי הכפרים בירעם ואיקרית...

ואולי תשובתה, במידה והיא נשאלה על גורל שני כפרים אלה, ניתנה בדבריה בראיון בעיתון **מעריב.** בראיון זה היא אמרה: „כשאמר לי האפיפיור שיהודים צריכים להיות רחמנים, השבתי: הזכרון הראשון בחיי הוא הפוגרום בקייב." דברים אלה תואמים את העמדה שביטאה גולדה מאיר בעת הדיון בפרשת ביר־עם — איקרית בלישכת מיפלגת העבודה שבשנה שעברה, כי „אחרים עשו לנו דברים גרועים מאלה."

על־ידי כך העמידה אותנו ראש־הממשלה במישור אחד עם עושי העוולות — קטנות כגדולות — למיניהם.

אשר להשתתפותה של ראש־הממשלה בכנס האינטרנציונל הסוציאליס־

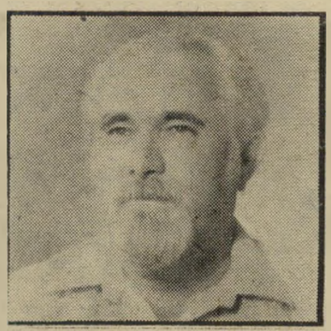

נחום סנה
טראומה היסטורית

טי בפריז על־אפו־ועל־חמתו של נשיא צרפת, מעניינת אותי בפרשה זו לא עצם הנסיעה לפריז, אלא דווקא עמדתה של גולדה מאיר בעניין מיל־

חמת ויאט־נאם.

נראה, כי לאחר השמעת האני מאמין הסוציאליסטי שלה בפתיחת ועידת מפ"ם, היא החליטה, כי עמדתם של ראש־ממשלת שוודיה ה־סוציאל־דמוקרטי ונציגי הסוציאל־דמוקרטיה ההולנדיים ואחרים, אשר דרשו לגנות את נשיא ארה"ב בדבר אחריותו להפצצות הברבריות בויאט־נאם, אינה עולה, כנראה, בקנה אחד עם עקרונות סוציאל־דמוקרטיים... ואולי יש כאן זהות השקפות בין עמדת הנשיא ניכסון להביא את צפון ויאט־נאם, באמצעות הפצצות טירור, לידי הסכמה לתנאי השלום האמריקניים, לבין העמדה שהיתה רווחת בישראל בתקופת שילטונו של דוד בן־גוריון, ואשר, כנראה, גם אלה שבאו אחריו טרם נגמלו ממנה, להכניע את מדינות הערבים באמצעות מכות צבאיות מוחצות, ולהכריחן להגיע לידי השלמה והסדר עם ישראל!

על־כל־פנים, יאמר ברורות: סוציאליזם אשר מתעלם ואינו מגלה רגישות כלפי סיבלות הזולת, ויהיה זה במזרח או במערב, בישראל (ביר־עם איקרית — עקרבה — פיתחת רפיח) או בויאט־נאם — אין בינו לבין סוציאליזם כלשהו ולא כלום!

נחום סנה, באר־שבע

■ קולות

יברקים

המשיח בא. הכס „הקדוש" לחץ את ידה של גולדה מאיר. יש גם צילום, „זוג נס־לא", תמונה הסטרית, סליחה „היסטורית". אני נורא מתרגש, אנא תנו לי קצת לנוח...

איפה היה הכס הקדוש כאשר זרקו יום־יום רבבות ילדי־ישראל אל תאי הגזים ואת הוריהם שרפו חיים?

תמונה זו דבוקה אל הכס הקדוש עד סוף כל הדורות.

מאיר בזימברג, ראשון־לציון

■ אכזריות

בחיות

„העולם הזה" 1846, חיות בציי־נוק", על סיבלם של חיות הניסוי באוניברסיטת בר־אילן.

יישר־כוח לכם, על הכתבה בה תיאור הסבל הרב של חיות הבית אשר נעשים בהם מחקרים מדעיים, באוניברסיטת בר־אילן.

אינני מבינה איך יכולים להגיע לאכזריות כזאת בחיות אשר אלוהים בראם. למרות שחיות אלו מיועדות לנסויים, לא צריך להוסיף להן סבל על סבל, בדיוק ובמוון. ואולי היחס אליהן משקף את כל מערכת חיינו בארץ: זלזול בנסיעה בדרכים וריבוי תאונות הדרכים, הגסות ו־הברוטליות וחוסר הסבלנות והסובלנות שמפשתה בחברה הישראלית.

רחל כהן, תל־אביב

■ על חשבון

השנור

צריך להבהיר לציבור שרוב האנשים המקבלים עזרה מלשכות הסעד, לא מקבלים דבר בחסד אלא בזכות. אבל ישנם בישראל שנוררים גדולים: כל אנשי הסוכנות היהודית, כל האפאראטצ'יקים של המפלגות וההסתדרות חיים מכסף שנור, ממגביות, מס אחיד וכו'. הם הם השנוררים האמיתיים.

השנוררים הגדולים הנ"ל חיים בדירות יפות, יש להם מכוניות וכו' על חשבון אלה שנותנים למגביות ומשלמים כל מיני מיסים.

תראו איך חיים אנשי הסוכנות היהודית? איך חיים אנשי המנגנונים המפלגתיים והסתדרותיים! הם חיים על כסף שנור!

משה קליוסטר, ירושלים

■ אל תתנו

להם רובים!

„העולם הזה" 1848, „מאחבה אפשר למות רק פעמיים," על התאבדותו של השומר במעלה־החמישה.

המדינה הזאת גולשת מאבטורד לאב־סורד. יש לכם מושג כמה צרות ומיכשולים מערימים על דרכו של אזרח תם וישר שרוצה לקנות רובה־צייד? לא עוזי חס־וחלילה, שאותו אין הוא בכלל רשאי לרכוש, לא אקדח להגנה עצמית, פשוט רובה צייד לצורך תחביב.

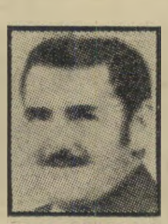

משיח

האזרח חייב להצטייד בתעודת־יושר, ברשיון לנשק, ברישיון לתחמושת, בתעודת ביטוח, באישור מיבחן מרשות שמורות הטבע. ו־הנה כאן קמה לה חברה פרטית המספקת תת־מיקלעים לכל דיכפין, ובין הדיכיפנים האלה רבים שלא היו עובדים אפילו מחסום אחד המועמד בדרכו של האזרח הרגיל.

אז פלא עכשיו שהעוזים והאקדחים של חברת השמירה לא יורים תמיד לכיוון הנכון? למה הם מחכים, שם במישרד־הפנים, כשהם נותנים לחברות השמירה את הרישיונות הקולקטיביים? שאחד השומרים יסחט את ההדק לא לחזה של עצמו, אלא לחזות של עשרות אנשים חפים מפשע שיקלען בדרכו המטורפת?

דוד משיח, ירושלים

■ איפה

הנערה?

„העולם הזה" 1848, „איך נולדת אופנת הבלי", על שביתת הקונים הארצית.

אתם תופשים בחורה שמצליחה בכל כך מעט מילים ובמעשה אחד להסביר את בעיית האינפלאציה בארץ ומשאירים אותה אלמונית לדורות?

איפה הצלמים הנודעים של העולם הזה, ששום סקופ לא חולף להם מול העיניים מבלי שיעצרו אותו במצלמתם?

רוני דגן, תל־אביב

● הקורא דגן יכול להירגע. צלמי **העולם הזה** עדיין עוצרים את הסקופים. ולראייה: התמונה בה ישנה לא רק רותי זריהן, שהצליחה להסביר לכרוך את אופנת ה„בלי" באינפלאציה הדוהרת, כי אם עוד שתיים מחברותיה, אביבה קרוצ'ו ונורית נורפשן, המדגימות בשימחה אותו רעיון.

נורית, אביבה ורותי בשביתת הקונים
כך נולדה אופנת הבלי

קוראים חשוחים מכתבים מתבקשים לנסח אותם בקצרה. עדיפות תינתן למצרפים תמונות לכתביהם.

למעשה, אתה מתגלח כל בוקר בלי קצף.

אם אתה מאלה המסיימים את הגילוח במשיכת סכין אחת — הרי אתה בר מזל. אם לא — יש לך בעיה. כי במשיכה הראשונה הכל הולך חלק. הסכין מחליקה על פני הקצף, מסירה חלק מהזיפים... ואת כל הקצף. אם סיימת בזאת את הגילוח — כי אז כל משחה טובה עבורך. אם לא — המשך לקרוא.

כדי להיות מגולח למשעי עליך לחזור 4—5 פעמים על אזורים "בעייתיים".

באזורים כאלה אינך נפטר מכל הזיפים בגילוח הראשון. למעשה אתה מעביר את הסכין, ואחריה את קצות אצבעותיך. אם עורך עדיין לא חלק, אתה חוזר ומעביר את הסכין, ושוב... את קצות אצבעותיך... ואת הסכין... לפעמים 4—5 פעמים. וכל זה „על ריק" — כי הסכין כבר הסירה את הקצף במשיכה הראשונה.

כדי להתגלח היטב (ולא לגלח את העור) עליך להוסיף קצף 4 או 5 פעמים

כשמתגלחים בלי קצף, הסכין אינה מחליקה והעור נפגע. ישנו פתרון: הוסף קצף מספר פעמים. אבל אתה הרי אינך עושה זאת.

על כן מצאנו לך פתרון אחר: הלנולין.

הלנולין: חומר מרכך

הלנולין הוא מרכיב טבעי החודר לעור, מרכך אותו ומזין אותו. תכונות הלנולין עושות אותו למרכיב חיוני בתכשירי גילוח. הלנולין מגן על העור בפני להב הסכין החד. הוא גורם להחלקת הסכין על פני העור והשפעתו אינה פגה משך כל הגילוח. הוא ממשיך לפעול גם לאחר שהקצף הוסר. בהזינו את העור הוא מכין אותו לקראת הגילוח הבא.

מכיון שאינך מוסיף משחה הוסיפה "ויליאמס" לנולין

כאשר אתה משתמש במשחות גילוח "ויליאמס" אתה שם על פניך שכבות: שכבה אחת המכילה מספר מרכיבים פעילים (הנמצאים בכל יתר המשחות) ושכבה שניה בלתי נראית, על בסיס לנולין, הגורמת להחלקת הסכין גם לאחר שהקצף הוסר.

בתכשירי "ויליאמס" פועל הלנולין (LANOLINE) גם לאחר שהקצף הוסר.

מיוצר בישראל ע"י בלמון בע"מ, המפיצים: חב' נורית בע"מ.

סיקורת

מי אמר שאין לנו דרמה טובה בארץ? הדרמה המוצלחת ביותר מופיעה דווקא בטלוויזיה.

הכוונה לאו דווקא למה שמתרחש ב־מיסדרונות, ואפילו לא למה שנעשה **בתיאטרון שידורי ישראל** — אלא דווקא לדרמות המיובאות, הממלאות בהצלחה רבה את החורים שמותירות ההפקות ה־מקומיות.

כך היה עם **העלמה יוליה** של סטרינד־ברג, וכך קרה בשבוע האחרון, כאשר שידרו ביום ו' האחרון את החלק הרא־שון של **החולה המדומה** למוליאר.

כל מי שראה את מוליאר בארץ וברח מן התיאטרון בעגמת־נפש, יכול להיווכח שעם משחק משובח ובימוי מוצלח, יש בהחלט סיבות לסבול מחזאי מתחיל כזה ומיושן כזה כמו מוליאר גם היום ויותר מכל קומדיה מודרנית. הלוואי ויהיו עוד חורים רבים כאלה בין ההפקות ה־מקומיות.

ספרים

„מי שאינו מאמין בניסים, אינו ריאליסט"

„שנים סוערות", מאת רומן פריס־טר. 234 עמודים, מתכונת אלבו־מית עם צילומים בשחור־לבן וב־צבע בעיצובו של צבי נרקיס. הו־צאת ארץ התנ"ך.

„טובה שמעה את המילים הבוקעות מתוך הרמקול שעל סיפון האוניה. כ־400

בן־גוריון בספרו של פריסטר
עניינים קטנים, אבל גדולים

נוסעים אחרים הקשיבו אף הם לחדשה המסעירה. אך מה ששמעו אלה שהקיפו את בן־גוריון, היתה אנקה ראשונה של ראש־הממשלה הראשון: „אצלנו, מי ש־אינו מאמין בניסים, אינו ריאליסט."

טובה שטיינפלד היא אחת מאותן גי־בורות־במיקרה המאחות חלקיקי־היסטוריה מספרים, שמות, דמויות מתוך צילומים, שלדי־מתכת ואבני־דרך למסכת אחת שקוראים לה: 25 שנות המדינה. במילים אחרות: שנים סוערות, שמו של ספר־אלבום חדש מאת אחד העיתונאים ה־מוכשרים של ישראל, רומן פריסטר.

זה כל כך פשוט...

מה יותר קל מלהשתתף בהגרלת הלוטו. תמורת 50 אגורות תוכל לסמן 6 מספרים בכל אחד משתי הטבלאות שבטופס.

עשה חישוב פשוט פעולה בת שניות ספורות, מביאה לך סיכויי השתתפות בזכיה בת 75,000 לירות בפרס הראשון ואלפי לירות ביתר הפרסים.

זה כל כך פשוט.

סיקורת

טובה שיינפלד עלתה לארץ ב48', כדי להיות שחקנית — והסכה לפועלת חלוצית. לדעת המחבר, היא אחת הדוגמאות האופייניות המסבירות את קיומם של גיבורים אלמוניים רבים כמותה, בארץ שבה אבסורד ענק אחד מוליד אבסורד ענק אחר, הניסים מעצבים את המציאות, והמציאות היא סידרה ארוכה של ניסים.

כך רואה פריסטר בעיניו, עיניים בולשות של רפורטר מובהק, אבל עם נשמה יתרה, את שורת המילחמות, סידרת ה־התקלויות בשדה־הקרב ועריסת ההיתקלויות בשדה היחסים הסוציאליים, המהווים את עיסוקו היומיומי של הישראלי המצוי.

בעוד הוא פותח את אלבומו בנימה רומנטית, ומדגים עד כמה רומנטית היתה מילחמת הקוממיות, שאפילו פרשים על סוסים היו בה, הוא ממשיך וסוקר את ימיה של מדינה שהנורמלי־זציה גברה בה על הרומנטיקה, וסכנות של ניוון נפשי רובצים לפיתחה בבקרים.

למצוא פרנסה במקום, ולכל התסבוכת הזאת משתרבב גם רצונו של קימל הבן להתחתן עם המזכירה של האם. לא מעט, בגלל שהיא שכחה לקחת את ה־גלולה בזמן.

ברקע, מטיל את צילו האיום קיבוץ ישורון שממנו באה כבייכול מישפחת קימל, אבל למעשה אינו קיים כלל (האם ילדם הדימיוני של ג'ורג' ומארתה מ־וירג'יניה וולף לא יישכח לעולם?) ואילו בחזית, מטיל חוש ההומור של המחבר צל מאיים עוד יותר:

„אשתי מנסה לשכנע אותי, אבל לעומת זאת, אותי לא קשה לשכנע" — זאת היא אחת הבדיחות השנונות שמגיש ה־תיאטרון הלאומי בהצגתו האחרונה. או: „אני אסע ללונדון לערוך קניות במארקס ואנגלס." או בדיחה לחובבי המשקאות: על הבמה שותים בלאדי מרי, ואילו אחרים מעדיפים בלאדי ערק או בלאדי וודקה. ולמתמצאים בסמים, מסבירים את

סגל, עזיקרי וקניג ב„תפוס את הגנב"
אולי קונסטרוקטיבית — אבל איפה הסאטירה?

דמויות רבות ומגוונות חלקן שהיו אלמוניות עד בוא יד הגורל שהפכה את המיקרה הפרטי שלהן להיסטוריות אחרות ידועות: כדויד מרקוס, גולדה מאיר, מאיר הר־ציון. דרך כולן, הוא רואה את קיומה של ישראל העכשווית כבליל מוזר: טיפוסים בוטחים ושאננים, זקופי־קומה עם תיקוות של זהב. שפופי־קומה, עלובים ועניים. זמרתיחים רעל תוך כדי הרגשת ניוון וקיפוח חברתי, ממתינים ליום בו יוכלו למזוג אותו לתוך אוזניה של ישראל השאננה.

פריסטר אינו מתיימר למציא פתרונות או לייעץ כיצד להשיג את השלום, כדי לפתור את בעיית החינוך. סיפרו אינו מחקר היסטורי או חברתי, ואף לא בי־קורת. זהו ניסיון לסגנן אפוס בתוך אמונה שאם המציאות לא תעזור — יעזרו ה־ניסים.

הלוואי אמן.

תיאטרון

איפה הקילשון?

„תפוס את הגנב" מאת יוסף לפיד בתיאטרון חבימה. במאי: ניקו ניתאי. תפאורה: לידיה פינקוס־גני. משתתפים: ניסים עזיקרי, ליאה קניג, שמואל סגל, שרגא הרפז, אהובה יובל ותמי ספיבק.

השם הוא כמובן שמה של קומדית־המתח המבריקה של אלפרד היצ'קוק. המחזה עצמו, לעומת זאת, הוא לא מותח ולא מבריק. ומה שנוגע לקומדיה, אפשר להתווכח. כי אם קנה־המידה לקו־מדיה הוא צחוק של הקהל, יש אבקה אחת מסויימת שהיא יותר מוצלחת מכל ה־קומדיות שבעולם. כולל תפוס את הגנב.

לכאורה, מדובר כאן בסאטירה פולי־טית. האב והאם במשפחת קימל הם שניהם פעילי מיפלגה חשובים. כאשר מתפנה מקום בכנסת מתעוררת השאלה מי מהם יזכה בכבוד. לתוך בעיות מש־פחה אלה ניקלע בשוגג גנב קטן שחשב הבחילה של המזכירה הקטנה כך: „זה לא מל.ס.ד. אלא מל.ס.דני."

את כל ההברקות הנפלאות הללו מכי־נים בהצגה סדרות ארוכות של דיאלוגים, כדי שלא יירדו בצורה פיתאומית מדי על הקהל. אחרת, חלילה, יתפגר מרוב צחוק. למשל, עד שסוף סוף נאמר על הבמה כי מי שאין לו מיקצוע ואין לו מה לעשות מתאים לכנסת, מצפה הקהל מזה עשר דקות לפחות להלצה שתפרק לו את המתח.

כדי להרבות בהנאה, מנסים חלק מן השחקנים — ללא הצלחה יתרה — ל־חקות את יעקב בודו. אחרים לעומתם, אינם יודעים עדיין את מי לחקות, פוס־חים על הסעיפים עד הרגע האחרון.

לזה קוראים, בהקדמה לתוכניה של ההצגה, „סאטירה קונסטרוקטיבית." ל־הבדיל מן הדסטרוקטיבית של אויבי־העם הנודעים, העוסקים בישו ובאמבטיות.

ייתכן שהבימה צודקת, וישנה איזו קונסטרוקטיביות נעלמה בעסק. אבל ככל שהדבר נוגע לחוש ההומור של הישראלי המצוי, ההצגה דווקא מאוד דסטרוק־טיבית.

■ ■ ■

אם היה למישהו הרושם כי תוכנית קלעים עלתה על מסלול בטוח כלשהו, והנה יש לה כבר מה לומר, והיא אפילו יודעת לומר זאת בצורה תרבותית ו־מכובדת — אפשר לבשר לו כי טעה.

למרות שהתוכנית היתה בסימן עלייה — היא תהיה השבוע בסימן הפסקה. ביום הרביעי השבוע היא לא תשודר.

הסיבה: הודעת ההתפטרות של מי שהיה עד עתה רכז־המערכת של התוכנית, פנחס הר־זהב. טענתו: „קצת קשה לשאת את כל התוכנית לבד על הכתפיים, ללא עזרה הולמת מהמשתתפים האחרים."

עצם העובדה שהתפטרותו גוררת אחריה ביטולה של תוכנית, יש בה כנראה כדי לאמת את טענתו. וזה קורה בדיוק כאשר מתכננים להמיר את תוכנית יום השישי דווקא בקלעים.

מישהו רוצה להיות מנהל הטלוויזיה?

תשבץ העולם הזה 1489

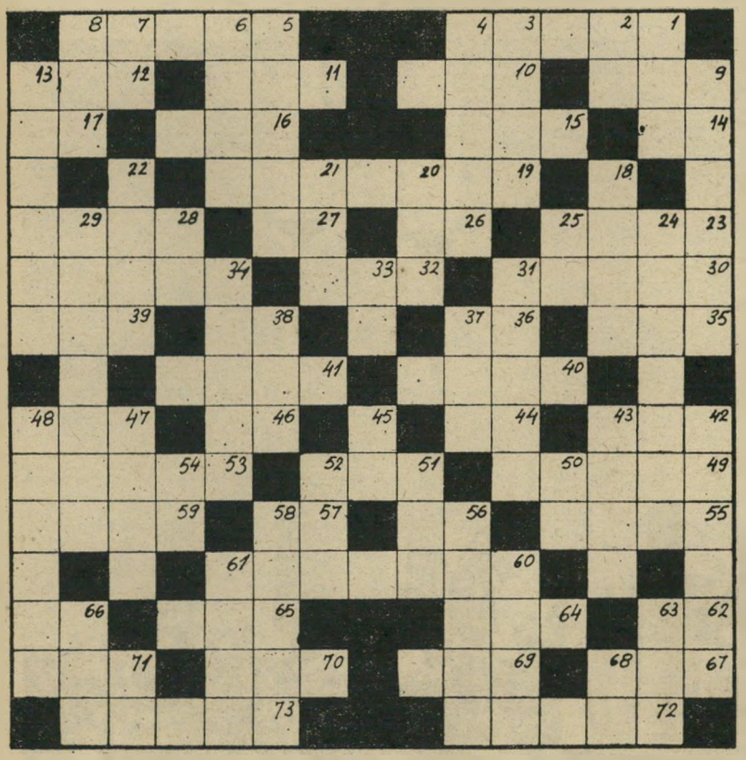

מאוזן:

1) לימוד בעזרת המחשה. 5) נהר באפ־ריקה. 9) ירידתו משתקת את הארץ. 10) תירוש. 11) דמות במגילת אסתר. 12) סוג תבואה. 14) תשלום לרשות. 15) תרבות קדומה באיזור ארם נהריים. 16) יותר טוב להיות כזה לאריות. 17) תל חרבות. 19) בת אפרודיטה והיפיסטוס. 23) נחל בעמק זבולון. 26) תבלין מזרחי. 27) מונח בגי־אוגרפיה. 28) זמר בשניים. 30) נהר בעבר הירדן המזרחי. 32) שוד. 34) גיבורו ה־אינדיאני של קרל מאי. 35) קריאת זרוז. 36) גבוה. 38) דורון. 39) כסף רב. 40) בת כלב. 41) כזבן. 42) אליבא ד'נפוליון — הוא צועד על קיבתו. 44) תו נגינה. 46) מילת תנאי. 47) מרכיב באויר התל־אביבי. 49) נהר מזרח אירופי. 51) המאור הגדול. 53) לעג ארסי. 55) איש שאשה אוהבת אותו. 56) סוד. 57) שם עמד בית מקדש יהודי בימי בית שני. 59) איש דת. 60) בנו של ישעיהו הנביא. 62) יחידת הספק חשמלי. 64) ארצו של הנגוס. 65) אסור במגע. 66) מילת ברירה. 67) מכשיר אריגה. 69) חלקיק באטום. 70) רקורד. 71) קיבוץ לרגלי הגליל התחתון. 72) שליט מזרחי. 73) הומוריסט ומגן צנזורה ישראלי.

מאונך:

1) יוון העתיקה. 2) סמל נוצרי קדום. 3) נביא מתרי עשר. 4) מפלצת ימית מיתולוגית. 5) קילוח דקיק. 6) תורה שבעל פה. 7) רשע. 8) עמל. 9) משקה חגיגי. 13) מדען שקיבל מכה בראשו מתפוח. 18) מדבר. 20) פופיאיי היה כזה. 21) רכוש בעל ערך. 22) סמל השלום. 24) בוקה ומבוקה. 25) קריאת זירוז. 28) מספיק. 29) תורה פילוסופית לפיה אירועים בטבע הינם תוצאה של התאחדותם והתפרקותם של אטומים. 31) מרכבה. 33) קוסם. 34) נגיף. 37) צורה ספרותית. 38) מטבע קדום. 42) יש מעמד עם לבן כזה ואחר עם כחול. 43) קוסטרופה. 45) בן נוח. 47) השגחה. 48). מטריאליזם. 50) נוטה להישבר מאהבה נכזבת. 51) נשיא מדינה ים־תיכונית. 52) ממנו עשויה ונוס ממילו. 54) שאינו קשה. 56) אחד לפני השני. 58) לשעבר — חנות. 60) כוכב בעל שובל. 61) יוסף מילוא הוא כזה. 63) עוף גנדרן. 66) שר בממשלה. 68) מספר הצדיקים. 71) גב. אחורי הגוף.

חשבץ 1849

זוהי חידה חשבונית. כל ריבוע מסמל סיפרה. לאותן הספרות יש אותם סימנים. בעזרתן

של פעולות חיבור, כפל וחילוק, יש למצוא איזו סיפרה מציין כל סמל של ריבוע.

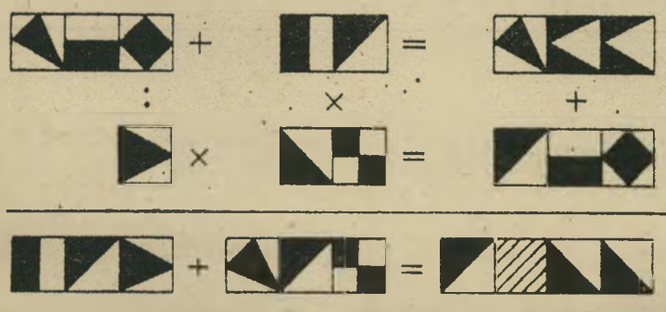

סיקורת

תקליטים

לבני 30 פלוס

● אלה שהתרגלו לקבל מ**סרג'יו מנדס** ולהקתו מנות הגונות ונעימות לאוזן של סאמבות ברזיליאניות, ודאי יופתעו מן הפניה החדשה שלו אל המקורות האפרו־לאטיניים של מוסיקה זו בתקליטו החדש (א.מ. 64353) **בו עידכן אפילו את שם ההרכב לברזיל 77.** הקצבים שלו סוחפים יותר מאשר אי־פעם. נגנים, כמו האורג־ניסט קלאר פישר, מוסיפים מן ההשראה הפרטית שלהם, ולפחות קטע אחד, יאמניה של גדול נגני הגיטרה של ברזיל, באדן פאואל, הוא יצירת מופת.

● **אמרסון לייק ופאלמר** (אטלנטיק 9903) הם שלושה צעירים בעלי נתונים מוסיקליים יוצאי־דופן, המכוונים את מעשי ידיהם לכל מי שהתעייף כבר מן הקצב המונוטוני של ה„פופ" הרגיל, אבל טרם השתלט על המוסיקה הקלאסית הרגילה. מה שהם עושים בתקליט זה, הוא אוסף של אילתורים רבי גוונים השאולים קצת מכל דבר, החל ממוסיקת מחתרת ועד לשופן. התוצאה מעניינת. יוצאת־דופן וראויה לכמה האזנות חוזרות. בין השאר, צריך להזכיר את עיבודם למחול מתוך רודיאו של קופלנד, או הבולרו של אלאדין שאינו אלא גירסת „ביט" המבוססת על העיקרון של ראוול.

● הדבר המשותף לכל תקליטי **ריי קוניף**, הוא שאף אחד מהם אינו יכול עוד להפתיע גם לטוב וגם לרע. זה נכון גם לגבי תקליטו החדש שוב בדד (סי.בי.אס. 65232). ההקלטות הן ברמה גבוהה, הקצב

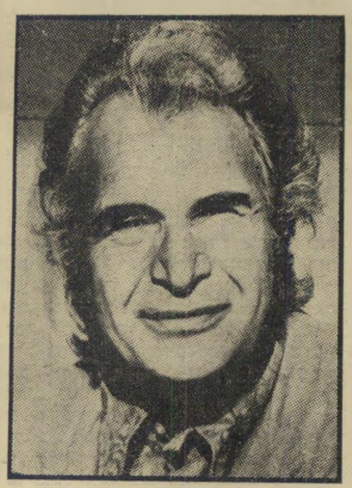

ג'רי מאליגן
פרידה מניופורט

שברקע מדוייק כמו מטרונום משופשף היטב, ואילו הפזמונים (ביניהם יום אחר יום, מוכר הסוכריות, שיר מושר עצוב וצעיר מדי הישן של נט קינג קול) מושרים בנקיון מופתי. אולי זה לא מלהיב במיוחד, אבל זה טוב למסיבות של בני שלושים פלוס.

● מוסיקה מן הימים הטובים והישנים, המושמעת להנאה צרופה בלבד, מביאים החלילן **ז'אן פיאר ראמפה**, נגן האבוב **כיאר פיארדו** ולהקת הסולנים מוונציה. המדובר בשישה קונצ'רטי של ויואלדי, שאינם יכולים שלא לעורר ערגה לעולם שלוו ורגוע יותר, עבורו נכתבה מוסיקה זו. מי שיקשיב בתשומת־לב להקלטות, שהן דרך אגב הקלטות בכורה, יוכל לפחות לפרק זמן קצר, להימלט לתוך עולם של צלילים יפים.

● **דייב ברובק, ג'רי מאליגן, אדן דאיסן** ו**ג'ק סיקס** נפרדים מפסטיבל ניופורט שעלה על שרטון לפני שנה כאשר הקהל השתולל והרס את המקום, בתקליט בשם הסיבוב האחרון בניופורט (אטלנטיק 1607). צד אחד מוקדש כולו לבלוז לנין־פורט, בהם קורצים ברובק ומאליגן דרך כל הסגנונות שהיו מקובלים בפסטיבל, ובצד השני ביצוע בלתי רגיל של טייק פייף המדגיש את הצליל הגברי של הבריטון־סקסופון ומפליג באילתורים עשי־רים יותר מן המקור. מומלץ לחובבי ג'ז.

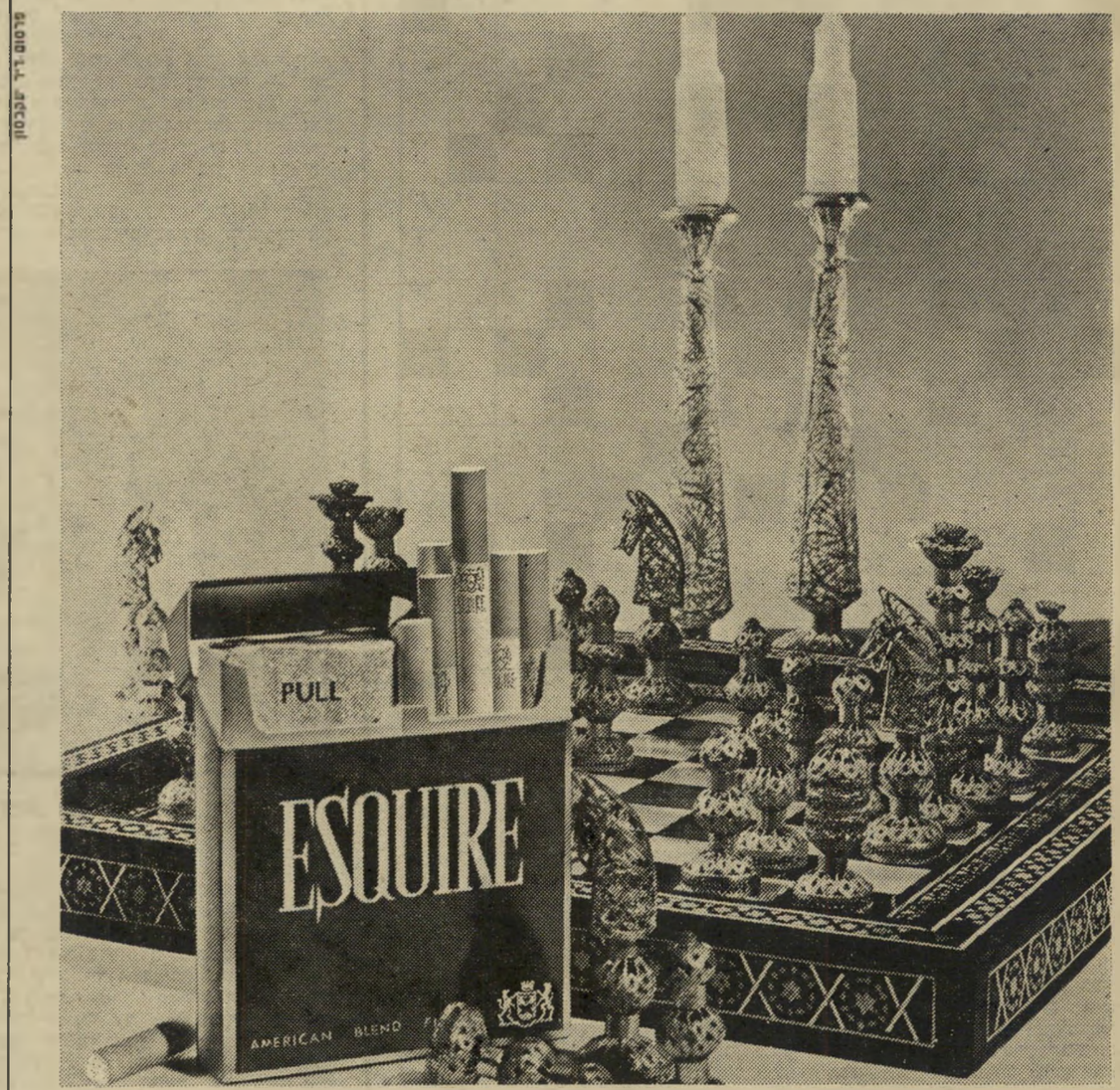

הסיגריה המעודנת למעשן המפונק·באריזה השטוחה האלגנטית/... לראשונה בישראל

ESQUIRE

תערובת אמריקאית·פילטר·empire size·תוצרת דובק·ערבות לטיב

הנדון:

ל **שבתי בבית־קפה** קטן בפיאצה נאבונה ברומא, אחת הסיכורות היפות ביותר בעולם. פתחתי בנחת את העיתון, וראיתי את תמונתה של הגברת גולדה מאיר. **קראתי. נדהמתי.**

אילו ישבתי במיסעדה של ג'קי בתל־אביב, ביום השישי בצהריים, וקראתי את הדברים במעריב, הייתי צוחק, מעיר משהו ושוכח את הענין.

אך מכיוון שישבתי ברומא, וקראתי את הדברים בעיתון אירופי, זה לא היה מצחיק.

ידעתי שאני עומד להיפגש עם אנשים שונים, אי־טלקים ואחרים, וכולם ישאלו אותי על אותו קטע בעיתון.

איך יכולתי להסכיר זאת?

■ ■ ■

ד **קטע היה** תרגום של דברי גולדה מאיר על פגישתה עם האפיפיור, שהופיעו בארץ.

גולדה סיפרה שניצלה את ההזדמנות ה־היסטורית כדי לשחק עם האפיפיור משחק־ילדים ידוע — מי יהיה הראשון להוריד את עיניו.

כאשר הזכיר האפיפיור את סבלם של הפליטים ה־פלסטיניים, סיפרה לו גולדה על הפוגרום בקישינב ועל כל ההיסטוריה היהודית, כפי שהיא נלמדת בכיתות הנמוכות של בית־הספר היסודי הישראלי.

במשך כל השיחה היא חשבה על האפיפיור כעל האיש בעל הצלב, אשר מתחתיו נרצחו היהודים במשך הדורות.

היא נרגשה מאד על כך שהיא, יהודיה מישראל, מדברת עם האפיפיור, ראש הכנסייה, פנים אל פנים.

והיא לא שכחה להזכיר שאביה, משה מי־בוביץ, היה נגר — ממש כמו יוסף מנצרת, בעלה של מריים הקדושה, אמו של ישוע.

■ ■ ■

א **שר יגורתי,** בא. בכל השיחות שלי עם איטלקים משכילים, צעירים וקשישים, בימים הבאים, חקרו אותי בניי־שיחי בעדינות על אישיותה של הגברת גולדה מאיר.

האם היה זה תעלול־פירסומת של פוליטיקאית ממולחת? האם היא מעמידה פני אשה פרימיטיבית, כדי להרשים את האדם הקטן בישראל? או — שמא — היא באמת תיארה את מחשבותיה והרגשותיה?

נאלצתי לחזור שוב היתה זאת העמדת פנים. כך, כך בדיוק, מרגישה וחושבת ראשי ממשלת ישראל, האדם המופקד על קביעת המדיניות הלאומית ועל קיום המגעים עם גדולי העולם.

האיטלקים הקשישים החלו מגלים בשלב זה סימנים של מבוכה, והיו מחליפים את נושא השיחה. בבית ה־התלוי אין מרבים בשיחה על החבל. הצעירים הוסיפו (אגב, אותו פוגרום מפורסם בקייב לא היה ולא נברא. כפי שמודה גולדה מאיר עצמה בסיפרון אוטוביוגראפי, היה זה פוגרום ש ל א נערך כלל. אבל פרט קטן זה אינו מפריע לה להרחיב את הדיבור עליו בכל הזדמנות. ואיזו הזדמנות טובה יותר מאשר הביקור הראשון של ראש־ממשלה ישראלי בקריית הוואתיקאן?).

■ ■ ■

ק **שה לנחש** מה הביא את הגברת גולדה מאיר לגילוי מחשבותיה הנסתרות ביותר מעל עמודי צה־רון. יש אומרים שרצתה להתנקם בחנה זמר, עורכת דבר, על־ידי הענקת סקופ למעריב. ויש אומרים שרצתה להתנקם באפיפיור, על שהורה לדובר שלו למסור אחרי הפגישה הודעה פומבית המסייגת את חשיבותה.

כך או כך, אנו חבים לה תודה.

סוף־סוף יודעים אנחנו מהן המחשבות ה־מתרוצצות בראשה בעת פגישה עם מנהיג עולמי, ומה הרגשות בלבה בשעת שיחה מדי־נית בדרג עליון.

„אם עלי לבחור בין גולדה מאיר ויאסר עראפאת," אמר צ'אוצ'סקו למקורביו, לדברי אותו עיתונאי, „אני מעדיף את עראפאת. הוא מתון יותר."

■ ■ ■

ה **אמת היא** שלא ידוע לנו אף על תוצאה חיובית אחת של פגישת גולדה מאיר עם מישהו מן האי־שים רמי־המעלה שעימה נפגשה אי־פעם.

פגישתה ההיסטורית עם המלך עבדאללה נסתיימה בפלישת הצבא הירדני לארץ־ישראל המערבית, במילח־מת־העצמאות.

פגישותיה עם ראשי הקרמלין, כשגרירה ראשונה של ישראל בברית־המועצות, היו צעדים ראשונים לקראת אסון היסטורי: העי־מות בין ישראל וברית־המועצות, שעד אז תמ־כה בנו ידידיים.

וכן הלאה.

אמנם, אין להאשים את גולדה בכך האסי־נית אשר קרו למדיניות הישראלית. אבל בוו־דאי אין מקום להכתירה בכתר ניצוש חל־בבות של מנחיגי העולם.

יוצאות מכלל זה פגישותיה עם הנשיא ניכסון. היא השיגה ממנו הרבה. אבל זה קרה כאשר היה ניכסון זקוק לקולות יהודיים, וחשב על הבחירות הקרובות.

ניכסון החדש, מחסל מילחמת ויאט־נאם, שותפו של ברז'נייב, הלא־מועמד לכהונה נוספת, עלול להיות שונה מאד מקודמו.

כאשר תיפגש עימו גולדה בעוד כמה שבו־עות, ייתכן מאד שניכסון לא יתרשם עוד מסיפורים על הפוגרום שכימעט היה בקייב, ולא ישחק את המישחק של מייוויד־ראשון.

ייתכן שישאל כמה שאלות נוקבות ובלתי־נעימות מאד: מה את רוצה, גברתי? מה את מוכנה לתת תמורת שלום? מה תשובתך להצעת־השלום האמיצה של המלך חוסיין? קחי פיסת־נייר ושרטטי לי גבול, בבקשה.

■ ■ ■

פ **גישות פיסגה** אינן תחליף למדיניות. אבל הן יכולות, לפעמים, לתרום תרומה לקידום מדיניות.

לשם כך דרושות למדינאי תכונות מסויימות.

עליו לחיות סבלני. עליו להקשיב היטב לדברי בר־שיחו. עליו לנחש ולנתח את המטי־רות האמיתיות של האיש ממיז.

עליו לשאול את עצמו: במה מעוניין בר־שיחי? היכן האינטרס האמיתי שלו? איך אני יכול למצוא גשר בין האינטרס של מדינתי ובין האינטרס של מדינתו? איך אני יכול לשכנעו שכדאי לו לתת לי את מבוקשתי, תמורת הדברים שאני יכול לתת לו?

סבלנות. נכונות להקשבה. נסיון להתעמק בעניין הזולת.

מי יוריד לחי

לשאול בסקרנות: האם היא לגמרי — איך אומרים — אה — לגמרי...

והיה עלי להסביר שהגברת גולדה מאיר היא אשה מיוחדת מאד, בעלת מנטאליות מיוחדת מאד, וגישה מיוחדת מאד לבעיות.

לא נעים.

■ ■ ■

ד **אפיפיור פאולוס** ה־6 אינו כליל השלמות. אפשר למתוח עליו ביקורת רבה בשל הכרעותיו בענייני אישות, איגרתו נגד תיכנון הילודה, ועוד.

אבל האמת חייבת להיאמר:

פאולוס הששי לא נתן את ההוראה לערוך את הפוגרום בקישינב, שבו נספו 43 יהודים ב־6 באפריל 1903. באמת לא.

לא הוא מינה לפני 500 שנה את תומאס דה־טורק־מאדה לראש האינקוויזיציה. הוא לא הדליק בידיו את מדו־רות האוטו־דה־פה, ולא הפעיל את מכשירי־העינויים.

כאשר הביט בגולדה מאיר, בסקרנות מובנת, לא עלה על דעתו להכריזה אותה להשפיל את עיניה, כדי להוכיח את עליונות הדת הנוצרית על היהודית. הוא גם לא הציע לה לשחק במי־יוריד־למי־את־הידד.

הוא חשב שהוא נפגש עם מדינאית, נציגת מדינה מסויימת, כדי לחשוג יעד מדיני.

קרוב לוודאי שביקש לשלב את הכנסייה הקאתולית במאמצי־השלום. לטובת השלום ולטובת הכנסייה.

אולם האשה שביקרה אצלו לא היתה מדינאית, ולא ראש־ממשלה, ולא שותפה אפשרית למשא־ומתן פוליטי.

היתה זאת גולדה מיבוביץ, אשה יהודיה קשישה החיה בשנת 1903, או בשנת 1492, בדרך הזקנים, וישחשוב זה מאד־מאד מי יוריד ראשון את העיניים, ושמטרתה העיקרית חי־תה לספר לחוד קדושתו שהזיכרון הראשון שלה בחיים הוא פוגרום בקייב.

חשוב מאד לדעת זאת.

כי עוצמתה הפוליטית של גולדה מאיר מבוססת במי־דה רבה על הדיעה שאין כמוה לניהול משא־ומתן עם גדולי־עולם. היא יודעת לדבר אל הגויים. היא מסובבת את ריצ'ארד ניכסון סביב אצבעה הקטנה, חוגגת מסעי־ניצחון בבירות זרות. אין לה תחליף.

אצל היהודים, זהו דבר חשוב מאד.

במסורת היהודית שמור מקום מיוחד לראש־העדה המתייצב בגאווה בפני השליט הזר, לשתדלן המחרף את נפשו ומתווכח עם הפריץ, לגבאי המעביר את רוע הגזירה בכוח קיסמו האישי. ממרדכי היהודי ועד חיים וייצמן, מהיהודי זיס ועד הרוטשילדים, קנו להן דמויות באלה אחיזה בלב היהודי.

אם גולדה תנטוש אותנו, חיילה — מי ייקד זדבר עם ניכסון? מי יוכל להיפגש עם האפיפיור, ימחר עם ברז'נייב וצ'ו אן־ליי?

■ ■ ■

מ **תי־מיספר ידעו** שזוהי אגדה. אבל הם לא העזו להגיד זאת בגלוי.

אחרי פגישה של ראשי־ממשלות, מתפרסמת תמיד הודעה רבת־שבחים. מכונות־התעמולה של שני הצדדים מפרי־חות סיפורים על האווירה הנעימה, הרושם העמוק, וההבנה הרבה. התצלומים הרשמיים מראים לחיצות־ידיים ידידותיות, וחיוכים מלבבים.

אבל מה אירע באמת? רק מעטים יודעים.

הנה, למשל, ביקרה גולדה מאיר אצל ראש ממשלת רומניה, צ'אוצ'סקו. לפי כל הדיווחים היה זה מסע־ניצחון גדול. הרומני ממש הוקסם מאישיותה של גולדה.

לפני כמה ימים שמעתי גירסה אחרת לגמרי מפי עי־תונאי בעל שם עולמי. לדבריו, זועזע צ'אוצ'סקו מן הפגישה, שבה נתגלתה לו הגברת גולדה מאיר כלאומ־נית שלוחת־רסן, שמנוי וגמור עימה לטרפד כל נסיון רציני להשיג שלום של פשרה.

„אם עלי לבחור בין גולדה מאיר ויאסר עראפאת," אמר צ'אוצ'סקו למקורביו, לדברי אותו עיתונאי, „אני מעדיף את עראפאת. הוא מתון יותר."

■ ■ ■

ה **אמת היא** שלא ידוע לנו אף על תוצאה חיובית אחת של פגישת גולדה מאיר עם מישהו מן האי־שים רמי־המעלה שעימה נפגשה אי־פעם.

פגישתה ההיסטורית עם המלך עבדאללה נסתיימה בפלישת הצבא הירדני לארץ־ישראל המערבית, במילח־מת־העצמאות.

פגישותיה עם ראשי הקרמלין, כשגרירה ראשונה של ישראל בברית־המועצות, היו צעדים ראשונים לקראת אסון היסטורי: העי־מות בין ישראל וברית־המועצות, שעד אז תמ־כה בנו ידידיים.

וכן הלאה.

אמנם, אין להאשים את גולדה בכך האסי־נית אשר קרו למדיניות הישראלית. אבל בוו־דאי אין מקום להכתירה בכתר ניצוש חל־בבות של מנחיגי העולם.

יוצאות מכלל זה פגישותיה עם הנשיא ניכסון. היא השיגה ממנו הרבה. אבל זה קרה כאשר היה ניכסון זקוק לקולות יהודיים, וחשב על הבחירות הקרובות.

ניכסון החדש, מחסל מילחמת ויאט־נאם, שותפו של ברז'נייב, הלא־מועמד לכהונה נוספת, עלול להיות שונה מאד מקודמו.

כאשר תיפגש עימו גולדה בעוד כמה שבו־עות, ייתכן מאד שניכסון לא יתרשם עוד מסיפורים על הפוגרום שכימעט היה בקייב, ולא ישחק את המישחק של מייוויד־ראשון.

ייתכן שישאל כמה שאלות נוקבות ובלתי־נעימות מאד: מה את רוצה, גברתי? מה את מוכנה לתת תמורת שלום? מה תשובתך להצעת־השלום האמיצה של המלך חוסיין? קחי פיסת־נייר ושרטטי לי גבול, בבקשה.

■ ■ ■

פ **גישות פיסגה** אינן תחליף למדיניות. אבל הן יכולות, לפעמים, לתרום תרומה לקידום מדיניות.

לשם כך דרושות למדינאי תכונות מסויימות.

עליו לחיות סבלני. עליו להקשיב היטב לדברי בר־שיחו. עליו לנחש ולנתח את המטי־רות האמיתיות של האיש ממיז.

עליו לשאול את עצמו: במה מעוניין בר־שיחי? היכן האינטרס האמיתי שלו? איך אני יכול למצוא גשר בין האינטרס של מדינתי ובין האינטרס של מדינתו? איך אני יכול לשכנעו שכדאי לו לתת לי את מבוקשתי, תמורת הדברים שאני יכול לתת לו?

סבלנות. נכונות להקשבה. נסיון להתעמק בעניין הזולת.

שלוש תכונות חשובות.

הן חסרות לחלוטין לגברת גולדה מאיר.

היא אלופת המונולוג. היא בעלת מונופול מוחלט על הצדק. לעולם אינה מקשיבה לזולת, אלא כדי למצוא חולייה חלשה בדבריו ולהפכם לחוכא וטלולא. אין לה שום עניין ברגשות ובאינטרסים של בר־שיחה, מפני שהצדק עימה. אין היא שואלת את עצמה במה היא יכולה לקדם את האינטרסים של השני, מפני שהשני חייב לעזור לה בלי תמורה, בגלל הפוגרום בקייב או בקישינב.

אין היא מוכנה לשמוע רמז כלשהו שי־ביקורת על מדיניותה, מפני שהיא אשה יהו־דיה גאה, בת משה מיבוביץ הנגר, והגויים הרגו שישה מיליון יהודים.

וכדי שהדבר יובן היטב, היא נותנת לכל מדינאי שיעור בתולדות העם היהודי, מאברהם אבינו עד הלום, ברמה של כיתה א' או כיתה י"ב, לפי הצורך.

■ ■ ■

א **ין פגשנו** אדם כזה בחיינו הפרטיים או העיס־קיים, היינו מחליטים שהוא בלתי־נסבל, ובורחים ממנו כל עוד נפשנו בנו.

אין שום יסוד להניח כי טעמי של מדינאי איטלקי, רומני, אמריקאי או שוודי הוא שונה.

אבל המיסכן אינו יכול להימלט. כללי־הטכס מחייבים אותו לשתוק, להאזין, לחייך, ללחוץ־יד, להצטלם, לפרסם קומוניקאט חיובי.

ורק בעוד 30 שנה יגלה — אולי — את רגשותיו האמיתיים, בספרי־זיכרונות שיתפרסם בערוב ימיו, או אחרי מותו.

אלא שבינתיים נגרם למדינה נזק, שלא תמיד הוא ניתן לתיקון.

ואם אנחנו ממשיכים לשתוח את הגברת גולדה מאיר להיפגש כשמנו עם גדולי העולם, זה מגיע לנו.

במדינה

העם

מגן צה"ל מול מגן התנ"ך

מה המחיר החברתי שמשלמת ישראל עבור בטחונה?

היה זה רק סמלי כי בשבוע בו עסק כמעט העולם כולו בסיכויי השלום במזרח התיכון, נוכח סיום המלחמה בווייט־נאם, היתה תשומת־ליבם של אזרחי ישראל ממוקדת דווקא סביב הופעתו של כלי־מלחמה חדש. ספינת הטילים מתוצרת ישראל, רשף, שעל ייצורה במספנות ישראל פורסם השבוע, כבשה את הכותרות, שימשה נושא למאמרי פרשנות נלהבים והיתה צריכה לשלהב את גאוותם של אזרחי ישראל על ההישג הטכנולוגי־בטחוני.

בהתלהבותם הכללית נשכחה רק שאלה אחת: מהו המחיר? מה המחיר שנתבעים אזרחי ישראל לשלם יום־יום עבור הצורך בייצור בטחוני מעין זה, שאף מדינות גדולות ועשירות מישראל, אינן יכולות להרשות אותו לעצמן.

המחיר אינו מתבטא רק בכסף. יותר ויותר הוא משתקף בדמותה המעוותת של החברה הישראלית, שערכי היסוד שלה ויחסי האנוש שבה, נקברים והולכים תחת מעמסת הערך העליון: הבטחון.

ציונות בעבודה ערבית. על רקע זה היכתה השבוע גלים הצהרתו המפתיעה של מזכ"ל ההסתדרות יצחק בן־אהרון, במזכירות מפלגת העבודה, שטען כי אין להמתין בהכרעות בענין השטחים עד לבוא השלום תבע „פינוי לפי שיקול דעתנו."

דבריו של בן־אהרון לא היו מבוססים דווקא על הערכה בטחונית או מדינית, כי אם על ראיית הבעיה החברתית של ישראל כבעיה הראשונה במעלה והבוערת ביותר.

אמר בן־אהרון בין השאר: „זה די מתוק לבנות את הציונות מעבודה ערבית. עוד מעט נשמע שמי שאינו רוצה להתהלל ולהתעשר על חשבון הערבים מהשטחים, כופר בהגשמת הציונות ומעכב את הגאולה והפיתוח... אני נחרד בחושבי על יום המשבר הראשון, עם רבבות הערבים מן השטחים בבתי־החרושת שלנו ועל פי גומי הבנין. כל מוסר היהדות לא יעמוד לנו. הם יהיו זרים הראשונים לפיטורים ולגירוש... יתכן שלטון ישראלי תחת המגן של צה"ל, אך לא תחת המגן של התנ"ך, של מוסר היהדות ושל ערכי הסוציאליזם הציוני..."

מי שהיה מעז עוד לפני שנתיים או שלוש, להשמיע בפומבי הצהרות מסוג זה, היה נחשב מיד „תבוסתן," „בוגד" או „מרגיל בארות." כינויים להם זכה גם בן־אהרון הפעם מצד חוגי הימין הקיצוני. אבל יותר ויותר אזרחים בישראל חיו בהרגשה שהולידה את זעקת המוסר של בן־אהרון: ההרגשה שהמדינה האיתנה כלפי חוץ, מתפוררת מבפנים.

פשע מאורגן

פושעים עם חתימות של שרים

שני מומחים דנים על חפשע המאורגן בישראל

„סיפרתי להם שאני יכול לתת להם כתובות של רשת בתל־אביב שבאמצעותה אתה יכול לגשת למלון או לבאר, ואם אתה רוצה נערה, אז השוער או המוזג יאמרו לך: ‚גש לקפה זה וזה ושב בחוץ.' אתה הולך לקפה־זה־וזה. מיד מגיע נהג טכסי ושואל: ‚מר שמור־גביץ'?' אתה אומר לו: ‚כן.' אתה נכנס לטכסי, משלם לו את הכסף. הוא מוביל אותך לדירה. יש שם גברת השוכבת איתך מאהבה. בדרך זו היא אינה מרמה את הבוס, ואין יכולים לתפוס אותה בעוון זנות, משום ששום כסף אינו מעורב בענין."

האיש הטוען כי רשת זנות מעין זו קיימת בתל־אביב הוא מייקל אלקינס, הכתב הישראלי של הבי.בי.סי. הלונדוני והשבועון ניוזוויק האמריקאי. חיזוק ל־טענתו זו הוא קיבל בסיפור הבא:

„ב־1966, הגיעו שתי אניות צרפתיות לנמל חיפה. לא היו מספיק יצאניות ב־חיפה. השמועה פשטה ובזמן קצר הביאו הסרסורים שישים או שבעים זונות מתל־אביב. בלי בעיות. עכשיו יש בעיה בתל־אביב, מפני שמי שעומד שם בראש המישטרה החליט לזרוק את הזונות לים. כך שיש מחסור בעובדות. כדי למלא מחסור זה, היתה תנועה של נערות עוב־דות מבאר־שבע. עכשיו צבא של נערות מדימונה ואופקים יוצא לבאר־שבע כדי למלא את מקומן של אלה שיצאו לת"א.

המספר: מנחם אמיר, מומחה לקרימי־נולוגיה, פרופסור באוניברסיטה העברית בירושלים, שהשתלם במיוחד בתחום ה־פשע המאורגן.

המידע שהחליפו השניים לא נעשה כדי לספק זה את סקרנותו של זה. היה זה במסגרת דיון שערכו השניים לפי יוזמת הירחון הישראלי בשפה האנגלית לילית, על הפשע המאורגן בישראל.

הקשר בין מנטש לרבינוביץ.

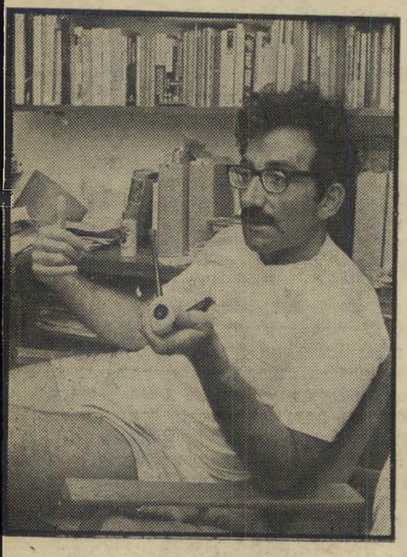

קרימינולוג אמיר
צרה גדולה

האם אתה סבור שיש בישראל כיום פשע מאורגן? שאל אלקינס את אמיר.

„יש ויכוח ביני לבין מאיר שמגר (היועץ־המשפטי). שמגר טוען שאין סינ־דיקאט. אני טוען שסינדיקאט אינו המודל היחיד לפשע מאורגן."

„שמגר נקט בעמדה של הצגת השאלה אם יש פשע מאורגן לפי מודל המאפיה?" ניסה אלקינס עצמו להשיב על השאלה. „אבל מה ההבדל? זה יכול להיות לפי שיטת יעקובוביץ'!"

במהלך השיחה ביניהם, גילגלו אלקינס ואמיר את כל העובדות, החשדות והטע־נות, שהועלו במרוצת השנים האחרונות כדי להוכיח את קיומו של פשע מאורגן בישראל. בסיום השיחה, ניסו השניים, שניהם מומחים בבעיות הפשע המאורגן, לסכם מה ניתן לעשות בנושא זה בארץ.

אמר מנחם אמיר: „אני סבור שצריך לערוך כנס של האנשים היודעים אודות הפשע המאורגן... יתכן שגלגה שאנחנו נמצאים בצרה גדולה יותר מאשר אנו סבורים. אנחנו צריכים לחקור ביתר רצי־נות בעיות כמו הקשר בין מנטש לבין רבינוביץ', והקשר בין פעילות פלילית לפוליטיקה מקומית."

אמר מייקל אלקינס: „הייתי שונא למצוא כאן מה שקיים כבר בארצות־הברית: גלמוריזציה של גנוכלים, גנ־גסטרים, גנבים ורוצחים. דמויות ציבו־ריות חייבות להסתייג באופן חברתי מטיפוסים מפוקפקים ולהמנע מלקבל מהם טובות הנאה. אני מכיר פושעים במדינה הזאת שעל שולחנם יש תמונות עם חתי־מות של שרים..."

ההסתדרות

„סלקו את הבוס!"

יצחק בן־אהרון תומך בתביעה להשעות את אברהם עופר מתפקידו כמנכ"ל „שיכון־עובדים"

היתה זו תופעה היסטורית: מזכ"ל ה־

הועד המאוחד לסולידריות עם וויטנאם

ביום ראשון 11.2.73 בשעה 8.30 בערב „ביכת סוקולוב" בתל־אביב, רח' קפלן

תתקיים עצרת:

הסכם השלום בוויטנאם ומשמעותו

דברים:

א. וילנסקה
דן וישניצר
ר. לוביץ
ש. סגל
ד. פתר
ז. שדה

בתכנית אמנותית:
חנה רוט

הסתדרות, יצחק בן־אהרון, תמך בתביעתה של סיעת העולם הזה — כוח חדש.

ההצעה בה תמך המזכ"ל: דרישת הסיעה בוועד־הפועל להשעות את אברהם עופר מתפקידו כמנכ"ל שיכון־עובדים, לאחר שנבחר לתפקיד ראש מטה הבחירות של המערך.

אולם ראש סיעת המערך בוועד־הפועל, מזכיר מועצת פועלי ת"א—יפו ואיש הגוש אורי אלפרט, איים בצעדים חריפים של מפא"י נגד בן־אהרון, אם אכן יביא להצ־עייתו של עופר.

איך נחזיצים? אלא שבתחומים אחרים, היו היחסים בין בן־אהרון לסיעה האופוזיציונית פחות הרמוניים. בימים אלה, נערכות התרוצצויות קדחתניות בצמרת ההסתדרות, בעקבות תלונתה של הסיעה לוועדת הביקורת המרכזית נגד נוהלי אישור־התקציב ואי־הבאת מאזני חברת־העובדים לדיון בוועד־הפועל.

מאז הוגשה התלונה בנובמבר, לא כונסה עדיין ועדת־הביקורת: היו"ר שלה, ברוך אוניה, עסוק בהתייעצויות אינסופיות עם בן־אהרון ועוזריו, בנסיון למצוא דרך להיחלץ מהדרישה.

אולם זמנם הולך ונגמר: אם לא יובא הנושא לדיון בחודש זה, צפוייה פנייה מצד הסיעה לבית־המשפט המחוזי בתל־אביב.

איפה הכסף? מה שהדאיג למעשה את הבוסים של ההסתדרות, היה החשש שייאלצו לגלות ברבים, סוף סוף, מה בדיוק הם עושים בכספי ההסתדרות.

היה זה לאחר שפעילותה של הסיעה גרמה לכך, שבפעם הראשונה ב־52 שנות קיומה של ההסתדרות, דן הוועד־הפועל בתקציב בתקופה המוקצבת לכך על־פי התקנון — ולא באיחור של שבועות וחודשים אחדים. אולם הדיון — שהתקיים אחרי שהסיעה איימה בפעולות חוקיות נגד הוועדה המרכזת — נערך בסמליות גרידא, תוך שעתיים וחצי, כשבסופו אישרו חברי העבודה ומפ"ם תקציב של 85 מיליון ל"י, ועוד 13 מיליון ל"י „למטרות שונות".

„לא היה זה תקציב ההסתדרות, שנידון בוועד־הפועל במושבו האחרון," תקפה מיד סיעת העולם הזה בתלונה למוסדות הביקורת של ההסתדרות, „הוועדה המרכזת הביאה לדיון חלק עשירי בלבד מתוך תקציב ההוצאות וההכנסות הכולל של ההסתדרות."

בניגוד לחוקת ההסתדרות, נהגו הבוסים ההסתדרותיים לפצל את הדיון בתקציבים השונים בכל מוסד הסתדרותי לחוד. התביעה לדון בתקציב השלד במוסד העליון של ההסתדרות — ממש כשם שתקציב המדינה נידון בכנסת, ולא בהנהלות המשרדים השונים — גרמה להם דאגה עמוקה, שהלכה והעמיקה בימים אלה.

סטודנטים

מגן הציונות

שלטון גח"ל באוניברסיטת ת"א מאופיין עלידי

סוף סוף - דרמה אמנותית בטלוויזיה הישראלית:

תעלומת מאפרת המנכ"ל

אלמוג

קוטלר

סוף־סוף אפשר היה לראות דרמה של ממש בטלוויזיה הישראלית. לא על המסך כמובן. כי תיאטרון שידורי ישראל לא יעלה מחזות מתח מעין זה ש־התחולל בשבוע שעבר בלשכתו של מנכ"ל רשות־השידור בבניין הטלוויזיה בתל־אביב. וחבל. כי צופי הטלוויזיה הישראלית היו ודאי משתעשעים מהמחזה הרבה יותר מאשר מסידרת הגומלים, למשל, או מתוכנית יום השישי.

מזה כשבועיים מפרסם יאיר קוטלר, כתב־כוכב של היומון הארץ, סידרת כתבות על הטלוויזיה הישראלית. הסידרה, המבוססת על עבודת מחקר וראיון עניפה, חושפת במרוכז את כל מחדליה, ביזיונותיה וכשלונותיה של הטלוויזיה הישראלית, מתחילתה ועד היום.

לצורך הכנת הסידרה, נפגש קוטלר, לשעבר העורך האחראי של הארץ, מיספר פעמים גם עם מנכ"ל רשות־השידור שמואל אלמוג, המשמש לאחרונה מטרה עיקרית לחיצי הביקורת הנוראים לעבר הטלוויזיה. בכל פעם ביקש קוטלר תגובות חדשות מאלמוג על עובדות ופרטים נוספים שהתגלו לו במהלך חקירתו.

בפגישתם האחרונה, שנערכה בבית הטלוויזיה בתל־אביב, כבר היו היחסים בין השניים מתוחים למדי, שכן היה זה ב־עיקבות פירסום כמה מכתבי־תיו של קוטלר. אבל קוטלר, הידוע כמראיין שאינו חס ביותר על מרואייניו, שמר באמתחתו עוד הפתעה נוספת אחת עבור אלמוג.

תחילה ביקש קוטלר לשמוע מאלמוג בכמה מסתכם הגרעון המצטבר של הטלוויזיה מאז הפעלתה. כאשר סיכם אלמוג את הסכום, המתבטא בכמה עשרות מיליוני ל"י, הציג לו קוטלר את שאלת־המחץ שלו: אם יש לטלוויזיה גרעון כה גדול, ואם איננ יכול להפעיל את הטלוויזיה במתכונת הנוכחית בתקציב הקיים, איך אתה מרשה לעצמך לאכול ארוחות־פאר בעשרות לירות על חשבון רשות־השידור?

אלמוג האדים מכעס, בלע את הרוק שבפיו והכחיש בחצי פה כי הוא סועד על חשבון רשות־השידור. אבל קוטלר לא התרשם מכך. הוא הוציא מתיקו צילומי העתקים של קבלות, שניתנו לאלמוג במסעדות־פאר שונות, בהם סעד על חשבון רשות־השידור. בין העתקים היו קבלות על ארוחות בסכומים של 80 ל"י הארוחה וסכומים דומים.

בנקודה זו הגיע הראיון של קוטלר עם המנכ"ל לנקודת רתיחה. הטונים בין השניים, כפי שהעידו המזכירות מהחדר הסמוך, טיפסו עד לאוקטבות הגבוהות ביותר. ואז, לפתע, נפתחה דלת חדרו של המנכ"ל, ומהחדר פרץ מבוהל וחיוור ה־חוצה, יאיר קוטלר.

מה הבהיל את הכתב־כוכב הנועז?

מסתבר שבשיא הוויכוח שלח מנכ"ל רשות־השידור את ידו אל המאפרה אשר על שולחנו, תפס אותה בכף ידו, הרימה ב־תנופה נמרצת ו...

מכאן חלוקות הדיעות על מה שאירע.

קוטלר, כפי שסיפר אחר־כך לידידיו, האמין כי המנכ"ל עומד להטיל בו את המאפרה, קפץ מכסאו ונמלט מהחדר. גירסת אלמוג, כפי שהיא מתהלכת בין עובדי הטלוויזיה היא, שהוא בסך הכל רצה ל־הטיח את המאפרה בשולחן, מרוב זעם.

עובדי הטלוויזיה אף מספקים לכך עדות מסייעת, טוענים כי זו דרכו של המנכ"ל מאז ומתמיד, לדפוק במאפרה כשעולה בו חמתו להשחית. על כל פנים, קוטלר לא קיבל את תנופת ידו של אלמוג עם המאפרה בצורה כזו.

מה שברור הוא שהראיון הסתיים בצורה מאוד לא שיגרתית, ורק בנס מנע את התערבות המישטרה.

חמונת השבוע

השיטים הנאמנים לירקון, הופתעו לגלות ביום השישי האחרון, כי מתוך המים הדלוחים של הנחל, לא הרחק מגשר הירקון מול שיכון בבלי בתל־אביב, מבצבץ גגה של מכונית. כבאי תל־אביב שהוזעקו למקום, מיהרו למשות את המכונית מהמים. הסתבר כי לא היה זה סופה של תאונה. המכונית, מדגם **פיאט** 600, נקנחה שבועיים קודם לכן על־ידי מיכאל לוקר, 21, סמל בשירות סדיר בצה"ל, במחיר של 3000 ל"י. ביום השישי בבוקר, כאשר יצא מיכאל מביתו כדי לנסוע לבסיסו, גילה כי המכונית נעלמה. הגנבים האלמונים, שהשתמשו במכונית בלילה, לא הסתפקו בגניבה, הטביעו את המכונית בירקון.

שיירתן הגפה של זכויות המיעוט

קואליציה מוזרה כזו עוד לא נראתה בארץ: המערך, העולם הזה — כוח חדש, ושי"ח חברו יחד, במטרה: להפיל את שלטון אנשי גח"ל באגודת הסטודנטים של אוניברסיטת תל־אביב.

למעשה, מתארגנת ההתקוממות נגד השלטון הנוכחי של גח"ל, יו"ר האגודה הקודם, פורסנוב, היה גם הוא איש גח"ל, אולם הנהגתו התקבלה ברצון על־ידי הכל. הסיבה: פורסנוב ראה את תפקידו בדאגה לסטודנטים, לא בקבלת הוראות מצודות זאב. „לא חשבתי שהתפקיד שלי הוא לספוג צעקות באמצע הלילה, בבית, בנוכחות אשתי וילדי, מאנשי ה־מפלגה," גילה.

התוצאה: הוא הודח, ובמקומו התיישב על כיסאו היו"ר הנוכחי, יצחק (תולי) סגל.

מזתר זי. תולי, 39 ואב לארבעה, הכניס סיגנון חדש לקמפוס. כאשר הופיע הרמטכ"ל בכנס סגור בפני הסטודנטים, סירב תולי לחלק כרטיסי־כניסה לחברי שי"ח. רק לאחר מהומה שהגיעה כמעט לידי תיגרה, נסוג בו.

תולי אינו בוש במעשיו. האגודה, ו־תקנונה, הם אמנם א־פוליטיים, אולם לתולי פרשנות מצידו למשמעותה של נייטרליות פוליטית: „האגודה היא אמנם לא פוליטית, אבל ציונית," הסביר. „משום כך, מותר לי להתנגד לפעילות א־ציונית בקמפוס."

בזאת גם הסביר את העובדה שהירשה לעצמו לכנות בתואר „פשיסטים" את שני הסטודנטים שנעצרו, לאחר שסירבו לשרת בששחים הכבושים.

פעילות ברוכה. תולי, שנוסף להיותו סטודנט הוא גם איש־עסקים מוצלח — יש לו, פרט למשכורת היו"ר, המגיעה ל־700 ל"י לחודש, ו־140 ל"י הוצאות, גם הכנסה נכבדה משותפותו ב־300 תחנות טוטו ברחבי הארץ — גילה פעילות ברוכה גם בתחומים אחרים. לדברי אחד מחברי ועד האגודה, שאינו משתייך לקליקה השלטת, הרי 80 אחוז מהמיכרזים בשנה האחרונה נפלו בידיהם של סטודנטים חברי גח"ל.

עסקים

סרטים בחצי מחיר

ציוד חדיש שהובא לארץ מאפשר לייצר סרט בחצי ממחירו עד עתה

הגאות הכלכלית בכל ענפי המשק הישראלי ב־1972, לא פסחה גם על תעשיית הקולנוע הישראלית. למרות שרק סרטים ישראליים בודדים כיסו בארץ את הוצאות הפקתם, ועוד מעטים מהם הביאו רווחים נאים למשקיעים, הוסרטו השנה בארץ יותר סרטים מאשר בכל שנה קודמת.

רבים מהמשקיעים הפסידו את כספם. הסתבר כי כל אחד מהסרטים הישראלים שהוקרן בארץ ב־1972 הכניס בממוצע 200 אלף לירות, בעוד שההשקעה הממוצעת בסרט ישראלי היתה כ־600 אלף ל"י, דהיינו — הפסד של 400 אלף ל"י בממוצע לסרט. אבל הממוצע אינו נותן תמונה שלימה. שכן סיכוי להרוויח בסרט ישראלי אחד סכום המתקרב לחצי מיליון ל"י (כשם שהרוויחו, המשקיעים בנורית למשל) מאפיל על סרטים שהמשקיעים בהם לא הצליחו להחזיר לעצמם אפילו עשירית מסכום ההשקעה.

דומה כי מאזן זה עלול היה להרתיע את המשקיעים בענף. אולם המציאות היא שונה: הן בגלל ההקלות המפליגות במימון ובמס־הכנסה הניתנות למפיקי הסרטים והן בגלל סיכויי הרווחים הבלתי צפויים.

זוהי הסיבה, שלמרות ההפסדים במרבית הסרטים שהופקו החליטו לאחרונה אולפני ההסרטה הרצליה, להשקיע 2.6 מיליון ל"י ברכישת ציוד חדש להסרטה.

קו הקסם. החלטתם של אולפני הרצליה להשקיע מיליונים תקל על הפסדיהם בעתיד של משקיעים — ואולי אף תאפשר להם לזנק מעבר לקו־הקסם בין הפסד לרווח. שכן בעזרת הציוד החדש, ניתן יהיה להפיק סרט, לפי הערכת יצחק קול, מנהל האולפנים, ב־300 אלף ל"י בלבד.

הציוד החדש פותח בארצות־הברית בעקבות הצורך לצלם ולהעביר סרטים מן היירח. בשיטה החדשה אפשר לצלם סרטים רגילים בשיטת הוידיאו־טייפ. שיטה זו היתה טובה עד כה רק לסרטי

(המשך בעמוד 16)

אתה והלירה

הבורסה

„אתא" בחרתנו

מכין כד המניות בבורסה, שערי קונ־ צרן אתא הם נמוכים ביותר, עמדו השבוע על 177—178 נקודות. שער זה נמוך ל־ להפליא, ביחס למניות תעשיתיות אחרות, כמו ארגמן או דובק, למשל, וודאי שהוא נמוך ביחס למניות הפיננסיות.

בחינה עניינית של המתרחש באתא מל־ מדת, כי השקעה במניות אלה, בשערן הנמוך של עכשיו, יכולה להשתלם היטב בעוד חודשיים—שלושה, עת תפרסם ה־ חברה את מאזנה לשנת 1972.

בשנת 1971 היו מכירות החברה 94 מיליון לירות, והרווח נטו לאחר מס 8.1 מיליון לירות. החברה חילקה דיבידנד של 10%, ועוד בונוס של 30%. מכאן, שבעלי המניות זכו אשתקד ברווח של 40% על השקעתם.

מה צפוי באתא השנה? מקורות פני־ מיים מוסרים כי יהיה גידול ניכר, של יותר מ־10% במכירות החברה. הרווחיות תיפגע במקצת, בגלל התייקרויות השכר וחומרי הגלם, אולם נראה כי החברה פוצ־ תה על כך על־ידי אישור שקיבלה להע־ לאת מחירי מוצריה וגידול המכירות.

מקורות פנימיים אלו מוסרים כי הרווח יישאר ברמתו הקודמת. מכאן, כי צפוי לפחות אותו דיבידנד לבעלי המניות.

גם השנה החברה תחלק בונוס. היא כבר הודיעה על תשלום מקדמה על חשבון ה־ דיבידנד, בשיעור של 5%, וכן מקדמה על חשבון הבונוס בשיעור של 4%.

מדיניות חלוקת הרווחים של בעלי אתא — קבוצת ד"ר טיבור רוזנבוים — תוש־ פע ודאי גם מכך שהם מכרו את השליש שהיה להם במפעל ההדפסות־על־בדים פיינארסט. השליש נמכר לקונצרן כלל, תמורת 2.5 מיליון לירות, וזהו רווח־הון נאה לבעלי אתא, שאמנם לא שייך לאתא עצמה, אך מלמד על התמונה הכללית.

במדינה

(המשך מעמוד 15)

טלוויזיה, שכן הבעייה היתה: אי־היכולת להעביר את הוידאו־טייפ, שהוא הקלטה מגנטית על סרטי טייפ — להקלטה רגילה על פילם, ממנו ניתן לעשות העתקות.

10 במקום 60. לפני זמן מה נפתרה הבעיה, ובהוליווד כבר מצלמים עתה 20 סרטים בטכניקה החדשה. יתרונותיה: העריכה נעשית תוך כדי הצילום עצמו. הבמאי לוחץ על לוח כפתורים שלפניו, וכך מחליט איזו מצלמה תצלם בכל רגע — ממש כמו בטלוויזיה. כך, יוצא בגמר הצילום הסרט כשהוא ערוך כבר.

כן נעשית הקלטת־הקול בעת הצילום ישר על הסרט, וכך ניתן לסיים הפקת סרט בעשרה ימים במקום 60 עד כה, לחסוך כמויות גדולות של פילם, שהיו דרושות בשיטה הישנה לצילום כל קטע כמה פעמים, מכמה זוויות.

לחו"ל, בצבעים. ביניתיים, מאפשרת כבר ההשקעה החדשה לאולפני־הרצליה לפתח סרטי־טלוויזיה ולשדרם לחו"ל ב־

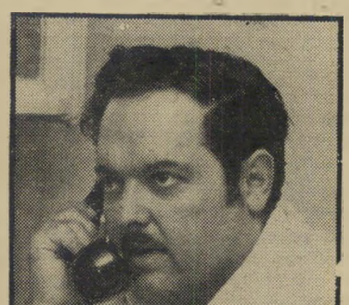

יצחק קוץ
עריכה תוך כדי צילום

אמצעות לוויין־התיקשורת הן בשחור־ לבן, הן בצבעים.

הכנת הפילם לשידור צבע לטלוויזיה שונה לחלוטין מהתהליך בצבע לסרט. ב־ הפקת סרט, מפתחים נגטיב, הופכים אותו לפוזיטיב, עורכים את הסרט על גבי ה־ פוזיטיב, ואחרי השלמת העריכה והחיי־ תוך עורכים את הנגטיב מחדש לפי ה־ פוזיטיב.

בחדשות טלוויזיה אין זמן לפעולות מסובכות כאלו, ומפתחים ישר פוזיטיב, לשימוש חד פעמי.

כך, באמצעות הציוד החדיש, הועברו לחו"ל בשידור ישיר צבעוני חגיגות חג־ המולד בבית־לחם. כשהתחממה לאחרונה האווירה בגולן, יצא צוות של רשת הטל־ ויזיה האמריקאית סי.בי.אס„ המתין ב־ סבלנות שלושה ימים — עד שהצליח לצ־ לם בלעדית את הקרבות בגולן.

„בשעה שבע וחצי בערב," מספר קול, „פיתחנו את הסרט והעברנו אותו עם הלוויין לארה"ב, שם הוא שודר מייד ב־ כל התחנות."

בישראל, באותו ערב, לא הראו כל תמו־ נות מן הקרב, כך שהאמריקאים ראו את הקרב בגולן לפני הישראלים.

טלוויזיה בצבעים? תחנות הטל־ ויזיה הזרות משלמות כ־2,000 דולאר ל־ כל עשר דקות שידור — מחיר נאה ביו־ תר. משום כך מצפים באולפני הרצליה שההשקעה החדשה בציוד תצדיק את עצמה בעיקרה מהפקות לרשתות טלוויזיה זרות.

מדוע אין משדרים בישראל שידורים צבעוניים? לדברי קול, מי שיש לו מקלט לצבעים יכול כבר לקלוט שידורים צבעו־ ניים מביירות. תוך כמה חודשים, תחל גם ירדן בשידורי צבע. בישראל קיימת מער־ כת ההפקה לשידורי־צבע בהרצליה, ותח־ נות המימסר של הטלוויזיה בנויות כבר לשידור צבעוני.

העיכוב הוא בשניים: בהיעדר שידורי צבע בטלוויזיה הישראלית — ובחוסר מקלטים. לדעת קול, זו מדיניות קצרת־ רואי מצד רשות השידור. מאחר שתוך כמה שנים תיאלץ ישראל לשדר בצבע — ולוא רק כדי להתחרות בירדן.

המכס מפריע להגנה בפני מעטפות־נפץ

ראשי בורסת־היהלומים ברמת־גן נדהמו השבוע, כאשר נתבעו על־ידי שילטונות המכס לשלם 7,000 ל"י מכס עבור מיתקן מיוחד לאיתור מעטפות־נפץ, שהוזמן על־ידם בחו"ל.

כל הפניות להקטין את המכס חגבוה על הציוד, העשוי להציל חיי אדם, נענו בשלילה.

בעיקבות התעוררות הפרשה, נודע כי כמה מיפעלים ומוסדות אחרים בארץ, שהתעניינו גם הם ברכישת ציוד כזה, נסוגו בם מכוונתם בגלל המכס הגבוה.

הבנק לספנות - לחברה גרמנית?

עוזי רסקין, מנכ"ל חברת הבנייה ישראלום ומנכ"ל משרד האוצר אברהם אגמון, מארגנים עתה משקיעים גרמניים לחקמת חברה חדשה כדוגמת החברה לישראל.

החברה לישראל הוקמה לאחר הוועידה הכלכלית בשנת 1968, וזכתה בביקורת חריפה בגלל החוק המיוחד שהועבר בכנסת למענה, ואשר הבטיח למשקיעים בה רווח מובטח של 10% נטו לשנה. אך למרות סוכריה זו, לא הצליחה החברה לעניין משקיעים יהודים כפי שציפתה, ורוב המשקי־ עים בה הינם גרמניים.

לקראת הוועידה הכלכלית הבאה, בשנת ה־25 למדינה, אין לראשי האוצר מה להציע למכירה, ואף לא כל צימוק של הישג כלכלי להצביע עליו. רסקין, לשעבר מנהל לשכתו של פנחס ספיר, הוא בעל קשרים טובים בגרמניה. הוא זה שמכר, בין היתר, את הילטון לקבוצה גרמנית.

מובן שהחברה החדשה תדרוש לעצמה את כל החטבות של החברה לישראל. כדי למשוך משקיעים לחברה החדשה, הבטיח שר־האוצר למכור לה את הבנק לספנות הממשלתי, שעיקר רווחיו הם משימוש בכספי הממשלה להלוואות

אברהם אגמון
איפה מוצאים צימוק?

לספנות. מאחר שספיר כבר הבטיח את הבנק לספנות לדויד גולן, מנכ"ל הבנק לסחר־חוץ (כסף הולך לכסף, העולם הזה 1848) — ייאלץ עתה למצוא לו תחליף אחר.

נחפסו פרדסנים שניסו לייצא פרי שנפסל

חוליות־ביקורת של המחלקה להגנת הצומח במישרד־ החקלאות לכדה בשבוע שעבר כמויות ענקיות של מישלוח־ פרי שהיו בדרכם לבית האריזה. השיכבה העליונה של הפרי במיכלים היתה באיכות יצוא — ואילו השיכבה התחתונה הכילה פרי קפוא, שנפגע בקרה ונפסל ליצוא.

מישרד החקלאות הזהיר את הפרדסנים ואת בתי־האריזה אזהרה חמורה בפני הישנות מיקרים כאלה, תבע מהם התנצלות בכתב.

מקורות במועצה לשיווק פרי־הדר מסרו כי קיימים חילוקי־דעות עקרוניים בין בתי־האריזה למישרד־החקלאות בכל הנוגע לסיווג הפרי: בתי האריזה נוקטים בגישה ליברלית יותר ממישרד־החקלאות — מה גם שקשה להבדיל בין פרי שנפגע בקרה לפרי רגיל וטוב, ללא פתיחת התפוז.

מכיוון שכמויות ענקיות של פרי נפסלו השנה ליצוא בגלל הקרה, חוששים אנשי מישרד־החקלאות כי פרדסנים שונים ימשיכו בניסיונות להגניב פרי קפוא למישלוחי יצוא — דבר העלול לגרום נזק חמור ליצוא.

בוכמן ירכוש גם את „גן־רינה?"

איש־העסקים היהודי יוסף בוכמן רכש אופציה לקנות את פרוייקט גן־רינה בתל־אביב. המחיר שהוסכם עליו: 14.5 מיליון ל"י.

בוכמן, שעשה את הונו בגרמניה לאחר מילחמת העולם השנייה בעסקי השוק־השחור והשעשועים, היתנה את הרכישה בקבלת אישור מוועדת בניין־ערים כי רב־הקומות שינקס ישמש למישרדים. האישור הקיים כיום הוא לבית־מלון.

הבניין הענק, שינקס על חורבות קולנוע גן־רינה ההיסטורי ברחוב בן־יהודה, ניבנה עד היום על־ידי קבוצת משקיעים הכוללת, בחלקים שווים, את אברהם פילק, סולל־בונה, סהר השקעות ומשה פרדיס, בעליו של אמישראגז.

המשקיעים הקימו כבר את הקומות המסחריות התחתונות, אולם בגלל חילוקי־דעות ביניהם לא המשיכו בבניית קומות המלון, בחלקו העליון של הבניין.

מנכ"ל סולל־בונה, צבי רכטר, קיבל משותפין יפוי־כוח אישי למכירת הפרוייקט לבוכמן. רכטר ובוכמן מכירים זה את זה על רקע עסקים משותפים קודמים. בין היתר, מתכנן סולל־ בונה, בשותפות עם בוכמן, לבנות את השטח הקרוי פרדס מרגושס ברמת־גן.

אם יממש בוכמן את האיפצייה שלו על פרוייקט גן־רינה, ייהפך לאחד המשקיעים הפרטיים הגדולים בארץ. רק לפני כמה חודשים קנה בוכמן את השטח שבין מלון אסטור והשגרירות הצרפתית בתל־אביב, עומד לבנות שם מלון ענק.

בעסקי־הבנייה המסועפים שלו בארץ נעזר בוכמן בנחום שמיר, המשמש לו כיועץ מיוחד. שמיר היה בזמנו מנהל החברה הממשלתית נכסים — שמכרה לבוכמן את מלון הילטון בארבעה מיליון דולר פחות ממה שהציעו משקיעים אחרים עבורו (במדינה, עסקים — העולם הזה 1847).

אחת ממשימותיו העיקריות של שמיר — שתפקידו הרשמי הוא יו"ר המידרשה הרעיונית של מפא"י בבית־ברל — היא קיום קשרים נאותים עם ראש עיריית תל־אביב יהושע רבינוביץ.

ההסתדרות מייקרת ספרים לפועלים ב־40%

בעוד המזכ"ל והרשות לצרכנות של ההסתדרות מנהלים מסע נגד ההתייקרויות — עלתה הוצאת הספרים של הסתדרות הפקידים, השייכת להסתדרות, את מחירי ספריה ב־40% ויותר.

דוגמאות: הספר הנהלת חשבונות למתחילים עלה לפני חודש 6 לירות — ועתה 10.40. תורת המסחר והמשק עלה לפני חודש 10.40 — ועתה 15.40 לירות. לימוד מכונת־כתיבה עלה לפני חודש 4.9 — כיום 9 לירות. לימוד משרדאות זינק מ־6.9 ל־10.25 לירות. ספרים אלה ניקנים ברובם על־ידי עובדים, הלומדים בבית־הספר של ההסתדרות מישלב. העוקץ המיוחד שבהעלאה: כל הספרים הללו מוצאים עתה במדורות נוספות — כך שאין כל אצדקה לייקור הגדול.

בעלי „פולקסוואגן" בארץ שוחפים ב„סיטרואן"

בעלי סוכנות פולקסוואגן בישראל, קבוצת אהרון גוטוירט, נכנסו לאחרונה לשותפות בסוכנות המכונית סיטרואן — המתחרה בפולקסוואגן.

קבוצת גוטוירט היא בעלת חברת צ'מפיון מוטורס, שהיא סוכנת פולקסוואגן. לקבוצת גוטוירט חברה אחרת בשם אלייד השקעות, וחברה זו נכנסה כשותפת לחברה להנדסה ותעשיה — שהיא סוכנת סיטרואן.

אלייד השקיעה כסף רב בסוכנות סיטרואן, וזו החלה לאחרונה במסע פירסום נמרץ. בעליה ומנכ"לה של החברה להנדסה ותעשיה, יעקב שצופק, סירב לגלות איזה חלק ממניותיו רכשה אלייד.

לא ברור עדיין מה תהיה תגובתה של חברת פולקסוואגן לעיסקה.

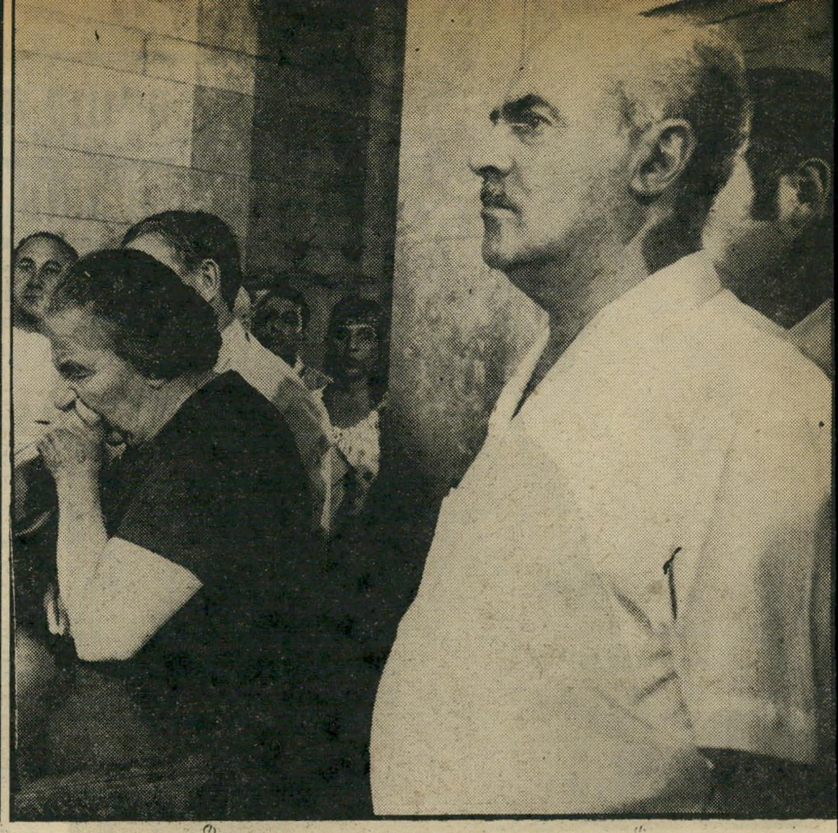

בן־אהרון וגולדה הבוכה

חוסיין ומעריצות ביום הולדתו ה־36

איך לאכול את העוגה וגם לשמור אותה שלמה

שימחה גדולה ירדה על ירושלים. המלך חוסיין הודיע על נכונותו להצטרף לפיקוד המזרחי החדש, נגד ישראל, ולהעמיד את צבאו תחת פיקודו של אלוף מצרי.

במעשה זה, כך היה נדמה, שם המלך קץ למסע־השלום שלו, וסיפק לשוחרי־הסיפוח בצמרת ישראל את התירוץ האידיאלי כדי לדחות את הצעותיו.

אולם כעבור ימים מעטים נסתבר שהשימחה היתה מוקדמת. המלך לא סטה מן הקו שהוא קבע לו.

הפיקוד המזרחי נשאר על גבי הנייר. חוסיין הודיע שלא יתן לפידאיון לחזור לירדן, הפידאיון התקיפו אותו בשצף־קצף, תוך איום לרצחו נפש.

תוכנית־השלום של המלך נשארה בתוקפה, והמקורות המקורבים לו חזרו עליה. ערב נסיעתו לארצות־הברית.

באוזני ניכסון, יחזור חוסיין על תנאיו:

- **שלום רשמי בין ישראל ו־ירדן;**
- **החזרת הגדה לירדן, תוך תיקוני־גבול בתי־מחוזיים;**
- **מתן ערובות־ביטחון מרחיקות־לכת לישראל, כגון פירוז הגדה, השארת נוכחות צבאית של צה"ל על הירדן וכדומה;**
- **מסירת עזה לירדן, כחלק מן „החטיבה הפלסטינית";**
- **מסירת הריכונות על הר־הבית והרובעים המוסלמי והנוצרי בעיר העתיקה לירדן, תוך השארת כך שאר ירושלים־רבתי בידי ישראל.**

מכיוון שאלה הם תנאים מתונים ביותר, הם עשויים להתקבל על דעת האמריקאים. בכך עלולה להיפתח מערכת־הלחצים הצפויה, שתקדם את פני גולדה מאיר בביקורה אצל ניכסון בעוד חודש.

ואין דבר המפחיד יותר את גולדה ו־חבריה.

אחד החברים האלה כבר פתח השבוע את פיו — והדברים היו הכרות־מילחמה.

היה זה משה דיין. הוא כינס את העיתונאים המקובלים עליו למסיבת־עיתונאים בלתי־רשמית.

זהו נוהג ישן של דיין. התוצאה:

היה ברור אם הוא הכריז אותה על המלך חוסיין ו/או על יגאל אלון ו/או על שניהם. הגירסה השלישית היא הסבירה ביותר.

במסיבה זו קבע משה דיין שלושה תנאים לשלום עם חוסיין:

- **הישארות צה"ל על הירדן.** (לא כנוכחות מוגבלת, אלא במלוא עוצמתו).
- **זכות צה"ל לעבור ולהחיש־אר בכל מקום בגדה.**
- **זכות ישראלית להתנחל בכל מקום בגדה.**

ברור ששלושה תנאים אלה מהווים, למעשה, המשך־לצמיתות של הכיבוש הישראלי, וכי שום שליט זר לא יוכל לקבל תנאים אלה. אבל זה לא הדאיג את דיין. להיפך, הוא הודה בכך בגלוי, ואמר שהוא מוכן בהחלט שהמצב הנוכחי יימשך בלי סוף.

כאשר שאל אותו אריה צימוקי, איש ידיעות אחרונות שהסתנן למסיבה אף שאינו שייך ל„מקורבים", אם הוא רוצה לחייב את גולדה לנקוט בקו זה בביקורה אצל ניכסון — נסוג דיין צעד אחד, אמר שזהו רק רעיון, ולא קו מחייב.

אולם עמדתו של דיין ברורה, וכדי למנוע כל אי־הבנה, ניצל את ההזדמנות כדי לתקוף בחריפות את „תוכנית־אלון", אותה הגדיר כ„ספר לבן חדש."

מדוע? הספר הלבן הבריטי ממאי 1939 אסר התנחלות יהודית בחלקים נרחבים של הארץ, יחד עם הגבלת העלייה. דיין טען כי תוכנית־אלון מגבילה את ההתנחלות, מכיוון שלפי שעה מקדמת הממשלה התנחלות רק בשטחים שיסופחו לישראל לפי תוכנית־אלון: רמת־הגולן, ביקעת־הירדן, ירושלים־רבתי, חוף ים־המלח, חלק מאיזור חברון, רצועת־עזה, פית־חת־רפיח, צפון־סיני, חוף ים־סוף, שארם־אל־שייך.

כך זה אינו מספיק לדיין, ונראה לו כ„ספר לפן". מכאן מסתמנת האיטרנטיבה שלו: השארת כל השטחים בידי ישראל.

כך חודיע דיין מראש על התנגדותו לכל שלום אפשרי עם המלך חוסיין, ועל איבתו הגלויה ל־

המשך מעמוד 17)

יגאל אלון, מתחרהו על כס ראש־הממשלה.

בן־אהרון: גחלים

ה דברים עוד צילצלו באוזני העתונאים, כאשר פתח מנהיג אחר של מיפלגת־העבודה את פיו — ופוצץ פצצה מילולית הפוכה.

היה זה יצחק בן־אהרון, אדם האוהב להפתיע ולהרעיש את הציבור בהכרזות קיצוניות. גם כי אשר יצחק בן־אהרון הוא מתון, הוא מתון בצורה קיצונית.

בהגיע תורו לדבר במזכירות מיפלגת העבודה על בעיית השטחים המוחזקים, קבע בן־אהרון תיזה בהירה, קיצונית ו־מקיפה, שבה שילב את ה„אני מאמין" הלאומי והסוציאלי שלו במסכת אחת:

● למרות נחיתותם הטכנולוגית והצבאית, לא יכירו הערבים לעולם בשליטתם של היהודים. הם לא ישלימו לעולם ב־ממשלה יהודית עליהם.

● „אינני יודע אם השטחים שאנו מחזיקים בידינו הם קלפים לשלום, ואולי גחלים לוחשות מתחת לאישיותינו."

● „זה די מתוק לבנות את הציונות בעבודה ערבית... עוד מעט נשמע שמי שיאמר שאינו רוצה להתחזק ולהתעשר על חשבון הערבים מהשטחים, כיפר בהגשמת הציונות ומעכב את הגאולה והפיתוח."

● „אני שליט על הערבים, אני גואל גאולה לשמה, או אני מנשל את הערבים ?"

והמסקנה:

● „אינני בטוח כלל שעדינו יחכות בהכרעות בעניין השטחים דווקא לחתימת שלום. אין אני בטוח שבאחד הימים לא נגיע לכך מסקנה, שמוטב שחטיבה מסוימת של אוכלוסיה יחבר־ארץ מסויים יימצאו מעבר לשליטתנו, כדי שנקבל חתימה שכנגד."

הדבר הקפיץ את משה דיין ממקומו, והוא השיב מייד את תשובתו. מבלי להתייחס כלל לבעיות הלאומיות והמצפוניות העמוקות שעורר בן־אהרון, חזר על הטענות השיגרתיות של קציני־מחוז קולוניאליים: שרמת־החיים של הילידים עלתה, שמסירת השילטון לידיהם פירושה תלטות פושעים ומנוולים, וכו׳.

תוכנית גולדה: „ניאם"

ה רעיון המשתקף מדברי בן־אהרון, אף שלא פירט אותו, אינו כה מוזר וחסר־תקדים כפי שהוא נראה.

בדור האחרון הוא הופעל באורח מזהיר על־ידי הקומוניסטים הסיניים. כאשר התגרו בהם ההודים, בגלל איזור־מריבה, פתח הצבא הסיני במיתקפה רבתי, נחל ניצחון מזהיר בשדה־הקרב, כבש שטחים עצומים של הודו — ואז, ללא שום הסכם, נסוג מן השטחים שכבש והודיע שיחזור על התרגיל אם תהיה התגרות נוספת.

מאז שורר בגבול ההוא שקט מופתי.

אולם ספק אם ניתן לערוך תרגיל זה במרחב הישראלי־ערבי, שבו כל הבעיות הן יותר מורכבות ומסובכות. ההשקפה של בן־אהרון היתה צריכה להוביל למסקנה מעשית יותר: להביע בפני מלך ירדן או בפני הנהגה פלסטינית, נכונות להחזיר את השטחים תמורת שלום.

לדברי דיין, ניתן כיום להשיג שלום כזה עם מצרים וירדן — אלא שדיין עצמו מתנגד לכך.

תוך סילוף אימרה מפורסמת של דויד בן־גוריון, ניתן היה לומר השבוע: לא חשוב מה היהודים מדברים, חשוב מה היהודים עושים.

ליתר דיוק: לא חשוב מה מדברים מנהיגי מיפלגת־העבודה, אלא מה עושה הממשלה שבה שולטת מיפלגת־העבודה.

התשובה: גולדה מאיר משתדלת, בזהירות, להגשים את מדיניותו של משה דיין. ה„יונים" למיניהן, מפנחס ספיר עד בן־אהרון, אינן עושות דבר כדי למנוע זאת, תומכות בהמשך ההתנחלות, ויוצאות כדי חובה בהשמעת נאומים מצפרניים לעת מצוא.

השבוע ישבה גולדה מאיר עם יועציה, כדי לגבש את הדברים שתאמר לנשיא ניכסון, למחרת ביקור המלך חוסיין.

הדברים יהיו מחוכמים ומתחכמים, אבל ניתן למצות אותם

העולם הזה מגלה קנוניה בין מנכ"ל „שיכון עובדים" ומזכיר „חברת העובדים"

עסקת המיגרשים

ב מעשיה העממית המפורסמת, התייצבה יהודייה נרגשת ונרעשת, בערב שבת, בפני הרבי, בידה סיר מוזר ובפיה קושייה חמורה. בדרכה למטבח, מסתבר, נשמט מידיה הבשר שעמדה להכין לכבוד שבת, ונפל רחמנא ליצלן בול לתוך סיר־הלילה המלא. שניצב עדיין בפינת החדר. האם כשר הבשר עדיין, היקשתה היהודייה הטובה בפני הרב.

הציץ הרב באשה הניצבת מודאגת לפניו, הציץ בסיר המלא שבידיה, ריחרח בזהירות את תוכנו, ופסק: „הבשר, בתי, כשר גם כשר. אבל הריח..."

הריח הוא אכן בדיוק השאלה העומדת לדיון, בקנונייה הסודית שעשו ביניהם אשר ידלין, מזכיר חברת־העובדים שהתמנה לאחרונה לבוס של קופת־חולים, ואברהם עופר, מנכ"ל שיכון־עובדים. בעקבות פירסומה — לראשונה — של הקנונייה בעמודים אלה, תתכנס מן הסתם ועדת־הביקורת של ההסתדרות לדון בפרשה וממנה ייתכן שהכדור יתגלגל הלאה.

מה יהיו מימצאי החקירה, או החקירות, קשה לנבא. אולם דבר אחד ברור: גם אם לא ניתן יהיה לתקוף את הקנונייה מבחינה פורמלית — הריח הנודף ממנה, בעוז, הוא בדיוק הריח שנדף מסירה של היהודייה.

בפשטות, משמעותה של הקנונייה היא כזו: לידלין, החולש על כל האימפריה

לחיי העיסקות שבדרך

אברהם עופר, מנכ"ל שיכון עובדים, לא היסס לתת ידו לעיסקה מפוקפקת, שבמהלכה רכשה חברתו מיגרש פרטי של הבוס שלו — בניגוד לאזהרתו המפורשת של חבר ועדת־הביקורת של ההסתדרות. אולם בהתחשב בעיסקות אחרות שעשה עופר, במטרה לקדם את ענייניו האישיים — הרי עיסקה זו בטלה בששים.

האדירה של מפעלי ההסתדרות, היה מגרש קטן וצנוע בחור נידח, שלא יכול היה להיפטר ממנו. הוא פנה ל־שיכון־עובדים ההסתדרותית — אחת החברות שבאימפריה שלו — וזו קנתה אותו ממנו את המיגרש והקימה עליו בניין, ובתמורה נתנה דירה לבעלי המגרש. כך, זכתה משפחתו של ידלין בדירה, שהיא רכוש עובר לסוחר הרבה יותר ממגרש לא מוצלח — וכן בתוספת כמה אלפי ל"י.

במסגרת קנונייה זו, שנועדה להעניק טובות הנאה כספיות לידלין ומשפחתו תוך שימוש בכספיה והשפעתה של חברת ההסתדרותית — לא היססו שני השותפים לעיסקה אף להוליך שולל חבר של ועדת־הביקורת המרכזית של ההסתדרות.

בעיסקה בעלת ריח דומה, לפני שש שנים, לא היסס מזכיר ההסתדרות דאז, אהרון בקר, להסיק מסקנות אישיות, גרם לפיטוריו של מנכ"ל בנק־הפועלים, מנחם יס־שחור, מנכ"ל קונצרן גמול שלמה רעיף, וכמה פקידים בכירים בחברת הפרדסים יכין חק"ל.

פיטורים אלו באו אז בגלל מה שהתפרסם לאחר מכן כ„עיסקת הפרדסים", שהעיקרה היה ניצול כספי החברה ההסתדרותית לטובתם הפרטית של אלו שפוטרו.

גם עיסקת הפרדסים נראתה בתחילה די תמימה, כאשר רק הריח שנדף ממנה היה מסונה. אולם לאחר חקירה נמרצת של ההסתדרות וחקירה נוספת של המשטרה, התברר כי לא רק הריח הפריע — אלא העיסקה היתה גם לא כשרה.

הקנונייה בין אשר ידלין ואברהם עופר תתפרסם כ„עיסקת־המגרשים", והיא סובבת סביב מגרש ברחוב דרור 64 בראשון־לציון. במגרש היו שתי חלקות, בנות 900 מ"ר כל אחת. האחת היתה בבעלות משפחת ידלין, לפי החלוקה הבאה: האם, רחל ידלין, החזיקה בשתי שמיניות. האחות, שרה, בשלוש שמיניות. אשר ידלין החזיק גם הוא בשלוש שמיניות.

החלקה הסמוכה היתה שייכת לאדם אחר לגמרי. והנה, סמוך ליוני 1970, קנתה את החלקה הסמוכה אשה מחיפה בשם שרה הרי, היא שילמה תמורתה 45 אלף לירות — והסכימה לאחד את חלקתה עם החלקה של משפחת ידלין.

השלב הבא: שתי החלקות נמכרו יחדיו לקבלן בניין בשם אברהם יצחקי. לשרה הרי, שילם יצחקי 45 אלף לירות תמורת החלקה שקנתה זה עתה בדיוק באותו מחיר. ואילו תמורת המגרש של משפחת ידלין, הוא הבטיח לשלם בדירה, בבניין שיוקם במקום, וכן בתוספת מזומנים. המחיר בו רכש יצחק ממשפחת ידלין את המגרש נקבע אף הוא ל־45 אלף לירות, לפחות, כך נרשם בתיקי הטאבו.

עיסקה מוזרה

ה משך העיסקה הסבוכה: במקום לבנות על שני המגרשים, מיהר יצחקי ומכר אותם לחברת שיכון־עובדים. ולא סתם מיהר — אלא מכר אותם עוד לפני שקנה: תיקי הטאבו קובעים כי הוא קנה את המגרשים ממשפחת ידלין ומשרה הרי ב־16 ליוני 1970 — אולם מכר אותם לשיכון־עובדים יומיים קודם, ב־14 ליוני.

בהמשך המעשייה הוקם על המגרש המאוחד בית בן שש קומות, ובו 22 דירות. דירה אחת נמסרה לאמו של אשר ידלין, שתי דירות־גג השאיר יצחקי בידיו, תמורת טירחתו. יתר הדירות נמסרו על־ידיו ל־שיכון־עובדים, אשר מכרה אותם כמקובל.

חלקו של יצחקי בעיסקה היה: קניית המגרש ומכירתו לשיכון־עובדים, ובניית הבניין למענה, במעמד של קבלן־מישנה.

בשלב זה, הדיף הסיר ריח קל בלבד: מדוע נדחף יצחקי לתווך בעיסקה בין ידלין לשיכון־עובדים? מה יש ידלין כבר אינו מכיר בעצמו את שיכון־עובדים? מדוע הנסיון לטשטש את הקשר בין ידלין לחברה ההסתדרותית?

שאלה אחרת: מדוע קנתה שרה הרי את המגרש — ומכרה אותו מיד באותו מחיר? איזו מן עיסקה זו? הריח גובר קצת, כאשר מתגלה כי שרה הרי המיסתורית איננה אלא אחותו של אשר ידלין. והוא מתעצם שבעתיים, כאשר מתברר כי בזמנו פנה אשר ידלין לחבר ועדת הביקורת המרכזית של ההסתדרות, סיפר לו על כוונתו למכור את המגרש. חבר ועדת הביקורת הזהירו מפורשות מפני מכירת המגרש לשיכון עובדים.

חשד בכשרות

כ אשר נוברים הלאה בעיסקה המוזרה, מתבררים עוד פרטים, שבכולם יש כדי להגביר את החשד בכשרותה.

המגרש של משפחת ידלין היה במקום נידח בראשון־לציון, ששום קבלן רציני לא רצה לבנות שם בית למכירה. לכן גם היה מחירו זול כל־כך — 900 מ"ר ב־45 אלף לירות בלבד. על־מנת שמישהו יקנה דווקא את המגרש הנידח הזה, יש־קיע בו כספים רבים בבניית דירות למכירה — צריך שיהיו לו סיבות טובות לכך.

למנכ"ל שיכון־עובדים, אברהם עופר, היו סיבות כאלה. הראשונה — אופיו הנוח, ונטייתו הרבה לעשות טובות לידידים. אחרי ששיכן בדירות שיכון־עובדים את בני־משפחתו הרבים, ואנשי־מפתח שונים, שנותרו אסירי־תודה לו — היה זה אך טבעי כי כאשר הבוס שלו, ידלין, עומד בפני השאלה כיצד להפוך את מגרשו הפרטי הנידח לרכוש נזיל יותר — הוא נזכר בפזמון הידוע של החיפושיות, עם מעט עזרה מידידי וכך, בעזרת הידידות, נכנסה שיכון־עובדים לתמונה, וה־

תוכנית שהתגבשה החלה קורמת עור וגידים: ראשית ניקנה המגרש הסמוך. אחר, נמצא קבלן שיקנה את המגרשים מידלין — שכן ידוע היה כי אסור לידלין למכור ישירות לשיכון־עובדים רכוש פרטי.

הבחירה נפלה על יצחקי, שאותה עת רצה להיכנס עם שיכון־עובדים לשותפות בבנייה על מגרשים שהיו לו בבת־ים.

יצחקי רק שמח לעזור, מילא את חלקו בעיסקה בלי שהרוויח בה — ואפילו הפסיד קצת.

אולם חוסר הרווח בעיסקה התנקם בדיירים: הבית ניבנה בצורה גרועה, הדיירים מלאי טענות ותלונות, ממלאים עד היום את העיתונים בקובלנות נגד הקבלן.

הטלפון הגורלי

אם מלבד לדיירים, השתלמה העיסקה לכל הצדדים האחרים. אמו של מזכיר חברת־העובדים זכתה בדירה גדולה וחדשה — ובתוספת נשאר עודף של כמה אלפי לירות במשפחה. עופר זכה להדק מחדש את ידידותו האמיצה עם ידלין — שהוא הממונה עליו.

ולא רק הממונה: לפני כמה שנים, למשל, היה ידלין בורר בסיכסוך בין שיכון־עובדים לסולל־בונה על סכום של כמה מיליוני לירות. מאז ועד היום, יש לו יד ורגל במאות החלטות הנוגעות לשיכון־עובדים. אין ספק כי שיקוליו של ידלין, בכל מקרה, הם תמיד כלכליים טהורים ולגופו של עניין, אולם מה רע בכך אם הוא גם מיודד עם עופר?

בכלל ידידות היא דבר יקר. דוגמה נוספת: לפני כמה שנים, פנה אל ידלין ידיד אחר שלו, מוניה שפירא, בבקשת עזרה. מוניה היה סוחר מכוניות משומשות גדול שהסתבך בחובות. פנייתו אל ידלין באה עקב רצונו לקנות עודפי סריגים של מפעל הסתדרותי שפשט את הרגל, בשם סריגי ערד. משום מה, סירבו למכור לו את הסריגים.

ידלין לא התעצל, טילפן אישית לממונה על המפעל, ודאג כי מוניה יקבל את הסחורה. מוניה פתח חנות מיוחדת בשם מגידו, מכר את הסריגים ברווח מאות ל"י. דוגמה נוספת היא ידידותו של ידלין עם נשיא התאחדות התעשיינים, מרק משביץ. ידלין מרבה לנסוע ללונדון עם משביץ, בהיות שניהם חברים בוועדות שונות. ברור כי במשך הזמן התפתחה בין שני ענקי התעשייה, הפרטית והסתדרותית, ידידות כנה ואמיתית. ללא קשר, כאשר התחרו ביניהם משביץ וקונצרן תיעוש ההסתדרותי על רכישת מפעל התרופות איקאפרם, העלה ידלין את השאלה מדוע צריכה ההסתדרות להתחרות ביוזמה הפרטית. וכאשר עמדה על הפרק, לפני שנתיים, הקמת מפעל לשוקולד וקפה על־ידי חברת־העובדים — מפעל שהיה מתחרה קשות בעלית של משביץ — התנגד לכך ידלין, כשהוא מעלה סיבות כלכליות.

ועוד דוגמה, למה שיכולה ידידות לעשות: לפני שנה הבטיחו נציגי בנק דיסקונט לתמוך בבחירתו של ידלין כיו"ר שב"ראש מועצת־המנהלים של חברת־הדלק דלק, בה שותפים דיסקונט וההסתדרות. תפקיד זה לא מביא רק כבוד, אלא גם תשלום צנוע של 10 אלפים ל"י לשנה.

לרוע המזל, נודע הדבר לבוס של ידלין, יצחק בן־אהרון — שהטיל וטו על הרעיון ודאג לבטלו.

איך זה מריח?

בשלב זה, נודף מעיסקת־המיגרשים, שעשה אשר ידלין, הבוס של חברת עובדים — רק ריח לא נעים. לאחר פירסום זה, ייתכן שיתגלו גם דברים נוספים, מלבד שאלות אספטיות. גם עיסקת הפרדסים המפורסמת התחילה בריח רע בלבד, הסתיימה ברעידת־אדמה שלמה.

בעל לשון מתגלגלת

דן ארוכה עשה אשר ידלין (50) מאז גדל בראשון־לציון. הוא היה כמה שנים חבר בקיבוץ חמדיה, אולם בילה לרוב בשליחויות בארה"ב או במפא"י. ב־1955 היה כבר מרכז אגף ההסברה במפא"י. שנה לאחר מכן, נודע כבן־בריתו של אברהם עופר. השניים השתתפו במרד צעירי מפא"י, יחד עם צעירי המושבים ותומכי דיין.

מזכיר ההסתדרות דאז, פנחס לבון, הכניס את ידלין למחלקה לאיגוד מקצועי. כבר אז החל ידלין מקומם נגדו את העובדים — בהתנגדותו להעלאות שכר, ובהטיפו לבוררות־חובה ואיסור שביתות.

כאשר ניגש ידלין עם עופר לבחירות במחוז תל־אביב של מפא"י, נכשלו שניהם ולא הצליחו לאסוף מספיק קולות כדי להיכנס למועצת המחוז.

ב־1958 מינה אשכול את ידלין כמזכיר הסתדרות עובדי המדינה. כתב אז שבתי טבת בהארץ: „אשר ידלין לא עבד מימיו אף לא שעה אחת כעובד מדינה. הוא אופייני לצעירים במפלגות המתיימרים להנהגה שמעולם לא התמידו בעבודה בקרב ציבור. הוא לא גדל בתוך ציבור, ועל כן לא יוכל לעולם ליצגו. הוא מאלה החושבים שכל הדרוש למנהיג, זו לשון מתגלגלת ואוצר של פראזות נבובות."

אולם נראה כי ידלין ידע מה שהוא עושה. הוא המשיך וטיפס מתפקיד לתפקיד — עד היבחרו כמזכיר חברת־העובדים, ועתה גם ליושב־ראש קופת־חולים הכללית.

את תפקידו כמזכיר חברת־העובדים, מציינת העובדה, כי היה הראשון בתפקיד זה שהממונה עליו, מזכ"ל ההסתדרות — במקרה זה יצחק בן־אהרון — תבע לפטרו.

היה זה לפני שנה, כאשר ידלין, שהוא מנאמני שר־האוצר, שלח לספיר מכתב, בו הצהיר כי הממונה עליו — בן־אהרון — מטעה את הציבור, בעניין רכישת מפעל ליבר על־ידי עלית.

ספיר השתמש כמובן במכתב זה כדי לנגח את בן־אהרון בוויכוח הציבורי שסער אז. גילוי מדהים זה של בגידה, הביא את בן־אהרון לדרישה לפטר את ידלין.

אולם אשר ידלין לא התרגש. כרבים אחרים, ידע גם הוא כי המזכ"ל הנמרץ, יצחק בן־אהרון, חזק בדיבורים, אולם עושה מעט מאד.

ידלין עצמו לעומת זאת, משאיר את הדיבורים לאחרים, מעדיף את המעשים. כל מיני מעשים.

המטרה בניין זה, ברחוב דרור בראשון־לציון, היה המטרה לכל עיסקת הבורסה מיגרשים המסובכת. כדי לממש את המיגרש שעליו עומד הבניין, בושלה הקנוניה, שבסופה קיבלה משפחתו של ידלין דירה בקומה שמעל לעמודים בבניין (מסומנת בחץ) ועוד כמה אלפי לירות — במקום המיגרש, שאיש לא חפץ בו.

תמרורים

מונה. לתפקיד עורך־הדין של עיריית ירושלים, במקומה של עורכת־הדין רות נחמד הפורשת לגימלאות אחרי 20 שנות שירות בתפקיד, עו"ד **יורם ברסיץ** המכהן כסגן פרקליט המדינה.

התגרשו. אחרי 20 שנות נישואין, הזמר־מלחין הצרפתי **ז'ילבר בקו** שבין שאר הרומנים שניהל בשנות נישואיו התפרסם הרומן שלו עם בריג'יט באר־דו, ואשתו **מוניק ניקולא.** לזוג שלושה ילדים וז'ילבר ישלם לאשתו־לשעבר חמשת אלפים דולאר לחודש דמי מזונות.

נבחר. לתפקיד יושב־ראש אירגון הסגל האקדמי של הטכניון, פרופסור־חבר **עזריאל אביתר** (46), מהפקולטה למתמטיקה בטכניון שכבר מילא בשנים 65—64 ו־70—69 תפקיד זה. יליד בלגיה, קיבל שלושה תוארים אקדמאים באוניברסיטת ברזיל, עלה לארץ ב־1951 והצטרף ב־1954 לסגל האקדמי של הטכניון.

מצפים לתינוק. השדרנית הוותיקה **מרים אלון** ובעלה שהוא מנהל התוכניות בעברית של הטלוויזיה

מרים אלון
מצפה לתינוק

יצחק („צחי") **שמעוני.** לבני הזוג יש כבר שלושה ילדים ולצחי שני ילדים מנישואין קודמים.

נפטר. בחיפה, בגיל 70, מי שהיה אחד המחנכים הוותיקים בארץ, **אפרים דרך,** שלימד במשך עשרות שנים בכפר־תבור, חדרה ובנימינה.

נפטר. בפריז, בגיל 64, מהתקף־לב, במאי התיאטרון הצרפתי **אנדרה בארסאק,** שנחשב לאחד מעמודי התווך של התיאטרון הצרפתי והיה מנהלו האמנותי והמינהלי של תיאטר ל'אטליה. החל את הקאריירה התיאטרונית שלו בגיל 18 כתפאורן, המשיך כשחקן וכבמאי. גילה בין השאר את כשרונה הדראמאטי של פראנסואז סאגאן והצגת התיאטרון האחרונה שביים היתה החטא ועונשו בישראל.

נפטר. בגיל 77, מי שהיה שופט־שלום יהודי ראשון בצפת, חכם **שמעון הרוש,** ממנהיגיה הרוחניים של העדה הספרדית בצפת.

נפטר. בחיפה, בגיל 81, **פנחס זבנוניוסקי,** שהיה מראשוני הרוקחים בארץ. יליד ביירות, סיים ב־1914 את לימודי הרוקחות באוניברסיטה האמריקאית בביירות, עבד כרוקח בצידון ועזר לאנשי ניל"י והשומר. לאחר מלחמת העולם הראשונה עבר לעבוד ביבנאל וב־1924 עבר לחיפה ופתח בה את בית־המרקחת היהודי הראשון.

נפטר. בחיפה, בגיל 85, **בריך מיר,** שהיה מחלוצי התעשייה בעיר. יליד ירושלים, עבר עם משפחתו ב־1906 לחיפה בה ייסד אביו מפעל להרכבת מכונות. למד הנדסה בצרפת והצטרף למפעל התעשייתי המשפחתי. בשבוע שעבר הוענקה לו תעודת אזרחות־כבוד של חיפה.

נפטר. בחיפה, מהתקף־לב, בגיל 60, העיתונאי **שמואל האוזר,** שנולד בגליציה, עלה לארץ ב־1935 ומ־1947 עבד בסניף של על המשמר בחיפה.

אליל הבנות יהורם גאון מגל
היחידה שניסתה להתאבד

יהורם גאון

יהורם, איך מרגיש גבר, שאשת־חברה נודעת כמו גליה ארקין ניסתה פעמיים לשים קץ לחייה בגלל אהבתה אליו?"

"הרגשתי את זה גם כבר כמה פעמים אחרי זה, לצערי, עם בנות אחרות. כשזה קורה, אני מצטער, וחש אי־נעימות גדולה, וגם חרטה מסויימת, על שבלי שנתכוונתי — הגיעו הדברים למה שהגיעו.

"הצרה היא שהנשים האלה לא מבינות שלא זו הדרך להחזיר אותי אליהן. זה רק עושה לי בדיוק ההיפך."

"אבל אתה מחליף ידידות במהירות, גם כשהן לא מתאבדות."

"כן. גם כשהן מתפרסמות. אני נאבק בציפורניים לשמור על החיים הפרטיים שלי. כשאני רואה אותם נחשפים החוצה, אני נחרד. משום כך, כשמתפרסם רומן שלי עם איזו בחורה — והשם או התמונה שלה מופיעים בעיתונים — זה בשבילי סוף הרומן.

"בדרך כלל, תורמת לכך גם העובדה שמאותו רגע, הבחורה מתחילה להתנשא, וכל התנהגותה משתנה. משום כך, אני לא מופיע עם ידידות בפרמיירות של הצגות, במקומות ציבוריים. וזה מתוך מאמץ לשמור שעוד רומן לא יתפוצץ."

"אני מקנא בבחורים"

"מה רומנים היו לך?"

"אינני יודע. אני לא סופר. מה שאני כן יודע, זה שכמעט כל הרומנים שלי עם איזו בחורה — והשם או התמונה שלה מופיעים בעיתונים — זה בשבילי סוף הרומן.

"בדרך כלל, תורמת לכך גם העובדה שמאותו רגע, הבחורה מתחילה להתנשא, וכל התנהגותה משתנה. משום כך, אני לא מופיע עם ידידות בפרמיירות של הצגות, במקומות ציבוריים. וזה מתוך מאמץ

"בחיי עוד לא

מעריצה מסתערת תמונה שיגרתית בהופעותיו של הזמר הפופולרי, הנחשק לאליל־הנשים מכל סוג, גיל ומין: מאדינה אלמונית חפת בגלי ריגשותיה, מזנקת לעבר האליל, ומוזנקת בחזרה למקומה על־ידי הסדרנים המגויסים.

שלי הסתיימו בטרגדיה. בקושי אני זוכר שניים שנגמרו יפה. ושעד היום אנחנו אומרים שלום אחד לשנייה. כשאנו נפגשים.

"אולי בגלל זה לפעמים אני מקנא בסתם בחורים, שגומרים רומן בלי שום בעיות, ולא תמיד בשואה, כמו אצלי.

בגלל זה נולדו גם כל הסיפורים הפנטסטיים מסביבי. בגלל שנכוויתי כל־כך הרבה, התחלתי להיזהר עם הרומנים שלי. ואז, כשאני אומר 'לא' לבחורה, זה נראה לה משונה: ראשית, אף אחד לא אמר לה 'לא' לפני כן. שנית, היא יפה, חתיכה, צעירה, אינטליגנטית. למה שאני לא אסכים לצאת איתה? ואז, מתחילים הסיפורים: שהאמא מתנגדת, ושאר המעשיות."

"חלק מהשמועות נגרם ודאי בגלל העובדה שאתה מרבה כל־כך להסתתר. לא רואים אותך בציבור, מחוץ להופעות שלך. מאחר שרוב האמנים נוהגים בדיוק להיפך — ברור שזה נראה מוזר. למה אתה מסתתר?"

"אני לא מסתתר"

"אני לא מסתתר, כפי שיכולים להעיד האנשים שחוזים בהופעותי ערב ערב. אני פשוט נמנע מלהופיע במעמדים שנוצרו לצורכי פירסומת בלבד.

"אני מרגיש שיש ניגוד עז והתנגשות עצומה בין המקצוע הזה שבחרתי לי — שמטבעו הוא חשוף ופרוע — לבין הבית שבו נולדתי והשמרנות שאיפיינה אותו. יש לי חברים שמבלים עם הוריהם במועדוני־לילה, ואף מרחיקים־לכת וממשיכים את בילויי הערב גם כן ביחד.

"אני למשל נחרד למחשבה, שאי־פעם הייתי אומר לאבי איזו מילה הקשורה

אהובה מתה

יהורם ושחקנית־הקולנוע האירומן בין השניים נסתיים כאשר אנג'לי עזבה את הארץ. לפני מותה, הספיקה עוד אנג'לי לסדר ליהורם את הופעתו בסן־רמו.

אהובה חיה

ספרית־הצמרת שריטה היתה אחד הרומנים המפורסמים והממושכים של יהורם גאון. במשך כל הראיון, סירב יהורם בתוקף לגלות שמות, מאחר שאחדות מידידותיו נישאו בינתיים ומנהלות חיי משפחה שקטים.

ה בראיון לרחל המרחלת: גל"ה לא היתה גללי... פעמיים עמדתי על סף הנשואין...

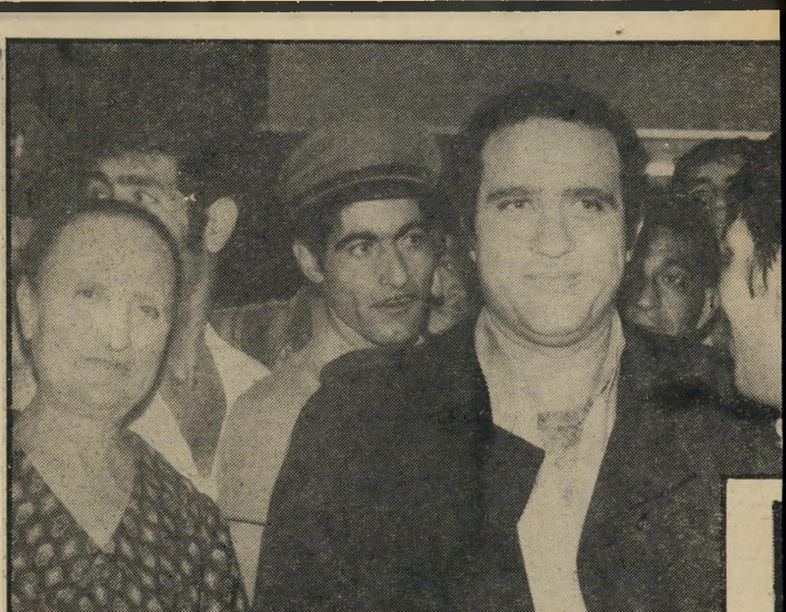

בן־הזקונים יהורם ואמו הקשישה (65), המצפה בחוסר־סבלנות לנכד מבן־הזקונים השובב שלה. בגלל היותו "ילד־טיפוחים בבית", מופצות על יהורם שמועות כאילו היותו בן־ממושמע, הנתון למרות אמו, מונעת בעדו להינשא.

התחלתי עם בחורה!"

במין. שלא לדבר בכלל על שיחה גלוייה איתו בנושאים של גיל ההתבגרות.

"אני זוכר שבפעם הראשונה שבאתי לכפית, ראיתי בחור מלטף בחורה. כשחזרתי הביתה, עדיין הייתי סמוק: 'אתם יודעים מה ראיתי?' שאלתי נרעש.

"למרות כל השנים שחלפו מאז, לא השתחררתי מהחינוך השמרני בבית. כשיש לי חברה, נראה לי שהיא חייבת להיות שלי, פרטית, ולא חלק מעם ישראל. לא בגלל שאני מפחד שיקחו לי אותה. השקפה מיושנת, אני יודע — אבל ככה אני."

"אוהבת לפנק אותי"

"מ ה האמת בקשר לסיפורים שאתה לא מתחתן בגלל שאתה אוהב יותר מדי את אמא שלך?"

"אני חושב שהמקור לסיפורים היא העובדה שאני בן־זקונים בבית, ואמא שלי אוהבת לפנק אותי עד היום. מביאה עוגה, ודברים, וכל זה. אבל את יודעת איזה שטיפת־מוח אני מקבל ממנה כל פעם, מדוע אני עוד לא מתחתן? כל פעם היא מקוננת לי: 'מתי כבר אחזיק את הבן שלך על הידיים?' היא כבר בת 65, ואין לה סבלנות."

"אולי תספר לי על הרומן המפורסם שלך עם השחקנית האיטלקית המפורסמת פייר אנג'לי? שמות של ישראליות אתה מסרב להזכיר. אבל פייר אנג'לי כבר מתה. ספר עליה."

"עבדתי איתה בסרט כל ממזר מלך במשך ארבע ימים, לפני שהעזתי להגיד לה מילה פרטית. רק אז, העזתי להזמין אותה להצגת קזבלן.

"מאז, היא ראתה את ההצגה כל פעם. שישים פעם היא ראתה את ההצגה. היה לה כסא קבוע, ולפעמים היא היתה נרדמת בו, מרוב עייפות, אחרי יום עבודה בסרט. אבל היא לא ויתרה על אף הצגה."

"איך נגמר הרומן הזה?"

"זה היה אחד הרומנים הבודדים שלי שנגמרו יפה.

ניסתה להתאבד

אשת־החברה הנודעת גליה ארקין, לשעבר נערת־זוהר תל־אביבית מפורסמת, שהתחתנה עם מיליונר צרפתי, התגרשה ממנו, וחזרה ארצה, חיה כיום באלמוניות יחסית. הרומן הסתיים באכזריות, כאשר ביצעה שני נסיונות התאבדות בגללו.

"אבל יפה שנגמרו. היא לא היתה מאוזנת כל־כך. היתה מחסלת בקבוקי וודקה שלמים. פעם ישנתי בחיפה, אחרי הופעה. פתאום, בשלוש בבוקר, היא מטלפנת מתל־אביב: 'יהורם? שלום.' וסוגרת את השפופרת.

"קיבלתי טיל. לבשתי מכנסיים וחולצה וטסתי לתל־אביב. הגעתי, ומצאתי אותה ישנה, בריאה ושלמה. ואני כבר חשבתי מי יודע מה קרה לה.

"הערתי אותה, שאלתי אותה, מה היה הצילצול הזה. היא פותחת לי עין, ואומרת: 'רק רציתי להגיד לך שלום' — וחוזרת לישון. אחרי זה כבר ראיתי עם מי יש לי עסק.

"פעם אחרת, אחרי שהטילו את הרימון בירושלים, אירגנו ערב הופעת אמנים למען ירושלים. עמדתי על מירפסת שפנתה לרחוב, והיא עמדה על מירפסת ממול, בצד השני של הרחוב. פתאום היא מושיטה יד לעברי, קוראת 'יהורם,' ועושה תנועה כאילו היא מתכוננת ללכת לקראתי באוויר. שלא נדע מצרות כאלה."

(המשך בעמוד 28)

"לא היה כלום בינינו"

מגיב יהורם על השמועות בדבר שנרקם בזמנו בינו לבין רחל ציגרמן, שהופיעה לצידו בסרט **ירושלמי.** בעבודתו בסרטים ובהופעותיו על הבמה אפוף יהורם תמיד יפהפיות. במקרים רבים אכן הקשר בינו לבינן הוא מקצועי גרידא, אולם מי יכול לשכנע בכך את אלפי המעריצות המתוסכלות. בתמונה משמאל: יפהפייה נוספת, שרונה מרש — בימי שרותה הסדיר בצה"ל — מברכת את יהורם בזר־פרחים בתום הופעה שלו.

מדוע ניסתה המישטרה להעלים את התאונה שבה נהרגו שלושה ונפצעו שניים בלב תל־אביב?

זעקת אם חנה ברודצקי ליד קברו של בנה זל־מן, באזכרה לרגל השלושים שנערכה ב־סוף השבוע שעבר בבית־העלמין בבאר־שבע. לידה, בנה השני, דב ברודצקי, 23.

תאונה במחתרת

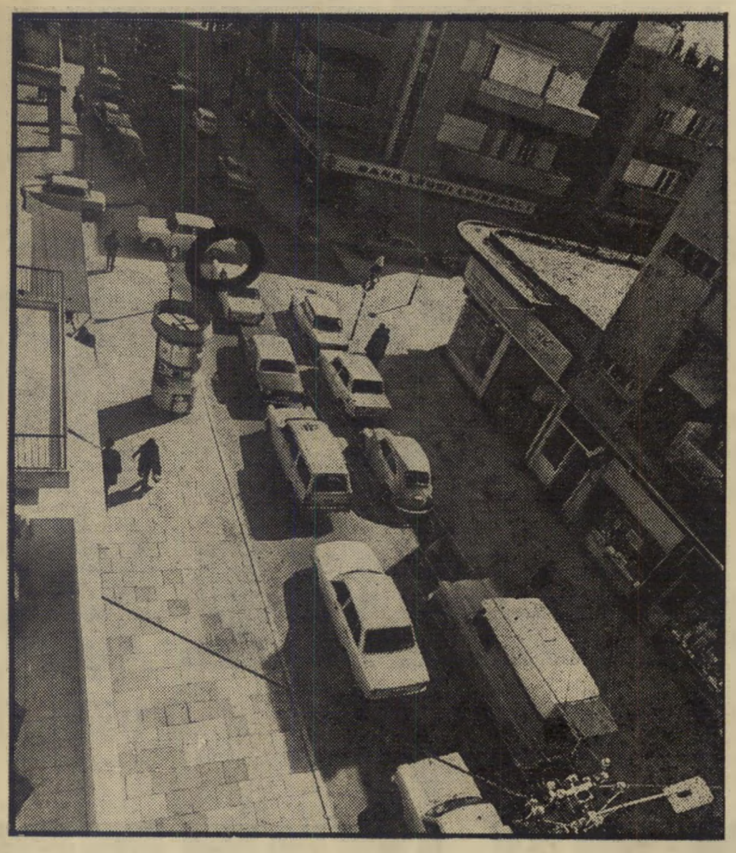

מקום התאונה רח' שינקין בתל־אביב. הצומת היא צומת אחד־העם. משני צידי הכביש מוצבים תמרורי „עצור". לפני התמרורים ישנו תמרור אזהרה נוסף, המתריע על שלטי ה„עצור." אולם כל התמרורים לא הצליחו למנוע את התאונה הקטלנית שאירעה פה לפני חודש ימים. „יש להתקין פה רמזור," טוענים דיירי הסביבה. בעיגול שבמרכז הצומת מסומנת הנקודה בה פגע אוטובוס של חברת אל־על במכונית הדוכס של מינה קזס, הרג שלושה ופצע שניים.

„ציתי לצעקן, אבל לא הספקתי. ראיתי את האוטובוס מטפס עלינו. אולי שניה לפני שפגע בנו. רגע, עוד קיוויתי שנצליח לעבור את הצומת בש־לום. אבל מייד ראיתי שמאוחר מדי. רציתי להזהיר את זלמן, שנהג, אבל לא הצלחתי להוציא מילה מהפה. התכופפתי באופן אינסטינקטיבי, וחיכיתי למכה, ש־ידעתי שתבוא מייד."

המכה אכן באה מייד, כפי שראה רפי בראון, יליד מישמר העמק, בן 24. היתה זו מכה קטלנית. האוטובוס הכביד הסתער על מכונית הכרמל, העשוייה סיבראגלס רופף, ופירק אותה לרסיסים. רפי ונוס־עת שנייה, נורית רילוב, היו ברי־מזל: הם רק נפצעו. שלושת חבריהם, נהרגו.

שבורה ומרוסקת

ה תאונה התחרידה אירעה בשלוש אחר־הצהריים, ביום השישי, ה־29 לדצמבר. וכמו במחזה קפקאי — מרגע שאירעה, כאילו לא אירעה. שלושה אנ־שים נהרגו בלב העיר — ואיש לא ראה, איש לא שמע. התאונה לא הזכירה באף עיתון, להוציא ידיעה קצרצרה בת דוחה על שלושה פצועים. כאשר הפכו הפצועים לפתים — הורד מסך של שתיקה. כל אמצעי־התיקשורת גזרו על עצמם אלם משונה. המעורר חשדות כבד־דים (ראה מסגרת).

חשדות כבדים במיוחד — נוכח התנזוכה הנורמלית לה זכתה התאונה בחרמון ש־אירעה בשבת האחרונה. גם בתאונה ב־חרמון נהרגו שלושה אנשים, והיא זכתה

ניצולה נורית רילוב, שהיתה אחת משני הניצולים, מתייפחת ליד קברו של חברה, זלמן.

לכיסוי־ענק בראש החדשות.

מכונית הכרמל־דוכס מספר 262־876 נסעה ברחוב אחד־העם, והגיעה לצומת שיינקין, כשהאוטובוס עלה עליה.

לפני האוטובוס, שנסע ברחוב שיינקין, ניצבו אמנם שני תמרורי עצור בולטים, אולם הם לא הספיקו לו. נהג האוטובוס התעלם מהתמרורים, נכנס לתוך המכו־נית הפרטית, מחץ אותה ודחף אותה, שבורה ומרוסקת, עד המידרכה.

האוטובוס הקטלני, מס' 438־37, היה אוטובוס פרטי של חברת אל־על. נהגו, יחזקאל פסל בן 23, תושב בני־ברק, הר־בא בפני השופט, שלושה ימים לאחר הת־אונה, שוחרר מייד בערבות צד ג' של אלפיים ל"י.

קרה, מה לעשות

ל חזקאל, צעיר שחרחר ורזה, לא היה מוכן השבוע לומר מילה על נסי־בות התאונה: „תפנה לעורך־דין שלי," היה כל מה שהסכים לומר.

אביו של יחזקאל, משה פסל, הוא רב־סמל במישטרת־ישראל, המשרת בתחנת נמל־התעופה לוד. „לא הזמנו את התאר־נה," מפליט האב. „קרה. מה לעשות. זה הסעם הראשונה בחיים של יחזקאל שקו־רית לו תאונה. זה עניין של מזל. לא הזמנו את התאונה, אחת מבין ז'."

תירהור קודר חולף בו: „אני זה שת־באתי את הבן שלי לעבוד באל־על. חד־נת. איך לא חלך לו. אפילו לא הספיק לקבל את המשכורת הראשונה. עבד רק כחודשיים, וקרח לו דבר כזה."

טען השבוע משה אילת, קצין־העיתו־נות של אל־על: „כל התאונה הזו איננה עניין ציבורי. אין לה קשר עם אל־על.

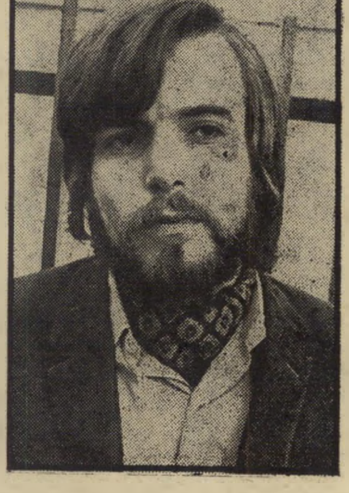

ניצול רפאל, בראון, 24, חבר התיזמורת הפילהרמו־נית, ישב במושב האחורי, וניצל בנס. הנהג לא היה בתפקיד בשעת הנסיעה."

חייך במרירות יחזקאל פסל, שעבד, לפני היכנסו לאל־על, כנהג בדן:

„איך זה לא הייתי בתפקיד? בטח הייי־תי. נתנו לי לאסוף את העובדים. אלא מה, גנבתי את האוטובוס?"

לאחר לחץ, הוא מסכים להתייחס לת־אונה עצמה: „זה לא נכון שלא עצרתי בצומת. אם לא הייתי עוצר בכלל, לא היה נשאר דבר מהמכונית הפרטית. היא דהרה כמו משוגעת.

„את הצומת הזאת אני לא מכיר."

אביו של יחזקאל חוזר ומתערב בשי־חה: „חודש ימים אחרי התאונה הוא היה בהלם," הוא טוען בלהט. „אחרי ה־תאונה, הוא התעלף."

„כן, התעלפתי," מאשר יחזקאל פסל. „ומייד אחרי זה, לקחו אותי שאתן עדות. לא התחשבו במצבי, ונאלצתי למסור עדות."

פצועים, הרוגים, גוססים

ב מכונית הסגועה, היו הדברים יו־תר קודרים. שי בלאושטיין מת כעבור כמה שעות. זלמן ברודצקי גסס שלושה ימים. מינה קזס גססה למעלה מיממה.

מינה (34) קרמיקאית, גרושה ואם לילד בן עשר, היתה בעלת המכונית, למרות שלא נהגה בה בעת התאונה. סיפר הש־בוע אביה, צבי גיטר, מהנדס חשמל: „מינה לא אהבה לנהוג. באותו יום

נהרג שי בלאושטיין, 23 וחצי, אדריכל בצה"ל, היה בן יחיד להוריו. אחד משלושת הרוגי התאונה.

נהג את המכונית זלמן ברודצקי. לידו ישבה נורית רילוב, חברתו. במושב ה־אחורי ישבו מינה ליד הדלת השמאלית, באמצע שי בלאושטיין, ומימין רפי בראון. הם היו כולם חברים.

מינה נפגעה בבטן פצעי־מוות מהתאו־נה. כלייה שלה נהרסה והכבד נקרע. כך היא גססה עד למחרת בערב.

„מינה היתה ילדה נפלאה. עלינו לארץ מאוסטריה כשהיא היתה בת תשע. בגיל שישה חודשים היא כבר דיברה. ארבע שנים למדה בלט. את מקצועה, קרמיקה, היא למדה ביוגוסלביה, צרפת, אוסטריה, אנגליה, ואיטליה. בארץ, היה לה אולפן לקרמיקה ולפיסול. היא גם היתה מלמדת בבית־ספר בבת־ים."

צבי גיטר סוגר את עיניו. הדמעות יור־דות על פניו: „אני לא מבין מדוע ה־משטרה לא עושה שום דבר לשים קץ לזה. מאיפה האדישות הזו?"

מתנה לסוף השנה

ש שיעיה (שי) בלאושטיין, יליד ה־ארץ בן 23 וחצי, התחיל לעבוד כ־אדריכל במסגרת שירותו בצה"ל, רק לפ־ני מספר חודשים. ההובי שלו היה הצי־לום. בהיותו בשירות סדיר עבד כצלם מערכת עיתון צבאי. הוא היה גם שחקן שח נלהב, זכה בגביע ארצי לפרובלמטי־קה של השחמטאים.

שי, זלמן ורונית היו חברים ותיקים. התגוררו יחד בדירה תל־אביבית.

ביום השישי בו קרתה התאונה היה שי צריך לקבל את מכוניתו הפרטית. לערבו של אותו יום תיכנן שי בילוי עם חבריו לרגל סוף השנה האזרחית.

הוא לא זכה לכך, כמו שלא זכה גם זלמן חברו. הגורל רצה שזלמן, שעלה לארץ מפולין ב־1957, ינהג באותו יום ב־מכוניתה של מינה. זלמן (28), למד ב־אוניברסיטה אמנות הבמה ופילוסופיה. שלושה ימים לפני התאונה קיבל מינוי להקמת החוג הדרמאטי בבצלאל.

זלמן נפטר בבית־החולים איכילוב שלו־שה ימים אחרי התאונה. אביו, חולה ה־לב, לא יכול היה לנסוע לבית־הקברות בבאר־שבע, להשתתף בהלוויית בנו.

עפה דרך החלון

מ שלישיית הידידים נותרה בחיים רק נורית רילוב בת ה־26. היא אינה זוכרת דבר על מה שאירע לה ברגעים הנוראים. סיפרה האדריכלית החיננית:

נהרג זלמן ברודצקי, במאי בן 28, היה נהג מכונית־המוות. זלמן, בוגר אוניבר־סיטה, קיבל שלושה ימים לפני מותו, מינוי להקים חוג דרמטי בבצלאל.

מדוע, שר־המשטרה?

במשך כחודש ימים, נראה היה שהמזימה תצליח.

במשך חודש ימים, עלו נסיונות ההשתקה יפה. תאונה מחרידה, בה נהרגו שלושה צעירים ושניים אחרים נפצעו — הורדה למחתרת, לא הגיעה לידיעת הציבור — לא בעיתונים, לא בטלוויזיה.

וזה — בניגוד לאינטרס הציבורי, התובע לפרסם כל תאונה. למען יראו וישמעו. למען ילמדו. למען הצל, אולי, חיים אחרים.

בניגוד לאינטרס זה, הצליחו גורמים עלומים, הפעם, לחסום את הפירסום.

אולם לא לזמן רב. לאט לאט, החלה השמועה להסתנן לחוגים רחבים יותר ויותר. וכדרכן של שמועות, היא היתה מלווה בהשערות מדאיגות ביותר, בדבר הסיבות והגורמים שמאחורי ההשתקה.

בניגוד לאינטרס זה, הצליחו הפעם, גורמים עלומים, לחסום את הפירסום.

שלושה שבועות לאחר התאונה, כתב משה שמיר במעריב: „שמועות עקש־ניות חוזרות ואומרות כי את האוטובוס נהג צעיר שלמטה מן הגיל הדרוש, וכי העניין כולו הושתק משום שאותו צעיר מקורב (מאוד) למישהו די בכיר באותו גוף שבידיו הטיפול בעניינים אלה. אם שמועות אלה מוגזמות או חסרות־יסוד — רצוי שתדע המישטרה מה מקורן: חוסר־אמון ביעילותה ופעולתה."

ואכן, התנחגותן של המישטרה ושל אל־על בפרשה מעוררים הירהורים עגומים ביותר.

הגיב משה אילת, קצין־העיתונות של אל־על: „אינני יכול לגלות את שמו של הנהג. זה לא עניין ציבורי." לאחר לחץ, טען הדובר כי הנהג לא היה בתפקיד „ואין לפרשה כל קשר עם אל־על." טענה זו הוכחשה על־ידי הנהג עצמו.

לכל השאלות, היתה לדובר אל־על תשובה אחת: „נא לפנות למישטרה."

נראה שהוא הרגיש את עצמו בטוח בתגובת המישטרה. ואכן, גם זו ניסתה בכל כוחה למנוע את פירסום הפרשה.

דובר מישטרת מחוז תל־אביב, סגן־ניצב עמוס אריכא, הגן גם הוא בקנאות על שמו של הנהג הקטלן: „אנו לא מגלים את שמותיהם של נהגים המעורבים בתאונות," טען, והוסיף: „אין אמת ברמז שפורסם במעריב, כאילו אבינו של הנהג הוא קצין־משטרה, ולכן מנסים לטשטש את המקרה."

הדובר צדק: אביו של הנהג איננו קצין־משטרה. הוא רק רב־סמל במישטרה.

בתשובה לשאלה אחרת, ענה אריכא: „העניין כבר לא שייך למישטרה, אלא לבית־המישפט. הנהג כבר הואשם בעבירה של אי־עצירה בתמרור עצור."

כאשר נתבקש למסור את מיספר תיק־התביעה, תיקן הדובר את עצמו: „כתב־האישום יוגש תוך כמה ימים."

רק לאחר לחץ נוסף, גילה את השם.

מה שלא פתר עדיין את התעלומה: מי הסתתר מאחורי מאמצי ההשתקה של המישטרה ואל־על?

מכונית המוות מכונית הדוכס מס' 262־876 של מינה קזס. בעלת ה־מכונית לא אהבה לנהוג, מסרה את ההגה לחברה.

נהרגה מינה קזס, 34 ואם לי־לד, אחת משלושת ה־קורבנות שמצאו את מותם בהתנגשות בין מכוניתם לבין אוטובוס אל־על שלא עצר.

„נסענו לאט, ברחוב אחד־העם. אני תמיד אוהבת להסתכל על הבתים הישנים ברחוב הזה. זה הכל. כשהתעוררתי, הייתי בבית־החולים איכילוב. הייתי בהלם, ואישפזו אותי לכמה ימים בבית־החולים."

גילה רפי בראון: „כשהתעוררתי, כ־עשר שניות אחרי התאונה, כבר לא ראיתי את נורית בתוך המכונית. היא עפה החוצה דרך השמשה הקדמית."

„קשה לי מאוד להשתחרר מהמתח ש־קיים בי מאז התאונה." אומרת נורית. „אני עולה היום למכונית רק כשאין לי ברירה. ואז, אני מתחילה לחפש את המ־קום הבטוח, איפה שלא יקרה לי דבר. אי־ני יכולה להשתחרר מזה. זה נורא. ומאחר שאינני יודעת איפה המקום הכי בטוח ב־תוך המכונית — אני נהיית מאוד עצבנית."

הכל בגלל עוגה קטנה

א יך הגיעה החבורה אל צומת המוות? „החלטנו לנסוע לקנות עוגה. נסענו במהירות של 40—30 ק"מ לשעה. אם אני לא טועה, התמרור עצור בצומת היה מוצב עד לפני כשמונה חודשים דווקא ברחוב אחד־העם, ואז הועבר לשיינקין. זה הכל מה שעשו פה, בצומת המסוכן הזה, אחרי סידרה ארוכה של תאונות. מדוע לא התקינו רמזור?"

לרפי יש סיפור מעניין גם אודות הטיפול שקיבל במגן־דויד אחרי התאונה. „הביאו אותי לתחנת מגן־דויד אדום ברח' מאז"ה. היה לי דם על כל הפנים. רופא בדק אותי, ואמר לי: ‚אתה בסדר, אתה יכול ללכת'. ‚ללכת? לאן ללכת?' שאלתי. לא ידע־תי מה מתרחש איתי.

„עמדתי לצאת לרחוב, מטושטש, אז הא־חות התקרבה אלי, ואמרה: ‚יותר טוב שתיגש עכשיו לאיכילוב'.

„שאלתי איך מגיעים לאיכילוב, והאחות הדריכה אותי איך להגיע לאוטובוס.

„כמו בחלום הגעתי לרחוב שיינקין, ל־תחנה של 19 — והתעוררתי שוב ליד מקום התאונה. נהג פרטי לקח אותי לאיכי־לוב. מיד שהגעתי שם, שאל אותי שוטר מי אני. כשאמרתי לו, הוא אמר: ‚חכה, תן לי עדות,' ולקח אותי לניידת כדי שאתן עדות. לא הייתי מסוגל להתנגד. אני לא מבין — איך אפשר להתנהג כך?"

„אינני יודעת אם אהיה עוד פעם כפי שהייתי לפני התאונה," אומרת לפתע נו־רית. „היינו שלושה. שלושה חברים, שב־משך שנים גרנו יחד, אכלנו יחד, בילינו יחד.

„ותוך שנייה הכל נעלם."

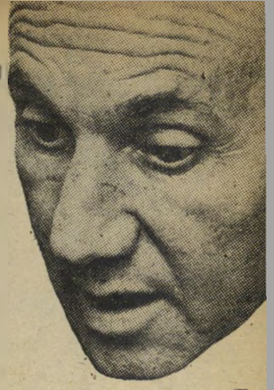

ראיון עם יהושע רוזין, מאמן קבוצת הכדורסל של מכבי ת"א המשגעת בחודש האחרון את כל המדינה

רוזין הכדורסל

צעקותיו הצרודות ידועות כיום בכל בית ישראלי, לפחות כמו אות התכנית של מבט לחדשות. „הוא מתרגש יותר מכל השחקנים שלו ביחד," מגיבים צופים מישתאים כשהם חוזים בעצות שהוא שולח לכדורסלניו המפוזרים על פני מיגרשי אירופה, או בהיכל הספורט.

ההתרחשויות האחרונות במיגרש הקטן מאיימות לחוריד את הכדורגל מכבודתו. בעוד בודדים ממלאים את מיגרשי הכדורגל, חופך הכדורסל למכת מדינה. כל תינוק יודע מה זה דאבל, ועקרות חבית צועקות „שלושים שניות," כשהן רואות שחקן מישתתה עם כדור.

אחד הגורמים החשובים במהפיכה זו הוא יהושע רוזין. מאמנה ושחקנה לשעבר של הטובה בקבוצות הכדורסל חיש־ראלי — מכבי תל־אביב. השתתפותה של קבוצה זו במישחקי גביע אירופה לקבוצות אלופות הנערכים עתה, היא שגרמה למכת הכדורסל בארץ.

על דרכו בקבוצה, על דרכו אל הכדורסל, ועל קבוצות ואליפויות לא פחות מרגשות מזו שנערכת עכשיו, סיפר המאמן ימים ספורים לאחר ניצחונה המרשים של מכבי על זימנטאל מילאנו, ויומיים לפני מישחקה נגד ריאל מאדריד:

ה תקרית המפורסמת, שהכניסה את מכבי תל־אביב בפעם הראשונה להיסטוריה של חוקי הכדורסל, אירעה ב־אחד הטורנירים בבלגיה ב־1947.

• שיחקנו שם לראשונה נגד הכוכב האדום וניצחנו אותם, בהפרש של 11 נקודות. למחרת המישחק הזה היינו צריכים לשחק נגד רויאל־ארבע על המקום הראשון.

נתתי הוראה להחזיק כדור. אז עדיין לא היה החוק של 30 שניות. היתה תוצאה לטובתנו. הקהל כמובן התחיל לשרוק ולהשתולל ולחיכנס למיגרש, כאילו עשינו משהו לא חוקי. בסוף אחד הבחורים שלנו נשבר, וקלע מרחוק. הם קיבלו את הכדור, פיתחו התקפת בזק וניצחו אותנו 12:11.

מאז יצא חוק 30 השניות.

זאת היתה הפעם הראשונה שעשיתי היסטוריה עם מכבי. הפעם השנייה היה כעבור עשרים שנה. זה היה באחד המישחקים נגד קבוצה בלגית אם אינני טועה, שמכבי שוב שינתה את חוקת הכדורסל הבינלאומית. זה היה מישחק חוזר ונסענו לשם. הבלגים הובילו בשתי נקודות במישחק. אבל לנו היה הפרש גבוה יותר מהבית. נתתי הוראה לראש הקבוצה להחזיק את הכדור, כי נשארו שניות לסיום ולא רציתי שנשווה ותהיה הארכה.

בשנייה האחרונה נתתי הוראה למסור ואת הכדור קיבל דירקס, זה ששיחק לפני שנה בתור יבוא במכבי רמת־גן. הוא ברגע הראשון התבלבל, לא ידע מה לעשות. כי לקלוע לנו סל כבר לא היה שום טעם. בסוף הוא החליט, הסתובב זרק סל עצמי והכניס לקבוצה שלו שתי נקודות. סל שהישווה את התוצאה. 70:70.

התחילה מהומה קטנה אבל לתדהמתי השופטים אישרו את הסל. לא נותרה לי ברירה ונתתי הוראה לשחקנים במקום לפתח התקפה אחרונה להוציא מהחוץ ולקלוע סל עצמי. עשינו את זה ולשימחתי השחקנים הבלגים האחרים הבינו את זה וכשהבחור הוציא מהצד, הם נתנו לו מכה ביד בכוונה וזאו נפסק פאול ונתנו לנו לקלוע שתי קליעות לסל שלהם.

„לא רוצה כוכבים!"

כ ה שיצא מכל הבאלאגאן הזה, שפיב"א, הוועדה העליונה של הכדורסל הבינלאומי, החליטה שמכיוון שאין דבר כמו סל עצמי, אז פוסלים את הבלגים משני חמישחקים והם מקבלים אפס נקודות. את דירקס פסלו מהמישחקים בכלל. וקבעו במפורש: מהיום והלאה אסור לקלוע סל עצמי ועוד קבעו שאין הארכה במישחק אפילו אם יש תוצאה של שיוויון, והפרש הוא זה שקובע את התוצאות.

אלה היו שתי נקודות היסטוריות בקאריירה הממושכת שלי עם מכבי.

לגבי היום, הבעיה של מכבי, ולמעשה הבעיה העיקרית שלי, היא שיש לי יותר מדי כוכבים אבל אין לי קבוצה. יש בה הרבה סוליסטים, כל אחד שחקן מצויין, אני אוהב שחקנים טובים אבל כאשר הם פועלים למען הקבוצה ולא כל אחד בשביל עצמו.

בשבילי חשוב יותר השחקן האפור, זה שלא מבצע בכל המישחק אף מיבצע ראווה אבל בסיכום סופי אני מגלה כי קטף את רוב הכדורים החוזרים, או מסר את רוב המסירות הטובות. אחד כזה קורה בשבילי הרבה יותר מסטיב צ'ובין למשל, שלמרות שהוא שחקן גדול, הוא יכול להרוס לי מישחק שלם, ולי אין ברירה אלא לראות איך הוא עושה את זה. כי צ'ובין הוא שחקן בודד. הוא לא

בימים ההם

יהושע רוזין בן החמש־עשרה עם ידיד על חוף הטיילת התל־אביבי. רוזין הצעיר נקרע בין אהבותיו לענפי ספורט שונים ומגוונים. הוא היה כדור־ידן מצויין, טניסאי מצליח, ובעקבות השפעה אמריקאית, הכיר גם את משחק הכדורסל. כשהתבגר, נותרה לו רק אהבה אחת: הכדורסל.

נגד מצריים ספורטאים ישראלים בקאהיר. נבחרת הכדורסל של מכבי תל־אביב, לאחר מישחקה נגד הכוח קאהיר, קבוצה יהודית שעמדה בצמרת ליגת הכדורסל במצרים. התאריך ההיסטורי בן צוקלמה תמונת הקבוצה: האחד במאי 1939. יהושע רוזין, שחקן הנבחרת אז — ראשון מצד ימין.

נגד צ'כיה בפעם הראשונה לאחר 2000 שנה: היהודים חוזרים לגולה רופה. כאן, טרם מישחק בפראג נגד נבחרת צ'כיה, באוגוסט 1947. קפטיין הנבחרת יהושע רוזין — ראשון משמאל. שחקן בולט נוסף במכבי אברהם שניאור רביעי מימין.

יד הזהב

קליעותיו הנפלאות של רוזין השחקן היו תופעה. פעמים רבות הציל מישחקים אבודים בסידרה של קליעות התאבדות מחצי המיגרש. לצידו בתמונה, מצד ימין, פטקה, שומר מיגרש **המכבי**, שרבים מזאטוטי תל־אביב דאז זוכרים את נחת זרועו לאחר שהתפלחו למישחקים של הקבוצה.

אוהב שמעירים לו, לא אוהב שגותנים לו עצות. לא לפני המישחק ולא במישחק. הוא אומר שהוא יודע לשחק והוא רוצה להראות את זה.

אז בגלל דברים כאלה יש לנו קבוצה שיכולה לחולל ניסים, שמשגעים את כל המדינה, ומצד שני לתת מישחקים כאלה שליגה ג' בכדורסל היתה מתביישת בהם.

לכן אין לי כיום מטרה חשובה יותר מאשר לבנות ולנפות מהבודדים האלה קבוצה. שאני אדע בדיוק מה אני יכול לצפות ממנה, בלי ניסים ונפלאות, רק עם מישחק צוות טוב. זה יהיה קשה, כי אנחנו לא מיקצוענים והשחקנים לא עומדים לרשותי 24 שעות ביממה. אבל זה מוכרח לבוא.

נולדתי באלכסנדריה במצרים, לאחר שהורי גורשו מישראל על־ידי התורכים, בימי מילחמת־העולם הראשונה. חזרתי ארצה כשהייתי בן חצי שנה.

למדתי בבית־ספר תחכמוני בתל־אביב. בית ספר דתי, אחד הראשונים בארץ. הספורט שעסקתי בו אז היה כדוריד. לאחר בית־הספר העממי, למדתי בתיכון למיסחר ושם פגשתי לראשונה את הכדורסל.

המורה הראשון שלי במישחק היה דוד אלמגור. הוא היה גם מפקד מכבי־הצעיר. בהשפעתו הצטרפתי למכבי־הצעיר, ושם התבלטתי דווקא בכדוריד. היתה אז עלייה גדולה מגרמניה והם חיזקו מאד את הענף הזה. בגיל צעיר הצטרפתי לקבוצת הכדוריד של מכבי תל־אביב, ויש כמה שופטים חשובים בענף שזוכרים אותי מישחק ה־11 עד היום.

באותה תקופה הגיעו כמה צעירים מארצות־הברית, שהתחילו לשחק כדורסל

(המשך בעמוד 26)

נגד „גאולה" מכבי תל־אביב באחד מהרכביה הראשונים במיגרשה הביתי ברחוב מכבי בתל־אביב. בגלל מחסור מיתחרים נהגו אז **המכבים** לשחק נגד ניבחרות של בתי־ספר תיכוניים. מימין: אריה בן עטר, אריה קלינגסבורג, משה ברון וירמיהו מורגנשטאט, במגרש שליד קולנוע **אוריון** לשעבר.

בזמן הזה

בביקור שערך רוזין עם נבחרת ישראל בארצות־הברית זכה והצטלם עם גדול מאמני הכדורסל של ארצות־הברית. בתמונה למטה נראה יהושע רוזין בעת אימון הנבחרת הצעירה של **מכבי**. רוזין שותף לקבוצת הכדורסל של **מכבי** תל־אביב מזה עשרות שנים, כשחקן מצטיין בעבר וכמאמן היום.

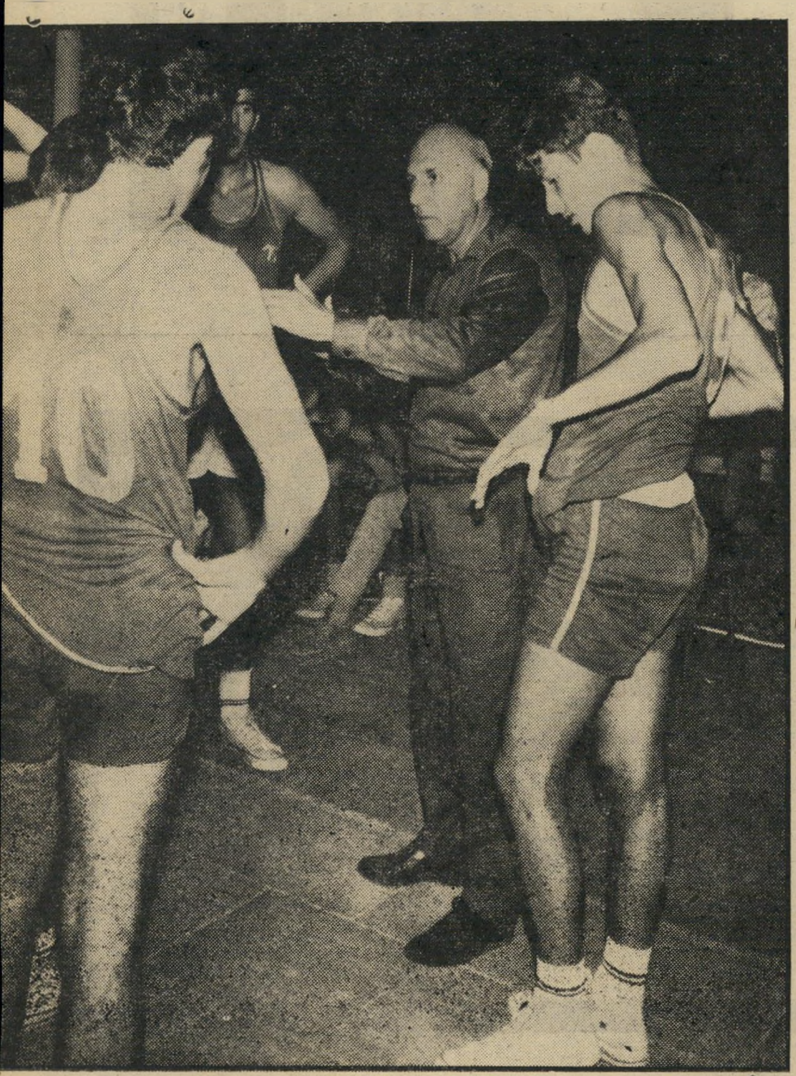

(המשך מעמוד 25)

במיגרש הישן של מכבי תל־אביב.

התחלתי לשחק איתם, ויחד עם זה התחלתי גם בטניס, בטניס־שולחן, ובעטתי גם קצת בכדורגל. אבל הייתי חייב להחליט לאיזה ענפים אני מתמסר. בסופו של דבר נשארתי עם שניים: טניס וכדורסל.

הטניס נמשך תקופה די קצרה אצלי, כשבע שנים. הפסקתי עם זה למרות שפעם אחת הגעתי אפילו לגמר בזוגות באליפות הארץ, בבודדים הייתי אחד משת הטובים בארץ. התמסרתי לכדורסל, שיחקתי ואימנתי את מכבי, עד שבגיל די מבוגר, 32 בערך, החלטתי תכלס — והלכתי ללמוד להיות מורה לאימון גופני.

זו גם היתה השנה שפרשתי מהכדורסל כשחקן. לאחר שגמרתי את לימודי, נכנסתי בתור מורה להתעמלות לבית־ספר גאולה. באותו זמן גם התחתנתי עם אשתי יפה.

„שיחקנו נגד המצרים"

אם לחזור אחורה ולהיזכר שוב בתקופה שאני הייתי שחקן, אז דבר אחד בטוח: הכדורסל אז בארץ היה רחוק מלהיות מפותח. לא היה נגד מי לשחק. היו כל מיני קבוצות שהתארגנו לליגה, כמו ארזים, התחייה, דגל־ציון ואפילו הרבה בתי־ספר שהשתתפו בליגה הזאת. תיכון־למיסחר, בצפון, מיקווה־ישראל. זה היה בערך ב־35'.

צורת המישחק גם היא היתה שונה לגמרי. שיחקו מגינים, מרכזים וקלעים. המגינים לא היו עולים למעלה, והמרכזי היה נע בין המגינים לקלעים שעמדו קרוב לסל, זה רחוק מלהיות כדורסל. הרבה יותר דומה לכדוריד.

באותה תקופה התמודדנו גם נגד שכנינו הקרובים, ביניהם מצרים. במצרים היו אז שתי קבוצות פאר. אחת היתה מכבי והשנייה הכוח. הכדורסל שם היה מפותח מאד. המצרים היו אפילו פעם אחת אלופי אירופה, כשהתקיימה האליפות במצרים.

בעיקר נבע הדבר מן הקבוצות היהודיות ששלטו בצמרת הכדורסל המצרי. הם כמובן עלו עלינו בהרבה. היו משחקים שהם באו הנה וניצחו אותנו בהפרשים של 20—30 נקודות. ואז 20 נקודות היו המון. תוצאה ממוצעת של מישחק היתה 40 נקודות.

אבל אני זוכר בייחוד נסיעה אחת למצרים. היו אז במכבי: פדרמן, בן עטר, משה ברוך, ירמיהו ואני. התארחנו אצל הכוח קאהיר. שיחקנו ארבעה מישחקים. ניצחנו שניים והפסדנו שניים, ובין הניצחונות היה אחד גדול, דווקא על מכבי קיירו, שאז נחשבה לפאר הכדורסל המצרי. אבל ברור לי שאז הם היו הרבה יותר טובים מאיתנו.

„הקהל שרק והשתולל"

בתקופה זו החלה תחלופה של שחקנים במכבי, ונוצרה, לדעתי, אחת הקבוצות הטובות ביותר שהיו למכבי אי־פעם. אני אימנתי אז ועוד קצת שיחקתי. זו היתה התקופה של אברהם שניאור, שהיה איש הציר שלנו, יהודה וינר ועופרי. ואז גם הגיע אלינו בחור צעיר בשם ראלף קליין, ושיחק גם קורמן, שהיה אתלט.

„נדמה לי שהקמתי דור שהביא פאר לסל הישראלי"

חמישייה זו שיחקה את הכדורסל המרהיב והיפה ביותר שאני זוכר עד כה, גם בארץ וגם באירופה. היתה לנו רק מיתחרה אחת — ספארטאק ברנו. היא היתה ידועה כקבוצה שמשחקת את הכדורסל הכי יפה בכל אירופה.

ב־47 עשינו את הנסיעה הראשונה לאירופה. עם תום מילחמת־העולם השנייה חרשנו במשך חודשיים וחצי, כמעט את כל אירופה.

בכל המישחקים ניצחנו. ההפסד היחידי שהיה לנו, היה נגד ספארטאק ברנו ב־צ'כיה. באותה תקופה, קיבלנו שם של אחת הקבוצות הטובות באירופה. והשם מכבי תל־אביב הפך להיות ידוע בכדורסל האירופאי. קיבלנו הרבה הזמנות לטורנירים.

„קלעתי בול מחצי מגרש"

כשאני שיחקתי הייתי ידוע כקלעי טוב. אני זוכר מישחק אחד נגד ניבחרת הצי היוגוי. לא כל כך מבריקים, אבל הם שיחקו בכוח. היה הפרש של נקודה אחת לטובתם, ונשארו עוד שלוש שניות לסיום. לקחתי פסק זמן בתור מאמן, נכנסתי בתור שחקן, נתתי הוראה שיחנו לי את הכדור וקלעתי בול מחצי מיגרש וניצחנו.

אבל יותר מקלעי הייתי ידוע בתור רכז המישחק. כמובן, זה מה שהפך אותי מרכז מישחק חושב למאמן חושב. זה גם נתן לי את הדחיפה לעבוד בכיוון הדרכתי.

בתור מאמן התבססתי בעיקר על הקמת דור של שחקנים. ואני חושב שהקמתי דור שהביא לא רק למכבי תל־אביב את הפאר והכבוד, אלא גם לכדורסל הישראלי.

„היום לא רואים כבד שחקנים כמו שניאור"

לי. הראשון ביניהם הוא אברהם שניאור, שהיה ראש קבוצה והיה לדעתי פיבוט, שהיום אנחנו לא רואים עוד שחקן אחד כזה, מבחינת ידע ושליטה וחוכמה.

אחר הוא כהן מינץ, שפרש לפני שנה. הוא הגיע לממדים כאלה שנבחר להיות שחקן ניבחרת אירופה בחמישייה הראשונה, והוא באמת היה אחד השחקנים הטובים ביותר באירופה. ההבדל בינו לבין שניאור, ששניאור היה יותר בונה והוא היה יותר מסיים.

היו גם שחקנים אינדיבידואליסטים, קלעים טובים כמו ראלף קליין, או הופמן, או פליימייקר כמו שטארקמן. כולם חניכים שלי. ובואו לא נסתכל על שטארקמן היום. שטארקמן הוא שחקן פיקח. הפיקחות נשארה עד היום. התנועה, אבל הלכה ממנו. השומן שנוסף עליו. הוא היה זריז. מחשבה. ואז כמובן הוא חיפה בכל הדברים האלו על הגובה שלו. היתה לו זריזות טבעית, היתה לו שליטה בכדור יוצאת מהכלל, קליעה טובה. היום כמובן, כשהוא כבד תנועה, הוא כבר לא יכול לשמור, לא יכול לרוץ, נשאר לו רק הידע. הידע להיום לא מספיק.

„קרה לנו נס!"

דתקופה הגדולה ביותר של מכבי ת"א היו מישחקי אירופה ב־'67 ו־'68, אז, עם צירופו של טל ברודי לקבוצה, אנחנו עשינו היסטוריה בכדורסל האירופאי. אם מקודם היינו משחקים מישחק בית וחוץ ויוצאים מהתמונה, הרי ב־'67 התחיל בשבילנו בפעם הראשונה הפסטיבאל האירופאי האמיתי.

אז היו מישחקי הגביע. הם היו שונים ממישחקי הליגה של האלופות שעכשיו. אז זה הלך לפי ניצחונות, והמפסידים תיכף יוצאים. הגמר היה נגד ולוזה האיטלקית. אני זוכר שהם הובילו שם בהפרש של עשרים וכמה נקודות. כהן מינץ קיבל פאול חמישי, ואז זרקתי פעם ראשונה למיגרש את הבחור הצעיר הזה, את יוסי לז'ה. הוא היה בן 18, והוא הפתיע את כולם. הפסדנו בהפסד מינימאלי, בגללו, של 10 נקודות.

באנו כאן למישחק החוזר. עמדנו על סף ניצחון, הגענו לשמונה הפרש אבל לא יכולנו לעבור אותם. ככה הגענו למקום השני באירופה. בשנה שאחרי זה חזרה מכבי על המיבצע. ניצחנו אריות כמו סטאנדארד־ליאז', ספארטאק ברנו וריאל מאדריד, אבל הפסדנו בסוף בהפרשים.

ארגון הזוגות הצעירים ליד תנועת העולם הזה - כוח חדש ממשיך את פעילותו

חכרים הרוצים להצטרף או לקבל פרטים על פעילות זו מתבקשים להתקשר למשה גלילי טל. 230856, ת. ד. 136 ת"א

באיור־ורשבסקי

מרכז עדשות מגע

גרוזובסקי - אישון־לנס
ד. אבן־שושן, מנהל
רח' שניאור 7, ת"א
טל: 58046־50220
שעות הקבלה: 17־9
נשמח לשלוח חוברת הסברה לפי בקשה

הכנס הראשון של אלמנות חלל"י צה"ל הפך לעימות

אלמנות הצנע מול אלמנות המכונית

ממלחמת תש"ח

רחל תפוחי, שהתאלמנה במלחמת העצמאות בירושלים, זעקה בכנס: „אנחנו וילדינו סובלים עד היום.... חיינו בעוני ונשארנו בחוסר כל אחרי מות בעלינו!"

טירדה אטיה היא אלמנה, אלמנת מלחמה. תשע שנים בלבד היתה נשואה. תשע השנים הטובות. בעלה, קבלן במיקצועו היה מביא כל חודש הביתה 2700 ל"י לפחות. העתיד נראה מלא הבטחות. כשנהרג מסגיעת פגז בקרב על הרמה במלחמת ששת־הימים, היתה מטילדה הממושקפת בחודש השביעי להריונה. היום היא בת שלושים וחמש, עייפה, חסרת תקווה, נאבקת על כל יום שעובר ונוטה לדיכאונות חריפים.

„את ההודעה על המוות של בעלי קיבלתי בטלפון. מאז אני לא זוכרת כלום," היא מספרת. לא מה עשיתי ולא מה אמרתי. אני לא רוצה לזכור. היו לי אז חמישה ילדים ואחד בדרך. הם היו שואלים אותי כל הזמן: איפה אבא ומתי הוא יחזור מהמלחמה? ואם הוא גיבור אז למה הוא מת? הפסיכולוגית אמרה לי להגיד שאבא בשמיים. אז עכשיו הם שואלים אם הוא יירד אלינו בחזרה יחד עם הגשם.

„יש לי שניים וחצי חדרים, שתי מיטות ברזל כפולות, וארון בגדים אחד. ועם זה אני צריכה להסתדר. כי כסף לקנות משהו חדש אין לי. כבר שש שנים שלא קניתי בגד ואת הנעליים קנתה לי אחותי במתנה. לעבוד אני לא יכולה עם ששה ילדים בבית, וממישרד־הביטחון אני מקבלת בערך 940 ל"י לחודש. אז איך אפשר להסתדר עם זה? שיבואו אלי נציגי מישרד־הביטחון ויראו את הבית. שיראו איך אני חיה.

„בקיץ האחרון קיבלתי התמוטטות עצבים ודיכאון נפשי. עכשיו אני רק מתפללת שאצליח לגדל את הילדים לבד, ושלא אגיע למצב שיצטרכו להכניס אותי למוסד, והילדים יתפזרו. להתחתן? מי חושב על זה בכלל. חודשים שלמים אני לא יוצאת כלל מהבית. מי יישאר עם הילדים? לפעמים אני הולכת לחוגים של ויצ"ו לפגוש חברות. אז בתשעה באב, כשנפגשתי עם הגיסות שלי, הן הרביצו לי, כי אמרו שאני זונה ואני הולכת לחוגים כדי לחפש גברים ולהתחתן עם מישהו אחר."

הרגשה של טינה ושנאה

ב שבוע, בפעם הראשונה אחרי זמן רב, השאירה מטילדה את ילדיה אצל השכנים ונסעה מפתח־תקווה לתל־אביב לכנס מיוחד במינו: כנס אלמנות המלחמה. אלה שבעליהן נפלו במדי צה"ל במערכות ישראל, ושנותרו מאז אלמנות.

כמה ישנן כאלה בישראל? קשה לקבוע את המיספר המדוייק. אבל לפחות כ־120 מהן הופיעו השבוע בכנס, שנועד להשמיע את זעקתן — זעקה נגד אומה כפויית תודה, שלקחה מהן את בעליהן ושכחה אותן בסבלן.

לכאורה מובטח עתידן של אלמנות לחללי צה"ל. זכויותיהן קבועות בחוקים מיוחדים שנחקקו על־ידי הכנסת ושאגף השיקום במישרד־הביטחון מופקד על ביצועו. אבל החוק הוא חוק והחיים הם חיים. וחוקי החיים חזקים מכל חוק שנחקק בידי אדם. בזה אחר זה, עלו אלמנות המלחמה אל במת הכנס, שפכו את ליבן ואת בעיותיהן האישיות בפני חברותיהן, בתקווה שיתגלגלו ויזעיקו גם את דעת־הקהל.

„האינפלציה גורמת לנו לתסכול וחוסר אונים," זעקה אסתר כהן, אלמנת מלחמת ששת הימים. „כולם במדינה שובתים ורק אנחנו מקבלות את הדין וממשיכות לסבול. מדוע? האם מה שאנחנו מקבלות ממישרד־הביטחון זאת נדבה?... מהבחינה החברתית מצב אלמנות המלחמה גרוע ביותר. אחדות מאיתנו לא יוצאות מפתח הבית, נכנסות לדיכאון. אחרות מחפשות פורקן בכל צורה. אנחנו לא ילדות קטנות, אבל במצבים כאלה אפשר לחקלקל לרע ביותר."

„אנחנו מקבלות את התגמולים שלנו לפי דירוג של פקידים," התמרמרה בת־שבע פריזאנט. „פקידים בדרגה נמוכה ודרגה עומדת. זה עלבון לזכר הבעלים שלנו, כאילו הם היו פקידים בדרגה בינונית וזהו זה. נשאר לי למחיה מהתגמולים שאני מקבלת 400 לירות לחודש. אחרי שש שנים קניתי לי מעיל. זאת תעודת־עניות למישרד־הביטחון. התקלקל לי הרדיו והתקלקל לי השעון ואיני יכולה אפילו לתקן אותם."

„כולם נהגים לומר שבמיתם ציוו לנו בנינו את החיים," הוסיף לדברי האלמנות נציג מרכז יד־לבנים שאירגן את הכנס, „אבל איזה חיים הם אלה?"

אבל הכנס שנועד ליצור עימות פומבי גלוי ראשון בין אלמנות צה"ל לבין אגף חשיקום של מישרד־הביטחון, הפך לעימות בין שני מחנות של אלמנות:

אם השישה

מטילדה אניה, או לשישה ילדים מפתח־תקוות, שהתאלמנה במלחמת ששת־הימים, חיה על קיצבה של 950 ל"י לחודש: „אני יושבת עם הילדים בבית."

שחרור ממס

תובעת אסתר כהן, אלמנת מלחמת ששת־הימים, שהתקוממה נגד הצורך לשלם מס על מכונות כביסה. „זה לא מותרות," אמרה. „זה מצרך חיוני."

עד ששת הימים

„יש לי הרושם שמה שניתן לנו ניתן לנו בחסד," טוענת בת־שבע פריזאנט, אם לילדה, שהתאלמנה במלחמת ששת־הימים. „נשאר לי למחייה 400 לירות לחודש."

האלמנות הוותיקות של מלחמת העצמאות והאלמנות הצעירות של מלחמת ששת־הימים.

היה זה כשאחת האלמנות, ריטה סאבאח, העלתה את בעיות אחזקת המכונית שלה. „אני אם לילד," סיפרה, „עובדת חצי יום ונשאר לי בסוף 217 ל"י לחודש. מזה אני צריכה להתקיים ולהחזיק את המכונית. היינו צריכות להילחם קשה עם מישרד־הביטחון שיסכימו לאפשר לנו להחליף רכב..."

תוך כדי כך החלו להשמע לחישות באולם. פנים מקומטות של אלמנות קשישות ולמודות סבל, התעוותו בזעם.

„בושה שמדברים על מכוניות!" צעקה לבסוף אחת האלמנות הקשישות.

„זאת לא בושה! אנחנו אמהות לילדים!" חשיבה לה אלמנה צעירה.

„יש דברים יותר חשובים למדינה מאשר מכוניות לאלמנות!" צעקה אלמנה כסופת־שיער.

„יש לי הרגשה של טינה ושינאה כלפינו מצד האלמנות של מלחמת העצמאות," טענה אלמנה צעירה.

„אל תדאגי, אנחנו לא מקנאות בכן!" קראה מישהי לעברה.

אחת האלמנות הקשישות, שלא השתתפה בחילופי הדברים, קמה ממקומה, הפליטה: „ברוך השם, אני לא צריכה מכונית." ועזבה את האולם.

תודת האומה

ל מרות חגורל המשותף, שאימלל אותן, מפרידה תהום של מושגים ודרישות בין אלמנות תש"ח לאלמנות 1967. „אתן אלמנות המכונית!" הטיחה כלפי האלמנות הצעירות, רחל תפוחי, עובדת סוציאלית מירושלים, שהתאלמנה במלחמת העצמאות ומאז לא נישאה.

חוק התגמולים לאלמנות צה"ל, נחקק לראשונה ב־1950. סיפרה רחל תפוחי מה מעיק על אלמנות תש"ח: „יש פה אלמנות מזדקנות ומקומטות ולא מרוב שנים. זה מרוב סבל. כשאנחנו התאלמנו לא היתה לנו דירה ולא נתנו לנו דירה. לא היה לנו מקום אפילו כדי לשבת בשקט ולבכות. איבדנו את הבעלים שלנו. חיינו בעוני. נשארנו בחוסר כל. בין אלמנות תש"ח יש כאלה שעד היום אין להן דירה. אף אחד לא מקנא באלמנה שיש לה מכונית. אבל גם לנו מגיע משהו!"

מצטרפת אליה רחל ליברמן, אף היא אלמנת מלחמת העצמאות: „כולנו חזדקנו. יתומי מלחמת השיחרור לא קיבלו כלום. יש בינינו התמרמרות על שאלמנות חדשות מקבלות מכונית. אנחנו רוצות שכל ההטבות שניתנו לאלמנות ויתומי מלחמת ששת־הימים ינתנו גם לאלמנות מלחמת העצמאות. למה אלמנה בגיל 60 צריכה לעשות כביסה בידיי, ואלמנה צעירה תעשה כביסה במכונה?"

מכונית אינה תחליף לבעל. אבל בישראל של 1973 היא סימן לא רק לסטאטוס כי אם גם לתודת האומה. אם עולים חדשים מקבלים וולבו, רוצות אלמנות המלחמה לפחות פורד אסקורט.

אלמנות שלוש המלחמות

זו לצד זו יושבות האחיות לגורל — אלמנות שלוש המלחמות של המדינה: מלחמת העצמאות '48, מבצע סיני '56 ומלחמת ששת־הימים '67; האלמנות הוותיקות והקשישות תובעות עתה הטבות הניתנות לאלמנות הצעירות.

(המשך מעמוד 21)

„מתי נגמר הרומן?"

„כשהיא עזבה את הארץ. בכלל, היא הרגישה נהדר בארץ, כי היא נחשבה פה לכוכבת גדולה, וזה הזכיר לה את תקופת־הזוהר שלה.

„איך הגעתי לסן־רמו"

„היא היתה נחמדה מאוד. ביום הכי־פורים למשל, היא ספרה לי שהיא צמה — ,בשביל להודות איתך.' נו, לא נחמד?

„אחרי שנפרדנו, לא ראיתי אותה יותר לעולם. אבל שמעתי ממנה. פה, יש לי סקופ בשבילך: היא זאת שגרמה לי להו־פיע בפסטיבל סן־רמו.

„זה היה כשג'וני הולידיי נפצע, ולא יכול היה להופיע. מישהו הציע אותי במ־קומו למנהל הפסטיבל. הוא לקח תקליט שלי הביתה, כדי לשמוע אותי.

„פייר היתה אז הידידה שלו. כשהיא שמעה את התקליט שלי, ושמעה במה מדובר, היא הוציאה לו עוד תריסר תק־ליטים שלי, שהיו איתה, ועל המקום הו־דיעה לו שהוא מזמין אותי.

„כשהופעתי בפסטיבל, היא לא היתה שם. היא היתה אז ברומא, וטילפנה אלי משם.

„שמעתי בטלפון שהיא במצב קשה. אבל לא יכולתי, אחרי הפסטיבל, להכריח את עצמי לעבור דרך רומא, למרות שהיא ביקשה ממני. פשוט לא היה לי כוח אליה. ידעתי שהיא בבוץ, וידעתי שאני לא מסוגל לעזור לה, אז מה היה הטעם?

„כשנודע לי, לפני חצי שנה, שהיא התאבדה — זה פגע בי קשה."

„ניסו לכפות נישואים"

„אם אתה זוכר את האהבה הרא־שונה שלך?"

„כן, בטח. איך אפשר לשכוח אהבה ראשונה.

„זה היה בכיתה ה'. הגברת לא ידעה כמובן שאני משתגע אחריה. בהצגת חג־השבועות, אני הייתי הכהן הגדול, והיא הגישה לי פרח. במשך שנים שמרתי על הפרח הזה."

„ומי היתה אהבתך הראשונה הבוגרת, הלא־אפלטונית?"

„אה, מישהי שהיא כיום מאוד מפורס־מת. אבל זה היה בימים ששנינו לא היינו עוד מפורסמים."

„האם עמדת פעם לפני נישואין?"

„פעמיים, לא פעם. פעם בסוף קזבלן. זה היה עם בחורה אמריקאית שהיכרתי, וש־חזרה לארץ במיוחד כדי שנתחתן. קבענו כבר תאריך לחתונה, אבל ברגע האחרון זה התבטל.

„הרגשתי את עצמי כבר במצב שלא יכולתי להגיד לה לא. ויחד עם זה, הרי־גשתי שזה לא בדיוק זה.

„כנראה שגם היא הרגישה את הרגשתי, וברגע האחרון הצלחתי לצאת מכל העניין.

„אחר כך, לפני שנה, זה קרה שוב, הפעם עם ישראלית — שהתחתנה בינ־תיים. שוב קבענו כבר תאריך — ושוב לא יצא כלום. גם הפעם, אני חושש, בגלל הרגשתי שלי שזו לא בדיוק המי־עדה."

„האם נכון שניסו לכפות עליך נישואין בכך שנכנסו להריון?"

„כן."

„איך מתחיל בחור כמוך, ששמו הולך לפניו, עם בחורה?"

„אגלה לך סוד: בחיים שלי עוד לא התחלתי עם בחורה. תמיד חיכיתי ליוזמה מהצד השני.

„בגלל זה החמצתי דווקא את הבחורות שאני רציתי. אבל כנראה שפחדתי ש־יגידו לי לא."

„העיקר, שתהיה נחמדה"

„הורם, מה אתה מחפש בבחור־רה?"

„החלק הכי חשוב בעיני הם הפנים. היא לא מוכרחה להיות יפה או חתיכה. אבל היא צריכה להיות טיפוס נחמד. ש־אפשר לשהות במחיצתה בכל מיני מצ־בים, בכל מיני שעות, ולא רק במופעים רשמיים או כשהיא מוכנה."

„האם זה נכון שאתה נורא דמוקרטי בבחירת ידידות? שאתה יכול לצאת עם חדרנית, או ספרית אלמונית — בעוד ש־מיטב נשות החברה הגבוהה היו משל־מות הון כדי להיראות בחברתך?"

„כשבחורה מעניינת אותי, בכלל לא מעניין אותי מה היא עושה, מה מעמדה החברתי, מי אבא שלה או אמא שלה. מעניינת אותי רק הבחורה.

„לדוגמה, בעיר מסויימת, למשל, הייתי יוצא עם חדרנית מסויימת, במלון שם, כל פעם שהייתי מופיע באותו מקום. בכ־לל לא מפריע לי שהיא חדרנית. כמו שלה לא הפריע שאני זמר."

„ולמרות הכל, אני לא מאושר"

„אם אתה טיפוס נאמן?"

„כן, כן. בדרך כלל אני יוצא רק עם בחורה אחת. כשהיא מעניינת אותי, לא מעניינות אותי אחרות באותו זמן."

„אתה מאהב רומנטי? אתה נוהג להציף את האהובה במתנות, פרחים, ואותות אח־רים של תשומת־לב?"

„זה נורא תלוי במצבי־הרוח שלי. ו־מצבי־הרוח שלי תלויים בהרבה במה ש־קורה על הבמה באותו זמן. כך יוצא לפ־עמים שיש אחת שלא מגיע לה בכלל, ואני מציף אותה במתנות, ויכול לצאת שאני יוצא עם אחרת, נחמדה, שמגיע לה כל העולם — אבל אני נותן בתקופת עצבים ויובש — ולא נותן לה כלום.

„אני יודע שזה לא צודק, אבל הבמה וההופעות תובעות ממני תשומת לב, אה־בה, ומסירות במידה כזאת, שרק מה שנשאר אחרי זה הולך לידידה."

„והאם אתה מרוצה מהחיים האלה?"

„לא כל־כך. אני מרגיש את עצמי כ־פליט, במידה ידועה. החלום הגדול שלי הוא בית משלי. לא ארבע קירות — אלא משפחה, קשר. הניגוד החריף בין הע־בודה, בה אני חושף את עצמי, לבין הנטייה האישית שלי לשמור על פרטיותי — גורמת אצלי למתח. דבר אחד ברור: אם היום רואים אותי, באופן פרטי, פעם בשנה — אחרי שאתחתן יראו אותי פעם בחמש שנים.

„לכאורה, אני אומר לעצמי, אני צריך הרי להיות מאושר: יש לי קאריירה, כסף, פירסום, הצלחה. אבל האמת היא שזה נמאס לי. תאמיני לי, אני מקנא בשני האחים שלי, שיושבים בשקט בבית, בסוף יום העבודה, ומנהלים להם בשקט את חייהם הפרטיים."

„לא סדיני־משי"

„איך אתה מארח בחורה? משמיע לה תקליטים שלך?"

„לא. אין לי בכלל תקליטים של עצמי בבית. כשמשמיעים בפני תקליט שלי, אני סוגר את הפטיפון. אני לא מרגיש נוח."

„האם יש לך גינונים של מאהב מפור־סם? סדיני־משי עם המונגרמה שלך, דב־רים כאלה?"

„לא, לא. אני ישן על סדיני אתא, והם מספיקים לי בהחלט. יש לי דירה רגילה, אני נוסע במכונית ואליאנט, שאני מוכרח אותה בגלל הנסיעות הרבות שלי מחוץ לעיר.

„לאחרונה רוציתי ב־12 קילו, בסיור שלי בעולם. הסיור נועד למטרת קידום המ־כירות של הסרט שלי אני ירושלמי, ו־מכרתי אותו כמעט לכל תחנות הטלוויזיה בעולם. עשיתי בסיור הזה עשרות קילו־מטרים ברגל."

„לחטוף אותה"

„מי אתה מאהב היום?"

„באף אחת. זה מצחיק, לא? הזמר שיוצא בתוכניות־יחיד שלמה על אהבה — לא מאוהב. אבל זוהי האמת.

„אני רק מקווה, שכאשר האהבה הא־מיתית תכה אותי — אני אדע להבחין בה מייד, ולחטוף אותה. היא לא צריכה להיות יפה, לא עשירה, ואפילו לא בתולה.

„רק אהובה."

השתחרר משרשרת שלית האחירים

קנה היום דירה בירושלים במחיר קבוע ומשכנתא גדולה, ללא הצמדה

שלם

140.000 ל"י

ולא יותר!

ותקבל דירת 3½ חדרים והול, 103.5 מ"ר בשכונת המגורים החדשה והמודרנית

נוף תלפיות

מעליות, כרי דשא, חניה פרטית, חימום וגז מרכזי.

קנה עוד היום במחיר קבוע — ללא שינוי

הפרויקט הגדול של חברת

עובדיה לוי בע"מ

רח' שמאי 8, טלפון 02—228860

במדינה

חיות

חי כלבים

עיריית הרצליה נרתמת למכון לאילוף כלבים שבת־חומה

בצהרי היום, ברחוב דיזנגוף בתל־אביב, נטפלו שני פרחחים לאשה שחלפה ברחוב. העובדה שהיא היתה מלווה על־ידי כלב גדול לבן מגזע סלוקי, לא הטרידה אותם. אחד מהם נגע בה מאחור. כאשר הסתובבה, בעט חברו בחוזקה בבטנו של הכלב. האשה הספיקה לסטור לאחד הפרחחים, אך השני הרים ידו עליה, שטף אותה במטר קללות. כל אותו זמן ניצב הכלב כשזנבו בין רגליו, כשהוא רועד מפחד לא פחות מבעליו. האשה המותקפת, שסברה עד אז שהכלב יגן עליה, נשארה תקועה באמצע הרחוב כשדמעות בעיניה.

„זה קרה לי לאור היום באמצע העיר," סיפרה עורכת־הדין אביבה נאמן. „אף אחד לא התערב כדי להגן עלי. רק נהג אחד ניגש אלי, אחרי שהפרחחים כבר נעלמו.

עו"ד אביבה נאמן וכלבה
פסיכולוגיה —

ושאל אם אני זקוקה לעזרה. אחרי המקרה הזה החלטתי להגן על עצמי. גיליתי שאיני יכולה ללמוד ג'ודו או קראטה. החלטתי לפנות למאמן כלבים שיהפוך את הכלב שלי, שהוא כלב עדין ואלגנטי, לכלב תוקפני, שישמור עלי ויתקוף את מי שינסה לפגוע בי."

אילוף עם אימפולס. כך הגיעה אביבה נאמן לבית־ספר לאילוף כלבים של יהודה וכטל בהרצליה. היא אינה היחידה. יותר ויותר אנשים בישראל, המחפשים אמצעי התגוננות נגד הבריונות והפשיעה הגוברים, מנסים להיעזר בכלבים תוקפניים. אם פעם הוחזקו כלבים בעיקר כחיות שעשוע, הרי היום מתרבה מספרם של כלבי ההגנה.

יוספה הרשקוביץ היא אם לשלושה ילדים. „אנחנו גרים במקום מרוחק ובודד," היא מספרת, „אני פוחדת מגנבים ושודדים. אני נשארת בבית לבד עם הילדים ואין מי שיגן עלינו. קניתי כלב שנצר ענק שחור והבאתי אותו לכאן כדי שיאלפו אותו לתקוף שודדים ופורצים."

„כל המאלפים נוהגים להכות את הכלבים שהם מאלפים לתוקפנות, בין הצלעות כדי לשכנע אותם להישמע להוראות בעליהם," מספר מיכאל דמסק, 24, קבלן בנין, בעליו של כלב דוברמן ענק ושמן. „אבל בשיטות האלה הכלב נהפך לפחדן. הוא לא מבין מה רוצים ממנו."

אצל יהודה וכטל, המכנה את מכון האילוף שלו „אוניברסיטה", עוברים הכלבים שלושה מסלולי אימון: משמעת, שמירה והתקפה. המיוחד באוניברסיטה של וכטל הוא בכך שאין מרביצים לכלבים אף פעם. האילוף נעשה בעזרת מיתקנים אלקטרוניים.

וכטל קושר לצווארו של הכלב־החניך מכשיר של אימפולסים חשמליים. כל פעם שהכלב אינו שומע להוראות מאלפו הוא מקבל אימפולס חשמלי, המשכנע אותו להיות ממושמע. בתום שלושה שבועות פועל הרפלקס המותנה שלו להישמע לכל הוראות בעליו.

וכטל, שירד מישראל לארצות־הברית בהיותו בן 20, השתלם באוניברסיטה קולומביה בתכנות מחשבים. אחר־כך עבד בבית־מלאכה לתיכנון וייצור חלקי מטוסים. שם המציא בורג מיוחד, שאינו יכול להסתובב לאחור אחרי ההברגה. עד היום הוא מקבל תמלוגים בסך סנט אמריקאי אחד על כל עשרה ברגים מסוג זה שמייצרים בארצות־הברית.

צו סגירה ואוניברסיטה. בארצות־הברית ניסו כמה פעמים לשדוד את ביתו של וכטל. „המשטרה אמרה לי," הוא מספר, „קח לך כלב". החזקתי בכלב דוברמן, אבל הגנבים הצליחו למרות זאת להיכנס לבית. אז גיליתי שלא מספיק להחזיק כלב בבית, אלא צריך לאלף אותו. שלחתי את הכלב שלי לאילוף. בפעם הבאה כאשר חדרו גנבים לביתי, הוא כבר הבריח אותם.

„אחרי זה החלטתי ללמוד פסיכולוגיה של חיות. סגרתי את בית־המלאכה והלכתי לאוניברסיטה. עבדתי באילוף חיות, כמו נמרים, קופים וכלבים. היה לי בית־ספר לאילוף כלבים בניו־יורק."

משם הביא וכטל לישראל את שיטת האילוף האלקטרונית, הנעשית באמצעות שידור אימפולסים למכשיר המחובר אל צוואר הכלב.

המוסד של וכטל לא זכה בהכרה מצד עיריית הרצליה. העיריה ביקשה אף מבית־המשפט להוציא צו סגירה נגד בית־הספר משום שלטענתה הוא פועל ללא רשיון. הסתבר שבשעתו שכחו להכליל בצו רישוי

מאלף וכטל ומיתקן חשמלי
— של חיות

העסקים של הרשויות המקומיות את החובה להוציא רשיונות לבתי־ספר לכלבים. העיריה ביקשה לפיכך לסגור את בית־הספר על סמך הטענה של שימוש בקרקע שלא כמיועד. ואומנם, שופט בית־המשפט העירוני בהרצליה, הד"ר מנחם בוכוויץ, הורה לסגור את בית־הספר לכלבים לכל המאוחר עד סוף מארס השנה.

„בחברה של ימינו," טוען יהודה וכטל, „יש צורך במוסדות לאילוף כלבים כמו שיש צורך בבתי־ספר להכשרת שוטרים או במוסדות פסיכיאטריים. אני מוכן להעביר את המוסד שלי לכל שטח אחר שתקציב לי העיריה, אבל את האוניברסיטה שלי לא אסגור."

בינתיים גוייסה גם משטרת הרצליה נגד וכטל. השבוע עצרו שוטריה את וכטל באשמת שימוש במשדר תיקשורת ללא רשיון. הכוונה היא כמובן למשדר באמצעותו מעביר וכטל את האימפולסים החשמליים לכלבים שהוא מאלף.

את נוטה להסתכל על הקנקן ולא על מה שיש בו. על כן, הזהרי מלשפוט את האיש שייקלע השבוע בדרכך על־פי מראהו המלבב או התנהגותו המבריקה. אם עליך לשנות את מקום העבודה או להתחיל בעסק חדש — נסה לעשות זאת ביום ד' או ה' בתחילת השבוע. קח את עצמך בידיים: בריאותך רופפת, ודווקא ממה שאתה באמת חוש־שד. לבשי תכלת. להורים מבוגרים, ש־אחד מהם הוא בן מזל אריה — צפוייה נחת מן הצאצא הבכור דווקא.

* * *

מצב רוחך העגום נותן את אותותיו ביחסך ל־באים איתך במגע. הם אינם יודעים כי יש לך סיבה מוצדקת־מאוד להיות ממורמר ועצבני, ולכן הם גם אינם מו־כנים לשאת את הת־פרצויותיך או לשמוע את גערותיך. ביחס ל־עבודתך, בחרת בדרך הנכונה. הייה נכון לוויתורים, מבלי להשפיל עצמך, יש לך סיכויים להצליח.

* * *

חודש חזק ומלא התנגשויות המתחיל ב־שבוע אלים, ממש. אל תריב, למען השם: אתה יכול לגרום ל־אדם לא שלילי ביותר נזק רציני מאוד. ואל תיכנס לתאונות: אתה עשוי לגרום לאסונות, מבלי להתכוון לכך. אבל אין ספק שלא תוכל להימנע מכל מי־ני סיכסוכים אישיים, במישור הכלכלי, האי־שי והאינטימי. ייתכן גם מישפט לא סימפאטי, יגיע לסיומו.

* * *

יהירותך הטבעית, הכרוכה בחוסר־ביטחון משווע, תוריד אותך שאולה, אם לא תדעי לרסן את שניהם ולהו־סיף להם מידה אמיצה של חוש־הומור, שהוא אחת מתכונותייך היפות ביותר. זה לא שהוא לא רוצה אותך: זה שהוא בטוח שאת לא רוצה אותו. אז — —קדימה! גלי לו את האמת. כוחך ההרתעה של מתנגד חזק עשוי לבלום את התקדמותך. היזהר מתרופות לא־מוכרות.

* * *

היזהר מיום א' ו־ב'! אתה תפסיד את אגרותך האחרונה. לאחר שפתרת את הבעיות, בימים אלה, אתה יכול להתייחס לחיים במרץ־נעורים מחודש: זינוק דינאמי יבטיח לך את הצלחת כל פועלך, בייחוד ביום ג' של השבוע הבא. ב־ימי ו' ושבת אתה תפ־גוש שורה של אנשים מעניינים, אם כי לא חשובים לגבי הדברים

מצבך הנפשי מוסיף להשתפר — וזאת, בזכות היכרויות חד־שות, ועל־יסוד כמה התפתחויות המוכיחות לך, כי יש לך כל הסי־כויים לפענח את ה־קשרים שקשרו אותך למצב סטאטי. כישרונך יתגלה ברבים, למבו־כתך ולשמחתך. אל תהיו שוטים, בני־מאזנ־יים: נצלו זאת לפרנסה.

* * *

הביקורת שמתחו עליך שונאיך, היתה, למרבה הצער, מוצדקת בחלקה. השבוע יהיה עליך לתקן את המעוות. עשה זאת, ב־קפדנות וביעילות, ו־יוקרתך המיקצועית ו־האישית תרקיע שח־קים. בחיי האהבה שלך אין שינוי — אתה פאסיבי בזמן האחרון, ואין סיכוי שתשתנה דווקא השבוע. הצלחה חלקית עשוייה ליפול בחלקך אם היא תיטול את היוזמה.

* * *

חוב ישן וגדול, אשר זמן רב העיק עליך, ייעלם השבוע. אותו נושה, שבעבר ידע להיות כה חוקפני, יוותר לך עליו במפ־תיע. קבר זה ייתן לך מישנה מרץ, ויסייע לך להגשים את שאיפתך העיקרית בעתיד הקרוב ביותר. יחד עם זאת, גם חיי האהבה שלך, עם בת־זוגך הקבועה, יפרחו ויגיעו לשיאים חדשים. משימות שיוט־לו עליך במיסגרת חוג חברי, יצליחו

דווקא משום שאת חופשייה בהשקפתך, ובלתי־קשורה במע־שייך, קל מאוד לת־פוס אותך במלכודת או לחייב אותך לע־שות מה שאינך רוצה. זה מביא, אומנם, ל־אוזלת־יד ולאפס־מע־שה מציידך — אבל מי רוצה בכל הצרות הללו? לכן מוטב שתחשבי יחד איתו מה אתם רוצים באמת, מתוך ויתור הדדי או לפחות אי־הסכמה הדדית. דברים ברורים יחסכו לכם צרות. הישמרי מצננת. לבשי בגדים בצבע לבן.

* * *

רצונך העז והכנה לש־מור בסוד את המתרחש בחייך ובחיי זולתך, ב־עיקר בתחום האישי, אינו צריך להביא לכך שתנתקי את עצמך לחלוטין מן המחשבות על העבר. היזהרי כמו־כן גם מנטייה מוגזמת להשמעת שקרים קטנים, אשר כידוע, סופם ל־התגלות. חיי את ההווה במלואן, מבלי להגות יותר מדי בעבר

את נוטה להסתכל על הקנקן ולא על מה שיש בו. על כן, הי־זהרי מלשפוט את ה־איש שייקלע השבוע בדרכך על־פי מראהו המלבב או התנהגותו המבריקה. אם עליך לשנות את מקום־העבודה או להתחיל בעסק חדש — נסה לעשות זאת ביום ד' או ה' בתחילת השבוע. קח את עצמך בידיים: בריאותך רופפת, ודווקא ממה שאתה באמת חו־שד. לבשי תכלת. להורים מבוגרים, ש־אחד מהם הוא בן מזל אריה — צפוייה נחת מן הצאצא הבכור דווקא.

* * *

הגל העכור העובר, פעם נוספת על מחשבו־תייך עשוי להיות מו־סר על־ידי גורם בלתי־צפוי: פגישה עם אדם חדש לגמרי או עם איש מן העבר — אבל מהעבר הרחוק יותר. אל תתני דעתך לצדדים השליליים יותר של ה־סובבים אותך; נסי דווקא להעריך את החום האנושי שלהם.

* * *

מצב רוחך העגום נותן את אותותיו ביחסך ל־באים איתך במגע. הם אינם יודעים כי יש לך סיבה מוצדקת־מאוד להיות ממורמר ועצבני, ולכן הם גם אינם מו־כנים לשאת את הת־פרצויותיך או לשמוע את גערותיך. ביחס ל־עבודתך, בחרת בדרך הנכונה. הייה נכון לוויתורים, מבלי להשפיל עצמך, יש לך סיכויים להצליח.

* * *

לא. עדיין אל תצאי לחופשה, זה לא בשבי־לך, זה כרוך בסיבוכים ואולי אף במחלות. אם יש לך בעיות כספיות, נסה לשבת עם נושיך, ולסדר כל הניתן לסי־דור. אבל אל תסתבך בישיבות מסובכות ב־יום ב' הבא, המסוכן מאוד מבחינה פינאנסית ואל תוותר על פסיק, בענייני יוקרה או סמכות. אין זאת אומרת שתתיר רסן לעצמך ולמצב־הרוח שלך. פשוט — היה זהיר ביותר ונהג בתבונה רבה.

* * *

דווקא משום שאת חופשייה בהשקפתך, ובלתי־קשורה במע־שייך, קל מאוד לת־פוס אותך במלכודת או לחייב אותך לע־שות מה שאינך רוצה. זה מביא, אומנם, ל־אוזלת־יד ולאפס־מע־שה מציידך — אבל מי רוצה בכל הצרות הללו? לכן מוטב שתחשבי יחד איתו מה אתם רוצים באמת, מתוך ויתור הדדי או לפחות אי־הסכמה הדדית. דברים ברורים יחסכו לכם צרות. הישמרי מצננת. לבשי בגדים בצבע לבן.

* * *

רצונך העז והכנה לש־מור בסוד את המתרחש בחייך ובחיי זולתך, ב־עיקר בתחום האישי, אינו צריך להביא לכך שתנתקי את עצמך לחלוטין מן המחשבות על העבר. היזהרי כמו־כן גם מנטייה מוגזמת להשמעת שקרים קטנים, אשר כידוע, סופם ל־התגלות. חיי את ההווה במלואן, מבלי להגות יותר מדי בעבר

השוחד משחנק

היכרתיו לפני שבע שנים, כשהיה עדיין מתלמד בענף.

עדיין היה אז יותר ילד סקרן, מפו־שע. כשראיתי אותו עתה — היה כבר עבריין בקי ורגיל בן 25, שבילה כבר כמה שנים טובות בבתי־כלא שונים.

לא זיהיתי אותו בתחילה.

השינוי היה מדהים. עד אשר לא חזר והזכיר את תקופת הכרותנו הישנה ב־פירטי־פרטים, לא האמנתי כי אותו אדם מולי.

בשפתו שלו, שהשתכללה במרוצת ה־שנים, ושזורה כיום ביטויים שלאשרי־יושב־ביתו הם כסנסקריט עתיקה, הוא מגלה את האמת על עולם המשע והכלא הישראלי, כפי שרק אחד שצמח מתוכם ולתוכם יכול לתאר.

מסיבות מובנות לא ניתן לנקוב בשמו של המספר, הן בשל אפשרויות נקם מצד העולם התחתון והן בשל משפטים ש־עדיין תלויים ועומדים נגדו:

את הכסף לאסירים מעבירים לתוך הכלא בסתר. בזמן הביקור. אבל כש־צריך לקנות בזה דברים, אז יש ציפור שעושה את הקניות האלה. לכל חדר, או לכל כמה אנשים יש סוהר שלהם, זה הציפור, והם עושים אצלו הזמנה.

למשל, אצלנו בחדר, כל יום שישי היה מוכרח להיות בקבוק וויסקי, עראק או וודקה. עם זה היה גם נקניק וקופסאות ואוכל שבכלל אי־אפשר להשיג בכלא.

בדרך כלל הציפור הזה בזמן החלוקה, הוא עובד מישמרת לילה. כשהוא עושה את הסיבוב בין התאים הוא הולך עם חבילה מתחת לית, בדרך כלל הוא עושה את זה בשחיים בלילה או בשלוש, כשכל הסוהרים האחרים הלכו, או רדומים. הוא עובר וזורק לכל חדר את ההזמנה.

בקבוק וויסקי היה עולה לנו אצלו שב־עים לירות, שמונים לירות. בקבוקים תו־צרת־הארץ, זה היה בסביבות חמישים לירות. את הדברים האלה הוא היה קונה בעצמו, ואת העודף היה שם בכיס. עכשיו, סמים או הברחות מיוחדות, כמו מצלמה ודברים כאלה, הציפור לא היה עושה בעצמו. מישהו שהיה בא לביקור היה משאיר את הסמים, או המשהו בתוך חבי־לה בחנות על־יד הכלא. הציפור, כשהיה בא למישמרת, היה לוקח את החבילה ומביא את זה איתו. יעני, אין לו מושג מה הולך בפנים.

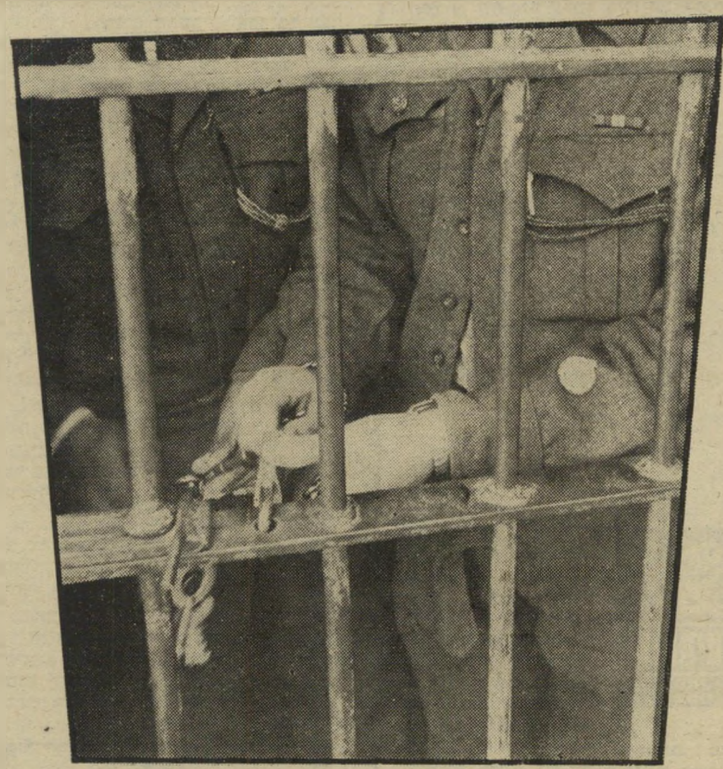

בכלא

„סימנים לכל החיים"

סמים לא היה חסר לנו. לפעמים היה בחוץ מחסור — ובפנים היה מלא. מכל הסוגים — חשיש, אופיום, כדורים, זריקות. סמים היו גם במקום כסף. לפע־מים היו משחקים פוקר, אז מישהו שלא היה לו כסף, היה זורק חתיכה חשיש.

היה לנו הכל בפנים. הציפורים הכניסו לנו קלפים, שבועונים, מה שרצינו. העיקר תן להם כסף. הרגשנו כמו בבית. אפילו שוד־בנק עשינו פעם בתוך הכלא.

היה לנו פעם תקופה קצת קשה בסמים. רק לבן־אדם אחד בכל הכלא היה סמים וגם כסף. ביקשו ממנו והוא התקמצן והחזיק את היד סגור. הגיעה אינפורמצי־יה לחדר אחד, איפה שהיו הג'אברים הכי גדולים בבית־סוהר, שהבן־אדם מחזיק לו בנק. הבנק שלו היה אסיר אחר שהחזיק לו את הכסף בתוך הישבן. איזה אלף לירות. קראו לבנק לחדר, כיסו אותו עם שמיכה ואיימו עליו שאם לא יוציא את הכסף אז יהרגו אותו. ההוא מרוב פחד חירבן את הכסף החוצה. עם הכסף הלכו לבעל הכסף וקנו ממנו את הסמים.

גם מישפטים היו אצלנו. היה אחד שעשה מעילה על סמים. נתנו לו להחזיק חשיש, וכשבא זה שנתן לו לשמור, מצא פחות. עשו מישפט בין החבר'ה ומצאו אותו אשם לפי העדויות. בגזר־דין, הבן־אדם שעשה את המעילה לא היה כבר. הוא הרגיש מקודם, שהולך לקרוא לו משהו וביקש העברה לכלא אחר וקיבל. אבל הרבה זה לא יכול לעזור לו. דבר כזה עובר מהר מבית־סוהר אחד לשני. יש תמיד חברים ששומעים: מעילה! גני־בה! ומסדרים לו חשבון. מכניסים לו מכות־רצח ומשאירים לו על הפרצוף כמה סימנים טובים לכל החיים.

דמון היה הבית־סוהר הכי מלוכלך ש־הייתי שם אי־פעם. גם מבחינת ניקיון וגם מבחינת מישמעת.

יש שם חדרים שאין להם בכלל נוחיות. אז מביאים קרדל, קוראים לזה, ומי שצריך לחרבן או להשתין עושה בזה, ואז מרגי־שים בחדר בדיוק כמו בנוחיות. זה נשאר בתוכו כל הלילה.

„ארוחה ולא ארוחה"

נשים רצו — עבדו. לא רצו — לא עבדו. הסוהרים לא שמו על העבודה בכלל. היו לנו טראנזיסטורים כמה שרצי־נו. היינו שמים לכל אחד שתי אוזניות והמיטה העלינה והתחתונה היו עובדים עם טראנזיסטור אחד. לפעמים היתה מגי־עה שעה 12, היתה מתחילה האשה הזק־נה* לשיר, אז הסוהר גם אוהב לשמוע אותה, היה מתיישב ליד הדלת ואומר לנו: „חברה תורידו האוזניות, תעשו בקול רם, גם אני רוצה לשמוע." אסור להחזיק בכלא טראנזיסטורים.

היינו קמים כל יום בערך בשש בבוקר. מסדרים המיטות, יורדים להתרחץ ולאכול. ארוחת־בוקר, זה איך שאומרים ארוחה ולא ארוחה. למשל יכול להיות מרובע קטן של מרגרינה, כפית גבינה, כפית ריבה. חצי ביצה קשה, דייסה וכוס קקאו. עכשיו, מזה צריך עוד להכין את הסנדוויצ'ים לעבודה.

עבודות יש כל מיני. כריכייה, נגריה, מסגריה. עובדים עד אחת, ויוצאים לחד־רים להתכונן לארוחת־צהריים. צהריים היה איזה מרק, פתיתים. לפעמים עם חתי־כת באקאלה, לחם. בשר היינו מקבלים פעם בשבוע, בשר שאפשר להגיד בשר — את החתיכת עוף. ובאמצע השבוע היה פעם או פעמיים חתיכות בשר מקופסאות.

* הזמרת המצרייה אום־כולתום.

אחרי האוכל היינו הולכים לחדרים, זה גם השעה שמחלקים מיכתבים אם בא. יושבים בחדרים, שותים תה ומדברים וסיפורים הולך הרבה. אחד בא חדש עם הפוסטה, ישר מתאספים מסביבו, שוא־לים מה חדש? מי נכנס? מי יצא? בין הבתי־סוהר יודעים טוב מאד מה הולך אחד אצל השני.

עד ארוחת־ערב כולם בחדרים. ארוחת־ערב זה בערך כמו בוקר. אחרי זה יש איזה חצי שעה מסתובבים בחצר, ואחרי זה לחדרים. כיבוי אורות — 10 בלילה.

„קולעים תפוח־אדמה לפרצוף"

לפעמים נדמה לך, כשאתה יושב, שהסוהרים מרוצים יותר אם האסירים מסוממים ויש להם את הקוניאק והעראק שלהם. אפשר להבין אותם. אסירים שחסר להם חומר נכנסים לקריזות. חותכים עצ־מם, מרביצים. ושמה מכות זה לא סטירה או מכה. זה סכינים, סכיני־גילוח. אחד יושן בה השני מביא לו ברזל בראש, מכניס לו סכין. תמיד יש סכינים. מכינים מראש במסגרייה. ויש כאלה שמביאים להם רפואה עם תפוח־אדמה.

לוקחים כזה תפוח ומכניסים לו מסביב־סביב סכיני־גילוח. יש מרתף בדמון שה־חלונות שלו יוצאים לחצר של האסירים. אם רוצים להתנקם במישהו נכנסים למר־תף, ומחכים שיעבור בחצר, וקולעים לו התפוח־האדמה לפרצוף. איפה שהדבר הזה יקלע, זה יעשה לו סימן בפנים לכל החיים. ואיפה רוצים להשאיר לבן־אדם סימן אם לא בפנים?

יש כל מיני טריקים שלומדים בבית־סוהר. למשל, לבשל אוכל בתוך התא. רשמית זה אסור. אז מה עושים? למשל, מפסח היינו שומרים כמות של מצות. מצות כשמדליקים אותם, אפשר לחמם סיר עם אוכל. עם שתי מצות בדיוק אפ־שר להרתיח כוס קפה. מצה בוערת זה כמו ספירט.

אם רוצים להכין תבשיל גדול, שק־שוקה או בשר, לוקחים חתיכת סדין, מורחים משני הצדדים מרגרינה, מלפפים הסדין על מקל של מטאטא, מושכים הסדין בחזרה מהמקל של המטאטא, אז יש חור בפנים. מעמידים על הריצפה, מדליקים בקצה, וזה יכול שעות לבעור ככה.

הסוהרים היו נותנים לנו חופשיות גמו־רה. לפעמים כשהיה חיפוש היינו יודעים עליו, כבר חצי שעה קודם. הציפור היה בא ומודיע. סוף־סוף הוא היה רוצה להת־פרנס. ואם יתפשו אצלנו את הכסף, כל הפרנסה שלו תלך. ציפור כזה היה עושה אצלנו בחודש איזה אלפיים לירות נקי. ואם משכורת כמו שלו של 600, 700 לי־רות לחודש, הוא לא היה מוכן לוותר על ההכנסות הצדדיות בקלות.

כשהיה מודיע לנו, היינו קושרים את החומר והכסף בשקית־ניילון, סוגרים או־תה עם אש, קושרים עם חוט וזורקים לתוך הבית־שימוש, ואת החוט קושרים לפינה. כשהיה עובר החיפוש, היינו מוש־כים החוט בחזרה.

בכיתה א' — חשיש

אני התחלתי בעניינים האלה כש־הייתי עוד בגן־ילדים התחלתי. הייתי בורח מהגן. הייתי מחפש שיהיה לי קצת כסף. עשרים גרוש, חמש־עשרה גרוש. אז היה לי מקום קבוע בחיפה. היה שם מחסן גדול לעץ ולנחושת. הייתי פותח מצד אחורי קרש אחד, גונב לבעל־בית

בראיון מיוחד מגלה פושע מועד איך אפשר לחיות ולהסתדר בבית־הסוהר - אם יש כסף

מאת **אבי שחק**

נחושת, ובא מהצד הקדמי ומוכר לו את אותו הנחושת. והייתי מקבל אז, אני זוכר, את ה־25 גרוש מהנייר.

הייתי אז סקרן גדול ושובב גדול.

מחיפה עברנו לגור ביפו ושמה הסביבה עזרה לי שאני אהפך כזה. הייתי גר במרכז רחוב 60. ליד המחשה של הבורמה. היו תמיד אנשים יוצאים מסטולים, ומבקשים ממני בקבוק מים קרים, שאני אביא להם מהבית. הייתי אולי בכיתה א' אז. היו אומרים לי קח סחיבה. הייתי סוחב. הייתי משתעל מזה, אז היו צוחקים עלי.

אוניברסיטה — בבית־הסוהר

ה תחתי יהיכנס ברציונות לעניינים. גנבתי, נזרקתי ממוסד למוסד. כמו שילדים אחרים למדו כל מיני מיקצועות מכיתה לכיתה, אני התקדמתי גם כן בלימודים שלי מכיתה לכיתה. וגם לי היו כמה מיקצועות ללמוד. גניבה, פריצה, חנות־מכולת, קיוסק, סיגריות, משקאות. עד שהגעתי לבגרות ולדברים הכבדים, ומשם להשתלמויות הגבוהות בבתי־סוהר. גמרתי עם המוסדות, שזה כמו בית־ספר עממי, ועברתי לאוניברסיטה — הבית־סוהר.

כלא דמון היה לנו הכל, כל מה שאסיר יכול לרצות בכלא. ובכל זאת, אני מספר הרבה בשביל זה. למשל פעם עברתי ליד דירה בשבע בערב. ככה סתם עברתי ברחוב, לא היתה לי אפילו מחשבה על פריצה. ראיתי חלון פתוח וחושך בכל הדירה. נכנסתי, בפנים על השולחן, כאילו מישהו הכין לי, היה לוקש של משכורת עם כסף, איזה 650 לירות. בטח איזה פועל פשוט קיבל המשכורת שלו. לקחתי הכסף ויצאתי מהדלת. רק להשאיר מיכתב תודה עוד הייתי צריך וזה היה קומפלט.

אבל זה לא רציני. כל שטינקר וילד יכולים לעשות את זה. מה שדורש בעל מיקצוע זה התשש. ההתפרצות לבית, כשאתה יודע שהאנשים ישנם בתוכו ויושנים.

השעות הכי טובות לתשש זה בין שתיים לארבע. השעות שהבן־אדם יושן הכי טוב. תשש־נ־ק טוב יודע שלפני שהוא נכנס אצל אנשים יושנים לבית, הוא צריך לפרק את הפרקים באצבעות, שלא ישמיעו לו פיצפוצים באמצע העבודה.

דבר ראשון ניגשים לבגדים של הבן־אדם. אם אתה עובד על אינפורמציה אתה הולך גם לארון, או לאיפה שאמרו לך שהדברים או הכסף צריכים להיות. פותח מגירות בשקט, הכל ממש מעל הראש של הבן־אדם שיושן.

קרה לי כבר פעם, שהייתי בחדר־שינה, עובד עם חבר, והרגיש בנו הבן־אדם. אנחנו הרגשנו עוד קודם שהוא מתעורר. לפי הנשימה. אבל לפני שהספקנו לזוז הוא פתח את העיניים, ואיך שראה אותנו כיסה את עצמו עם השמיכה מעל הראש.

„הסוהר מרוויח עלינו 2000 לירות לחודש אחד"

על כל העניינים האלה, קצת בשביל שעוד אנשים, חוץ מעברייניים ושוטרים, ידעו את כל הסודות. וקצת בגלל שאני מקווה שאולי זה ישפר את היחס לאסירים.

אני אישית מוכן להחליף את כל הטובות הנאה, שהיו לי בכלא משוחד ומשקר, ביחס יותר אנושי מצד שילטונות בית־הסוהר אלי.

אני ישבתי בדמון על התפרצויות. להתפרץ היום, זה הכסף הכי קל שבן־אדם יכול לעשות. כל מה שצריך בשביל השקעה לעסק, זה מברג פלדה ארוך. איתו אני פותח כל דלת בכל דירה בארץ. אם המנעול סגור על פעם, אם המנעול סגור על פעמיים ואפילו אם ימציאו אחד שסגור על שלוש.

אני מכניס את המברג בין הדלת והמשקוף, יודע בערך מה הגובה של הלשון של המנעול ומתחיל לשחק עליה. אם זה סגור על פעמיים אני משחק עמוק, שומע פעם אחת טק, דוחף עוד קצת שומע עוד טק, ופותח. זה עסק קל, בגלל זה גם לא נכנסים לדירה אחת בלילה. נכנסים ארבעה חמישה דירות.

זה מה שנקרא כסף־כיס, מה שבא בא. התפרצויות בלי אינפורמאציה מוקדמת. בשפה שלנו זה ניקרא פוקסים.

מצלצלים קודם בדלת בשביל לבדוק שאין אף אחד. אם הולכים בזוג, ויש מיקרה של דלת מול דלת, אז השני מחזיק את הידית של הדלת של השכן, ובידיד השנייה מסתיר את החור של ההצצה. למה קרו הרבה מיקרים, דלת מול דלת, שהשכנים קלטו מהעין שמישהו עובד על הדלת ממול, צילצלו למישטרה ותפשו אנשים ככה על חם.

כשנכנסים בפנים, דבר ראשון פותחים חלון לבריחה. עכשיו, אם הולכים על דירה גבוהה, אז כאן אם קורא משהו — רק לצאת באלימות.

„כיסה עצמו מעל לראש"

נ כנסים לדירה, יש כבר שיטה קבועה. מתחילים מהארון־קיר בחדר־שינה. עובדים עליו מלמטה למעלה ולא להיפך. בשביל שאם מתחילים הפוך, קשה בסוף לפתוח את הדלתות מלמטה מרוב דברים שזורקים על הריצפה.

בודקים טוב בתוך גרביים, נעליים, מחפשים טוב בדיקט שמאחורי הארון, אולי יש איזה כספת מוחבאת. אחרי זה במיזרונים של המיטה הזוגית, אם יש ריצ'רץ' — פותח הריצ'רץ', מסתכל לתוך החורים של המיזרון. אחר כך עובר לסלון. וממשיך באותה שיטה.

פוקסים זה צ'אנס. לא צריך לחשוב על הענייניים האלה, קצת בשביל שעוד אנשים, חוץ מעברייניים ושוטרים, ידעו את כל הסודות. וקצת בגלל שאני מקווה שאולי זה ישפר את היחס לאסירים.

אני אישית מוכן להחליף את כל הטובות הנאה, שהיו לי בכלא משוחד ומשקר, ביחס יותר אנושי מצד שילטונות בית־הסוהר אלי.

אני ישבתי בדמון על התפרצויות. להתפרץ היום, זה הכסף הכי קל שבן־אדם יכול לעשות. כל מה שצריך בשביל השקעה לעסק, זה מברג פלדה ארוך. איתו אני פותח כל דלת בכל דירה בארץ. אם המנעול סגור על פעם, אם המנעול סגור על פעמיים ואפילו אם ימציאו אחד שסגור על שלוש.

אני מכניס את המברג בין הדלת והמשקוף, יודע בערך מה הגובה של הלשון של המנעול ומתחיל לשחק עליה. אם זה סגור על פעמיים אני משחק עמוק, שומע פעם אחת טק, דוחף עוד קצת שומע עוד טק, ופותח. זה עסק קל, בגלל זה גם לא נכנסים לדירה אחת בלילה. נכנסים ארבעה חמישה דירות.

זה מה שנקרא כסף־כיס, מה שבא בא. התפרצויות בלי אינפורמאציה מוקדמת. בשפה שלנו זה ניקרא פוקסים.

מצלצלים קודם בדלת בשביל לבדוק שאין אף אחד. אם הולכים בזוג, ויש מיקרה של דלת מול דלת, אז השני מחזיק את הידית של הדלת של השכן, ובידיד השנייה מסתיר את החור של ההצצה. למה קרו הרבה מיקרים, דלת מול דלת, שהשכנים קלטו מהעין שמישהו עובד על הדלת ממול, צילצלו למישטרה ותפשו אנשים ככה על חם.

כשנכנסים בפנים, דבר ראשון פותחים חלון לבריחה. עכשיו, אם הולכים על דירה גבוהה, אז כאן אם קורא משהו — רק לצאת באלימות.

„כיסה עצמו מעל לראש"

נ כנסים לדירה, יש כבר שיטה קבועה. מתחילים מהארון־קיר בחדר־שינה. עובדים עליו מלמטה למעלה ולא להיפך. בשביל שאם מתחילים הפוך, קשה בסוף לפתוח את הדלתות מלמטה מרוב דברים שזורקים על הריצפה.

בודקים טוב בתוך גרביים, נעליים, מחפשים טוב בדיקט שמאחורי הארון, אולי יש איזה כספת מוחבאת. אחרי זה במיזרונים של המיטה הזוגית, אם יש ריצ'רץ' — פותח הריצ'רץ', מסתכל לתוך החורים של המיזרון. אחר כך עובר לסלון. וממשיך באותה שיטה.

פוקסים זה צ'אנס. לא צריך לחשוב

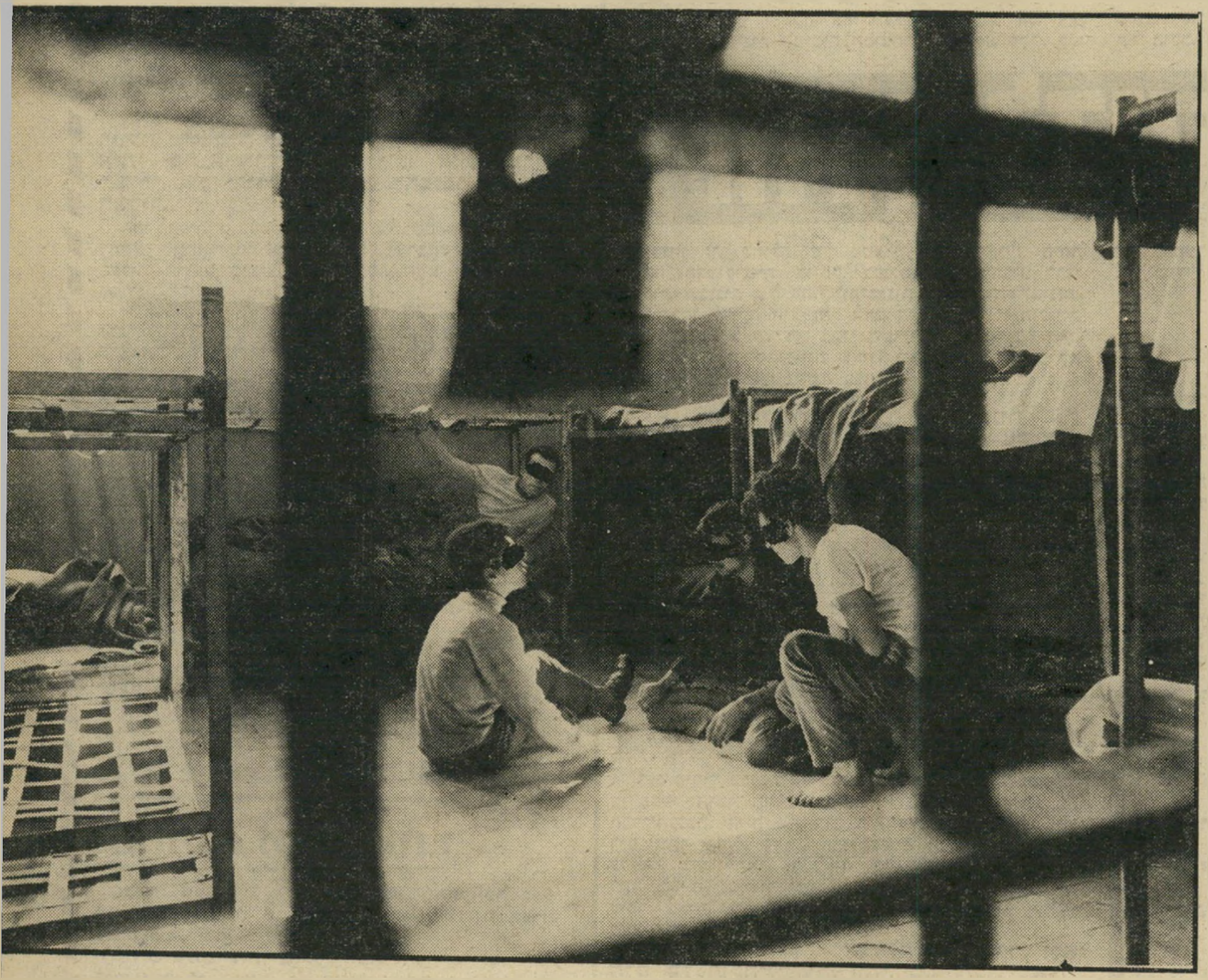

חא בכלא: מישחק־קוביה אסור מאחורי הסורג והמנעול

אם יש בקייץ אייר־קונדישן, לא צריך אפילו להיכנס. מכניסים את זה דרך האייר־קונדישן והוא כבר סוחב את זה בפנים. אחרי שאני בטוח שבפנים חורפים חזק, אני פותח מבחוץ את החלון, שהחדר יתאוורר קצת. שם חתיכת בד טוב על הארון של המיטבח או האמבטייה, למשל. ארון כזה, לפרק בשקט, זה עניין של דקות. ואז נכנסים לדירה דרך החור. ואם לא, תמיד אפשר להיכנס עם ג'ק.

יש היום ג'קים שדוחפים יותר מחמש טון. פורצים עם ג'ק כזה לדירה שכנה, הפנים ונושם דרך הבד, שגם אני לא ארדם באמצע העבודה.

פעם חבר שלי התבלבל עם הגזים, ובמקום להתיז את המרדים, התיז גזמדמיע דרך החלון. רק נכנסנו לתוכו, התחלנו לבכות. בקושי הצלחנו לברוח.

מביאים לנו את הגזים האלה מחוץ־לארץ. הברחות. משלמים בערך חמישים לירות לשפורפרת.

תשש זה דבר שמישתלם, אבל זה הענף הכי מסוכן במיקצוע. תמיד יש אפשרות שמישהו יתעורר.

אין נוסחה בשביל לסגור בית שפורץ לא יוכל להיכנס. אפילו ישימו חמישה מנעולים על הדלת, עוד אפשר לפרוץ. אפילו עם אזעקה פרצתי פעם לדירה. היתה לי חתיכת עבודה עם אינפורמאציה. ידעתי בדיוק איפה הסחורה בדירה צריכה להיות. ובבית הזה היתה אזעקה.

עשיתי אמבוש כמה לילות על הבית, תפשתי פעם אחת חלון פתוח, נכנסתי לדירה וחישבתי לזוג שישן בחדר את המפתח של האזעקה ואת המפתח של הבית. אלה היו מפתחות רזרביים שידעתי עליהם. ואיך שהם לא היו לילה אחד בבית, באתי, סגרתי את האזעקה והוצאתי את הסחורה מהדירה.

זה נקרא פריצה כפולה. עושים את זה בעיקר לבעלי עסקים. מוציאים להם מהבית את המפתחות של העסק בתישוש, ועוד באותו לילה פותחים את החנות ומוציאים את הזהב והיהלומים.

גם אם אי אפשר לגנוב מפתחות של אזעקה, אפשר להסתדר בעבודה. יש מקומות רגישים, שלא מחוברים לאזעקה, כמו המשכנו לעבוד שמה עד שגמרנו ויצאנו כמו קינגים דרך הדלת.

יש שמשתמשים גם עם המרדים. אני כמה פעמים עבדתי עם זה, אבל אני לא אוהב לסחוב עלי כל מיני דברים. תופשים אותך עם זה, אתה בפנים על בטוח. זה שפורפרת כמו ספריי, ואתה מתיז את זה על הראשים של האנשים שישנים וזה מכניס אותם לשינה עוד יותר.

„...אני פותח כל דלת בכל דירה בארץ - עם מברג פשוט..."

„כל יום — 400 לירות"

כ ן, נכנסים הרבה כספים לכיס מקיצוע. אבל כמו שבאים ככה יוצאים. מהר, חלק ובלי להרגיש. בילויים, מועדוני־לילה, אוכל טוב, כל הגנבים אוהבים לאכול טוב. תמיד אפשר למצוא אותם בצפון, במיסעדות הכי טובות. לפעמים לוקחים בית־הבראה. נגיד יצא לי איזה עבודה שלוש ארבע אלף בפעם אחת. אז אני שם חמש שש מאות לבית־הבראה. זה לא בדיוק מה שכולם קוראים בית־הבראה. למשל אני נוסע לטבריה, נכנס לבית־מלון הכי טוב, לוקח לי חדר. מבלה. ביום לים — סקי, חתיכות, בערב למועדון־לילה. ויום אחרון שנשאר לי, אז אני מרוקן כמה חדרים בבית־מלון הזה, בשביל להחזיר בחזרה את ההוצאות.

זה נקרא אצלנו בשפה מיקצועית לקחת בית־הבראה.

על זה מוציאים הכסף. היו ימים בלי להרגיש היה הולך לי כל יום שלוש מאות, ארבע מאות לירות. ככה זה אצלנו, הכסף נכנס בקלות — יוצא בקלות.

שיודעים שאין שם אוזקה ויש לדירה קיר משותף עם הדירה שמחפשים עליה. שמים את הג'ק על הקיר המשותף, נותנים לו קונטרה מאחורה, איזה יתד או מסילה מברזל, ומסובבים את הג'ק. אפשר להוציא ככה בלוק שלם בלי שנשמע כמעט רעש. ושום אזעקה לא עוזרת פה.

הדעות ביניים

מאת אורי אבנרי

31 - 29 ביולי 1973

„דיור סוציאלי"

לזוגות צעירים

בעיית הדיור לזוגות הצעירים ממשיכה לתפוס מקום מרכזי בפעולתנו.

הסברנו את הפיתרון המוצע על־ידינו בנאום קצרצר, בעיקבות הצעת־חוק של ח"כ שמואל תמיר. תמיר הציע להעניק הטבות מפליגות לבעלי־בתים ולקבלנים, כדי לספק דירות להשכרה. הוא הציע להגדיל הטבות אלה למי שבונה בתים כאלה בשטחים המוחזקים.

נמנענו מהצבעה ואמרנו:

אורי אבנרי: חברי־הכנסת תמיר חשף בעייה, אבל לא סיפק לה את הפיתרון הנכון. השר שרף הצביע על הליקויים בהצעת חברי־הכנסת תמיר, מבלי להציע שום פיתרון משלו.

הפיתרון של חברי־הכנסת תמיר הוא פי־תרון ימני, וגם פיתרון כוזב. הוא בא להעשיר עוד יותר את העשירים ממילא, לממן מה שנקרא „יוזמה פרטית", מבלי לתת את הזכויות לאלה הזקוקים לכך.

השר שרף, בדבריו, הזכיר את הפיתרון הנכון. אני מתפלא — אולי איני מתפלא — על כך שאיננו מגשים אותו.

הפיתרון הפשוט הוא שהממשלה תיבנה דירות להשכרה לאותם הזקוקים לכך, ותשכיר אותן בתנאי־דיור סוציאליים. זאת־אומרת: תמורת שכר־דירה המותאם להכנסה של הזוג הצעיר.

זהו הפיתרון הפשוט, והוא מתגשם בארצות לאו־דווקא סוציאליסטיות, אלא גם בארצות קפיטליסטיות בעלות תודעה סוציאלית מתקדמת. הוא איננו מתגשם במדינת ישראל.

הממשלה חייבת לקבוע כמה מישפחות, כמה זוגות צעירים ופנסיונרים, זקוקים לדיור סוציאלי. הממשלה חייבת לגיים את האמצעים כדי לספק בעצמה דיור סוציאלי זה. הסובסידיה צריכה להינתן לנזקקים, לא לקבלנים עשירים, כהצעת חברי־הכנסת תמיר.

יש עוד סיבה שבגללה לא יכולתי להצביע בעד הצעת חברי־הכנסת תמיר, גם אילו הסכמתי לפרטיה. משום־מה הוא מבקש לשרבב גם בהצעה הזאת את חלומות ארץ־ישראל השלמה, שבמיקרה זה היא ארץ־ישראל משתלמת — לקבלנים ולעשירים.

האמת הפשוטה היא, שלממשלה אין המשאבים הדרו־שים לדיור סוציאלי, בגלל תקציב־הביטחון המנופח, הבולע למעלה מרבע מהתוצר הלאומי הגולמי. התקציב המנופח הזה דרוש, מפני שהממשלה מנהלת מדיניות של סיפוח שטחים.

אם יוותרו על מדיניות זו וינקטו מדיניות אחרת, אפשר יהיה להקטין בהדרגה את תקציב־הביטחון ויהיה לממשלה הכסף לדיור סוציאלי.

זהו הפיתרון היחידי, האפשרי והדרוש לבעייה זו.

איך להציל ילדים

ממורות מכשפות?

מורה שעבדה 20 שנה במיקצוע, שהתעייפה בתפ־קיד מפרך זה — אינה יכולה להתפטר. אם תפרוש ממיקצועה, תצא בידיים ריקות.

ח"כ שלום לוין, מזכיר הסתדרות המורים, הציע פיתרון חלקי לבעייה זו. הצעתו: לשמור למורה כזו את הזכות לקבל פנסיה — כשתגיע לגיל 60.

הצבעתי בעד הצעה זו, אך בשעת הוויכוח הצעתי פיתרון אחר, עוזד הרבה יותר:

אורי אבנרי: ...הפתרון האמיתי לבעייה הוא ל־העניק למורה, אשר סיימה עשרים שנות עבודה, סיצויים מלאים, אם היא רוצה להתפטר. אני מכיר מורה שהתחילה לעבוד בהוראה בגיל שמונה־עשרה. עוד בהיותה בסמינר לקחו אותה להוראה. כלומר, היא סיימה עשרים שנות הוראה בגיל 38. לפי הצעת החוק של חברי־הכנסת לוין היא צריכה לחכות עשרים־ושתיים שנה, עד שתקבל את הגימלאות שחברי־הכנסת לוין מבטיח לה.

אין זה פיתרון. אדם צעיר בגיל ארבעים, שמאחוריו עשרים וכמה שנות הוראה, אין זה פיתרון בשבילו לחכות עוד עשרים שנה, כדי לקבל משהו.

אם אתה רוצה לעשות צדק עם כל האנשים האלה, וביחוד אם אתה רוצה לשכנע מורות מסויימות להתפטר, אתה חייב לתת להן את הדבר האחד שהן מבקשות, והוא: פיצויי פיטורין.

זהו הדבר היסודי. אין לזה שום תחליף.

...יש לשחרר את מערכת־החינוך ממאות־מאות מורות שהן אסון לחינוך הישראלי. על מגמה זו לא יכול להיות שום ויכוח.

זוהי קללה למערכת החינוך, קללה לבתי־הספר, אסון לילדים הזומרים ברגע זה, במאות כיתות כרחבי הארץ, אצל מורות שאוני לא התאימו אף פעם להוראה, וכוודאי חדלו מזמן להתאים להוראה. מורות השנואות את החוו־ראה, השונאות את הילדים, שכשביל כך רגע של ביזוי בכיתה הוא עינוי וסיוט.

את המורות האלה יש להביא להתפטרות, על־ידי הענקת זכות לפיצויים מלאים. אפשר לומר לגברת הנכבדה: עבדת עשרים שנה, את מקבלת סכום די נכבד. בצורה זו אתה מקל על אשה זו את המעבר למיקצוע אחר.

...יש עוד נקודה, שהייתי רוצה לעמוד עליה בהזדמ־נות זו: קראתי מכתב של מורה בהד החינוך. התרשמתי ממנו עמוקות, מפני שהוא מזדהה עם כל מה ששמעתי ממורות אחרות. אני מדבר על מחלקת החשבונות של מישרד־החינוך.

ייתכן שצריך להמציא בארץ מדע שנקרא לו „לוקשנולוגיה" — מדע הכנת הלוקש. צריך אולי להוסיף שנת לימוד בסמינר למורים, כדי שהמורים יבינו את הלוקש שלהם.

כאשר המורה רוצה לדעת מהי משכורתה, הרי היא הולכת לאותה מחלקה של מישרד החינוך והתרבות. שם היחס אל המורות הוא כיחס בשוק של שפחות — יחס מבזה. הוד מעלתו הפקיד מתייחס אל המורה כאל גרגיר אבק.

ח"כ שלמה לורנץ (אגו"י) העלה הצעת־חוק שנועדה לקבוע שניתן לשנות חוקי־בחירות רק ברוב של 80 ח"כים, בעוד ש„חוק היסוד" הקיים מחייב רק רוב של 61. על־פי הידברות קודמת נמנעו כל הסיעות הקטנות, כדי להביע את דעתן על קונגיית עופר־באדר. להלן דבריו:

אורי אבנרי: נמנענו מהצבעה על הצעת־החוק של חברי־הכנסת לורנץ, מפני שגם היא אינה מרחיקה־לכת די הצורך. אין להשלים עם כך שרוב זמני של 80 חברי־הכנסת — אנשי המערך וגח"ל בלבד — יוכל לשנות בתהליך חד־פעמי סדרי־יסוד דמוקרטיים, ולכונן במדינה דיקטטורה חד־מיפלגתית או דו־מיפלגתית.

הבלוף של „חוקי יסוד"

מאז מעל הרוב בכנסת הראשונה בתפקידה להעניק למדינת־ישראל חוקה, מתהלך בארץ השקר המוסכם של „חוקי היסוד". שקר־מוסכם זה מוסכם על המערך ועל גח"ל.

לפי שקר זה, יכולים חוקי־יסוד לשמש תחליף לחוקה. חוק־היסוד הוא, כביכול, מעין חוקה בזעיר־אנפין, אבר אחד של חוקה, ובבוא היום יצטרפו כל האברים האלה לגוף אחד, וכך תיווצר חוקה.

באותו היגיון אפשר לתפור יחד את האי־ברים החתוכים של פרה שחוטה, בתיקווה שבכך אפשר לברוא מחדש פרה חיה.

מהו המיבחן לחוקה אמיתית? לא גיבוב המליצות שבה, ולא הכוונות הטובות המוצהרות של המחוקק. לפי אבן־בוחן זו, החוקה של סטאלין משנת 1936 היתה החוקה הדמוקרטית ביותר בעולם, והוא הדין לגבי החוקות השונות של קהיליות־בנגות באמריקה הלטינית.

המיבחן לחוקה הוא זה: האם היא מגנה על הזכויות המשוריינות של המיעוט בפני השרירות של הרוב? האם היא מעניקה לפרט זכויות שאינן ניתנות לשינוי, גם לא בהימצא רוב מיקרי שירצה בכך?

לשם כך דרושים שני אלה:

(א) אי־היכולת של הרוב לשנות את החוקה, אלא בתהליך ארוך וממושך, עם הצי־בעות חוזרות ונישנות בהרכבים שונים.

(ב) יכולת בית־המישפט הבלתי־תלוי לפסול חוקים והחלטות של הרוב, הנוגדים את עקרונות החוקה.

בחוקת ארצות־הברית יש גם זה וגם זה. בית־המישפט העליון מוסמך לפסול כל חוק הנוגד את החוקה, ושום רוב מיקרי אינו יכול לשנות את החוקה. כדי לבצע שינוי, דרושים רוב של שני שלישים בבית־הנבחרים, רוב של שני שלישים בסינאט, רוב בכל אחד מבתי־המחוקקים, בשני שלישים של המדינות של ארצות־הברית — 34 מדינות. זוהי פרוצדורה ארוכה מאד, הנמשכת שנים רבות, ואין בה סיכוי לשום שינוי אם אינו עומד מאחוריו רוב יציב של דעת־הקהל.

„חוק־יסוד הכנסת" מוכיח שאין זכר לערי־בות אלה בחוקי־היסוד הישראליים.

רוב מיקרי בכנסת אחת יכול לשנותו בכל עת, בתהליך חד־פעמי. הדבר מחייב, כביכול, רוב „משוריין" של 61 חברי־הכנסת. איזה מין רוב הוא זה? לכל ממשלה יש רוב יותר גדול. די בתחבולה של המערך עם סיעה כלשהי, כדי להשיג רוב זה. די בנכונות של המערך לתת לסיעה כלשהי באקשיש קטן — כפי שקנוניית עופר—באדר זורקת באקשיש קטן לגח"ל, בצורת מנדאט גנוב אחד.

זאת אינה חוקה, ולא תחליף לחוקה, ולא חלק של חוקה־לעתיד. זוהי, בסך־הכל, קארי־קטורה של חוקה.

אחת הערובות החיוניות ביותר לקיום הדמוקרטיה היא אי־היכולת המוחלטת של רוב מיקרי, בכנסת אחת, לשנות את חוקי־הבחירות כך שהוא יכול להנציח את עצמו בבחירות הבאות.

ארבעה תנאי־ברזל

שהרי זוהי הדרך לדיקטטורה, לדמוקרטיה עממית, לשילטון של כת קטנה באמצעות מיפ־לגת־לווייתן.

יש למנוע כל שינוי בשיטת־הבחירות או בשיטת חלוקת המנדאטים, אלא בארבעה תנאי־ברזל:

(א) רוב של שלושה רבעים מן הבית. כלומר: 90 חברי־כנסת. בצורה זו תימנע קנונייה של המערך וגח"ל.

(ב) הצבעה חוזרת בכנסת הבאה. כלומר: ששום חוק כזה לא יתקבל בכנסת אחת, אלא יחזור ויידון בכנסת הבאה אחריה.

(ג) אישור של בית־המישפט לכך שהשי־נוי אינו פוגע בזכויות־יסוד דמוקרטיות. כלו־מר: מתן זכות עיכבון בפני בית־המישפט העליון על כל שינוי כזה, ומתן הזכות לבית־המישפט לפסול את השינוי.

(ד) אישור התיקון במישאל־עם.

קנוניית עופר—באדר מוכיחה עד כמה חיוני להגהיג ערובות אלה במציאות של ישראל. אצלנו שוררת הפקדות של הרוב, ואפילו הפקרות של רוב מדומה — שהרי רוב חברי המערך וגח"ל מתנגדים לקנונייה, אך נאלצים להצ־ביע בעדה בניגוד למצפונם ולהכרתם.

הדרך לדיקטטורה

כולם נגד!

עשרות רבות של מאמרים נכתבו על הצעת עופר—באדר. עשרות מאמרים — ואף לא אחד — א ח ד! — בעדה. מעולם לא ראתה הארץ דעת־קהל כל־כך אחידה, כל־כך מגובשת, כל־כך מלוכדת. מקיר אל קיר, כמו זו שנתעוררה נ ג ד קנוניית עופר—באדר. ובכל זאת ממשי־כות מכונות־הכפייה של שתי הסיעות האנטי־דמוקרטיות הגדולות להתקדם בביצוע המזימה.

דרושה לנו חוקה — לאלתר. דרושות לנו ערובות דמוקרטיות.

אחרת לא תעבורנה עוד שנים רבות, ואנח־נו נישאר עם קליפה ריקה של דמוקרטיה מדומה, ועם שילטון בלתי־מוגבל של קומץ עס־קני־מיפלגה ציניים, מושחתים, מתנשאים, יהי־רים ומופקרים.

היו"ר מרדכי ביבי: חבר־הכנסת אבנרי, אבקש לא להשתמש במושג זה, המכיל כל כך הרבה קטיגוריות, לרבות אותך. היה מייתר לומר „עסקני־מיפלגה מושחתים".

אורי אבנרי: אדוני היושב־ראש, אני משוכ־נע שרוב עסקני־המפלגות אינם מושחתים.

היו"ר מרדכי ביבי: על כן הייתי מבקש שתחזור בך.

אורי אבנרי: דברי אלה מכוונים לעסקני־מפלגות מסויימים מאד.

היו"ר מרדכי ביבי: גם זה לא יהיה נכון לומר, ועל כן הייתי מבקש שתחזור מן הפיסקה הזאת.

אורי אבנרי: לצערי אין המציאות מרשה לי לחזור בי מכינויים אלה לגבי עסקני־מיפלגות מסויימים.

„בסופרמארקט של המערך יש קופסאות באריזת ספיר ובאריזת בן־אהרון. אבל זו אותה החנות - וגם אותה הסחורה!"

לחלן נאום סיעתנו על תקציב המדינה לשנת 1973/4, המגיע ל־20 מיליארד ל״י.

אורי אבנרי: בשעות אלה נערכת בארץ כולה שביתה של קונים.

אני מצטרף לשביתה הזאת בכך שאני מפרק לקנות את הלוקשען של התעמולה הממשלתית, או את האוטליות של המערך, הן באריזה של ספיר והן באריזה של בן־אהרון.

קריאה מספסלי המערך: תאכל תפוחי־אדמה!

אורי אבנרי: המישטר המשתקף בתקציב זה הוא אנטי־סוציאלי ואנטי־כלכלי כאחד.

מבחינה סוציאלית הוא ממשיך לרושש את השכבות החלשות, בהעמידו פנים שהוא משפר את מנת־חלקן ללא הרף.

מבחינה כלכלית הוא מזריק לגוף הלאומי זריקות־עידוד, בעוד המחלה מכרסמת בקרביו. דוחים את הניתוח הקשה עד למחרת הבחירות — ובינתיים ממשיך הסרטן להתפשט מאבר לאבר.

היום ישנה שביתת־קונים. מטעם מי? נגד מי?

הרי זה כבדיחה: הנהגת המערך בהסתדרות היא ה־יוזמת את השביתה. נגד מי? נגד חנויות. נגד יצרנים.

יש רק כתובת אמיתית אחת לשביתת קונים ולשביתת הציבור כולו, הכתובת האחת האחראית לכל מה שקורה במשק — הכתובת של הנהגת המערך.

שובתים לפני סופרמרקטים, אבל הסופר־מרקט היחידי שלפנינו הוא צריכים לשבות הוא הסופרמרקט ששמו המערך.

מפגיני העולם הזה — כוח חדש בעת שביתת־הקונים

„לא קונים לוקשען!"

יש בו מדפים מלאי סחורה: מדף של ספיר, מדף של בן־אהרון, מדף של דיין ומדף של אלון. אבל זוהי חנות אחת, ובכל האריזות האלה ישנה אותה הסחורה.

האריזות הן אחיזת־עיניים. על אחת הקופסאות כתוב: ספיר; על אחרת — בן־אהרון. לפי חוק הליכות המסחר,

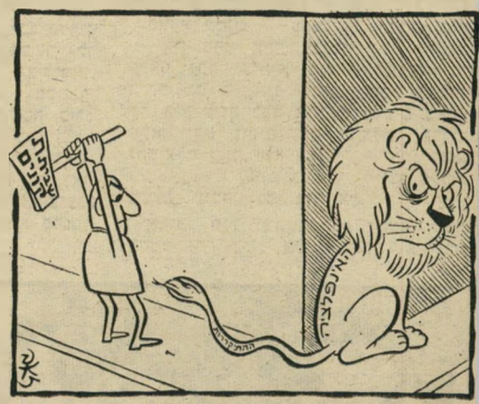

הקאריקטורה של זאב ב„הארץ"

שהכנסת דנה בו כעת, היו צריכים להעניש את היצרנים בגלל פירסומת כוזבת.

מיסוי על־ידי אינפלציה

היום הופיעה בעיתון הארץ קריקטורה המתארת את שביתת־הקונים בצורת אדם המניף גרזן והעומד לקצץ את זנבו של אריה. קריקטורה זו קולעת למטרה. מי שמתקומם נגד המחירים, הריהו תוקף את הזנב, תחת לתקוף את הראש. הראש הוא, כמובן, האינפלציה.

האינפלציה היא האויב.

האינפלציה מעשירה את העשירים ומענה את העניים. היא מכוונת כל התקדמות. היא מורידה למעשה את השכר, בשעה שחשכר נזקה למראית־עין. היא מחווה מם עצום על העובר, בשעה שהמדינה מורידה, בכיכוך, את המסים.

המיתולוגיה היוונית מספרת את סיפורו של טאנטאלוס, איש שהאלים הענישוהו בכך שהעמידו אותו מתחת עץ־פרי, כשהפירות בהישג ידו, אך בכל פעם, כאשר הוא היה מושיט את ידו לעבר הפירות — הם היו חומקים מנו.

מה עושה כאן הממשלה? עיירי ההקדות מיסים ועליית השכר היא נתנת לעובדים דם קטן לטפס עליו, כדי להגיע אל הפרי, ובאותו זמן היא מעלה את הפרי, באמצעות האינפלציה, הרחק מעבר להישג־ידם של ה־עובדים.

החשבון הנסתר

הבה נשאל שאלה רצינית: מי יוצר את האינפלציה?

התקציב שלפנינו הוא מכשיר ממדרגה ראשונה ליצירת האינפלציה.

אני רוצה להביא כמה מיספרים, החבויים בתוך ה־תקציב, ואני מוכן לקרוא תגר על שר־האוצר שיבוא ויפריך את המיספרים הללו.

הוצאות הממשלה השנה תהיינה, על פי התקציב, 19,850 מיליארד לירות. מיפעלים עיסקיים של הממשלה יוציאו השנה 2,615 מיליארד לירות. בסך הכל: 22,415 מיליארד לירות.

בארתו הזמן תהיה ההוצאה הממשלתית בחוץ־לארץ, עבור שירותים וסחורות שלא יימכרו בארץ תמורת לירות (מה שמכונה „ספיגת מטבע חוץ") — 4,347 מיליארד לירות.

אם נוריד את המיספר השני מהמיספר הראשון, נמצא שההוצאה של הממשלה במטבע מקומי תגיע ל־18,068 מיליארד לירות.

לעומת זאת ההכנסות ממיסים וממילוות־חובה יגיעו ל־12,000 מיליארד לירות; ריבית מהציבור ושונות — 457 מיליארד לירות; הכנסות ממפעלים עיסקיים ומהציבור — 1,240 מיליארד לירות. הסכום הכולל של הכנסה מקומית: 14,597 מיליארד לירות בלבד.

במילים אחרות: ידפיסו לירות תמורת דו־לרים בסך 3,471 מיליארד לירות.

פירוש הדבר, ממקור זה בלבד: תוספת של כ־20% למחזור המטבע, בלי תוספת ייצור.

אם זו איננה אינפלציה דוהרת — מה זאת אינפלציה דוהרת?

קיצוץ השידות הצבאי

זהו הגורם הראשון. הגורם השני הוא תקציב הבטחון.

אין פלא בכך ששר־האוצר טוען כנגד סיעת גח״ל, שאין לה מדיניות אלטרנטיבית. נאומי־האופוזיציה של גח״ל בוויכוח זה הם מליצות ריקות, כי בתחום המכריע של תקציב־הביטחון גח״ל איננה באופוזיציה.

גח״ל הוא שותף למערך בניהול מדיניות חוץ והביטחון, כשם שהוא שותף למערך בעיסקי דחי־חונט ושוד העודפים. זוהי הקוא־ליציה האמיתית.

למעלה מרבע מכוח־האדם במדינה מועסק כיום במער־כת הביטחון, בצבא או בייצור הביטחוני. פירוש הדבר שכרבע מכוח־האדם משתכר, ומוציא את משכורתו בארץ, בלי להוסיף דבר למשק הלאומי. פירושו של מספר פשוט זה הוא — אינפלציה דוהרת.

תקציב־הביטחון עלה. מתפארים בכך שקצב העלייה של תקציב־הביטחון קטן בהשוואה לשנים הקודמות. זה נכון, אבל הסכום האבסולוטי של תקציב־הביטחון גדל, בשעה שיש רגיעה טוטאלית לאורך כל קווי־החזית.

תקציב־הביטחון נשאר בגודל של 20% מהתוצר הלאומי הגולמי. אם נוסיף עליו את שאר ההוצאות לבטיחות, המישטרה ושאר נושאים שהם ביטחוניים, יתברר שהתקציב לביטחון ממשיך לבלוע 26% מהתוצר הלאומי הגולמי.

זהו שיעור שאין זו אח ורע בשום מקום בעולם: שיעור העולה פי שניים על זה שבאר־צות־הברית, ולמעלה מזה על השיעור בבריה״מ.

אין קיצוץ אמיתי בהוצאות הביטחון: אין קיצוץ בשירות החובה של החיילים: אין קיצוץ מספיק בשירות המילואים; אין קיצוץ בתקציב הביטחון.

בעולם כולו נושבת רוח חדשה. דיון זה מתנהל בשבוע הראשון לשלום בוויאט־נאם. מערכות העולם משת־נות, העולם פונה לעבר השלום.

היכן אנו? היכן זה משתקף בתקציב שלנו?

בעיתון התפרסם שג׳וזף סיסקו, עוזר שר־החוץ ה־אמריקאי, שאל את נציג ישראל: מדוע כל יוזמות־השלום יוצאות מארצות־הברית? מדוע אין שום יוזמת־שלום, או רעיון ליוזמת־שלום, מצד ממשלת ישראל?

שאלה רטורית, אבל שאלה נכונה מאוד.

לא זו בלבד שאין יוזמת־שלום ישראלית, אלא שמי שמקשיב לדוברי המישטר ולפרשניו, בספסלי המערך ובספסלי גח״ל — בנידון זה אין הבדל ביניהם — יודע שפחד נורא בפני יוזמות שלום נפל על המישטר הזה.

פחד נורא: שמא יעלה מישהו רעיון למען השלום, שמא ידרוש מישהו מישראל לעשות משהו למען השלום.

יעקב נחושתן: זוהי עלילת־דם. רק חברי־הכנסת אבנרי רוצה בשלום...

היכן כל היונים?

אורי אבנרי: יכולים לשאול: עם מי אני מתווכח בוויכוח זה, כאשר בשם הממשלה מופיע השר ספיר, יונת־היונים?

אדוני השר, היכן היונים של המערך? איזו השפעה יש ליונים אלה? היכן הן מתעוספות, באיזה שובך הן מפתרות? היכן המילחמה שלהן בתוך המערך?

היכן היונים האלה, החל בחברי־הכנסת לובה אליאב, וכלה בשר־האוצר עצמו?

אין זאת אלא שיונים אלה הפכו מכשיר של אליבי למערך, מכשיר בידי הניצים הקובעים את מדיניות הממשלה. והרי התקציב הזה מוכיח זאת.

אפשר לחסוך מיליארד!

לא ארבה דברים על הגורם השלישי לאינפלציה, הטמון בתקציב זה: הביזבוז הממשלתי.

כמה מיליונים, כמה עשרות מיליונים, כמה מאות מיליונים, ואני אפילו מוכן לומר — כמה מיליארדים, אפשר היה לקצץ בתקציב זה, לכל רוחבו של המנגנון הממשלתי והפעילות הממ־שלתית, מכיוון לפגוע בשום דבר מעשי?

נאומיו של שר־האוצר בשנת 1965 ו־1966 עדיין מהד־הדים באוזני. נאומים על אבטלה סמויה, על עובדים מיותרים, וכדומה. היום, במצב של תעסוקה מלאה — היכן הנסיון הקל שבקלים לקצץ בכל הדברים האלה? די להזכיר שמות כמו ורד, אוטוקרס, ללא צורך להרחיב את הדיבור על כך.

קולנוע

סרטים

סירוס נוסח ישראל

● דוגמניות מעכסות בעירום בכיכר העיר, כשהן לבושות מגפיים בלבד. כך עושים פירסומת למגפיים בדנמרק.

● כמה זוגות מבלים לילה שלם ב־חילופי־זוגות אינסופיים. כך מבלים ערב חברתי שקט בדנמרק.

● אב ואם מקבלים את פני החבר של בתם, מרביצים בו ארוחת־ערב דשנה — ומכניסים אותו למיטת הבת. כך מת־נהגת מישפחה בורגנית מנומסת.

● זוג סטודנטים מישתגל לעיני ה־

מתפנקי־הנעליים הסיציליאני מדריך דוגמניות דניות בחוצות קופנהאגן
— חתכה הצנזורה

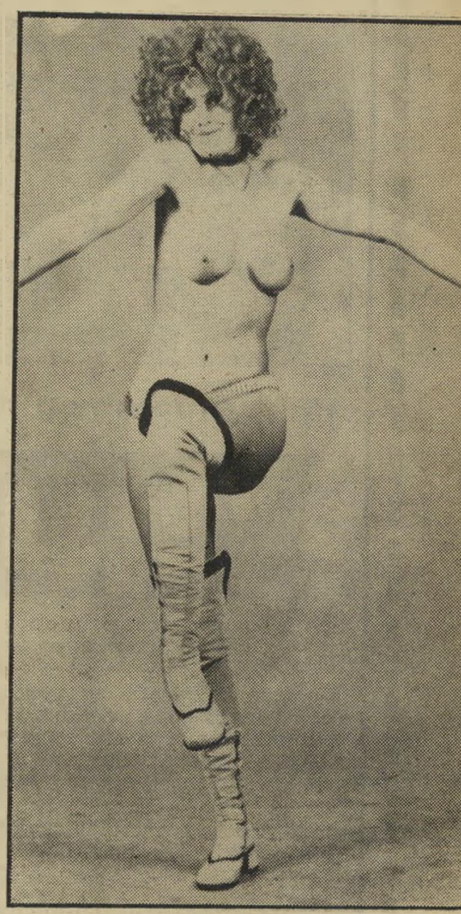

תצוגת מגפיים בקופנהאגן
מה שהותירו כאבי־הגב —

כיתה. כך לומדים פיזיולוגיה באוניבר־סיטה.

כל אלה — אליבא דהסרט אהבה נוסח קופנהגן.* לפחות, כפי שמגלה אהבה זו סיציליאני לוהט — לא אחר מאשר לאנדו בוזאנקה, מי שסבל מעודף אשכים בהומו ארוטיקוס, ועשה בשל כך שמות בכל נשות צפון־איטליה.

הפעם, הוא סיציליאני המאמין כי דם ויקינג זורם בעורקיו. לאחר שהזדמן לו להתבונן בקצה הפחות־נעים של אקדח, שהופנה אליו על־ידי בעל זועם בארץ־מולדתו, הוא מבקש ממעבידו, בעל בית־חרושת לנעליים, שיעביר אותו לדנמרק. שם, שמע, הבעלים צוחקים כשהם מגלים גבר זר במיטתם.

סוכן הנעליים שבא לדנמרק מגלה את המוסר הסקנדינבי בכל מערומיו — אך אינו יכול להתחיל לנצל את כל היתרו־נות הנחשפים בפניו בגלל שתי מיגבלות. הפעוטה יותר: הוא אינו יודע את השפה. החמורה יותר: כשאין כבר צורך בשפה — תוקפים אותו מיחושי־גב בדיוק ברגעים הקריטיים.

* המוצג בקולנוע מקסים בתל־אביב — להוציא כמובן את התמונות דלעיל.

המיגבלה השלישית בלעדית כבר לצו־פים הישראליים של הסרט: כשבוזאנקה מצליח להתגבר על מיגבלותיו שלו — באה הצנזורה וקוצצת את מעשיו, כדי להזכיר לישראלים שבסופו של דבר הם אחים למוצאו הים־תיכוני של בוזאנקה. אם באמת רוצים הם להינות מסרט — עליהם לקנות כרטיס למטוס, ולא ל־קולנוע.

למרות הכל, מה שנשאר בסרט עדיין מספיק בהחלט לעורר תיאבון.

הסצינה בה משוחחת האשה עם חבר ללימודים, שעה שחברתה מתרפקת על בעלה ועושה נסיונות נואשים לאנוס אותו — והאשה החוקית צוחקת! או הסצינה בה מופיע הבעל בסרט פורנו־גראפי, בעוד אשתו יושבת במיסדרון ומכינה לו שיקוי־אהבה, שיאפשר לו להחזיק מעמד עד שיגמרו הצילומים. פרנסה זו פרנסה, ובדנמרק, מסתבר, אין זו כלל בושה לעסוק בפרנסה כזו: התשלום נאה מאוד, זה כרוך בסך־הכול במישגל קטן עם בן/בת זוג שאינו מאוהב בך ואת אינך מאוהבת בו, ואין צורך לשם כך בשום הכשרה מיקצועית מוקדמת. איפה אפשר עוד למצוא פרנסה משתלמת כזו?

שדיים מטיילים

ברחובות

רופא שהתאהב בכיבשה — אשה ה־נהנית מיחסי־מין רק במקומות ציבוריים — בעל מישפחה בורגני מכובד, האוהב ללבוש מזמן לזמן את שמלות אשתו — שאלות אלה ואחרות עולות בסרט חדש, שצריך להשלים בעצם את כל מה ש־דוקטור רובן לא הספיק לספר על המין בספר המפורסם.

יוצר הסרט הוא ברנש קטן וממושקף, הנחשב לאחרונה באמריקה לאיש ה־מצחיק ביותר ביבשת — וודי אלן.

בארץ אמנם — בהצלחה פושרת מאוד — רק סרט אחד בבימויו — קח את הכסף וברח, (הוא הופיע כשחקן, בין היתר, גם בקאזינו רויאל). אולם באמרי־קה הוא עשה כבר ארבעה סרטים באורך מלא, והם זוכים שם להצלחה גדולה. והמוצלח בהם הוא כל מה שרצית לדעת על מין ולא העזת לשאול, שיוצג בקרוב בשעה טובה, גם בישראל.

אמנם חוץ מהשם יש מעט מאוד מהמשותף בין אלן ורובן. מחקרים

סטודנטים מתנדבים במעבדה לניסויים מיניים באוניברסיטה
פרנסה משתלמת

מדעיים שונים הוכיחו כבר שמסקנותיו של הדוקטור החביב אינן תמיד מבוססות על עובדות מדעיות, ומחקריו סובלים לעיתים מחוסר יסודיות. אבל אלן, היודע היטב כי מחקרים רפואיים אינם משתלמים מים בקופה, בחר בדרך אחרת כדי להטיל ספק פרטי משלו בתורתו של דוקטור רובן.

הוא עשה סרט המורכב כולו ממערכונים הנושאים, אמנם, שמות בעלי צילצול־מדעי, אבל אינם אלא הדגמות מטורפות של בעיות־מין מפרי־דמיונו הפורה של אלן.

למשל, הפרק הראשון מכונה „האם שיקויי־אהבה פועלים": זהו סיפור על ליצן־חצר (וודי אלן האדמוני והמכוער בעצמו) בחר מלך המזכיר מאוד את הנרי השמיני (אנתוני קוויל). הליצן מתאהב במלכה (לין רדגרייב) ומחליט לתגות עימה אהבים אחרי פגישה עם רוח אביו על חומת המיבצר. בעזרת שיקוי־אהבה הוא מעורר את יצריה הנסתרים של המלכה, הגדולה עליו בשתי

ויידר ואהוכתו
איך פותחים —

רדגרייב ואלן
— חגורת צניעות?

מידות לפחות. אבל ברגע המכריע, כשהכול כמעט מסתדר — הוא מגלה את חגורת הצניעות האימתנית שאי־אפשר לפצחה אפילו בחנית שלופה.

בסצינה אחרת מציג אלן פארודיה על תוכנית טלוויזיה. המנחה מודיע: „אנחנו מגישים עתה את תוכניתנו ,מה היא סטייתך?' נציג בפניכם את בעל הסטייה, שהואיל בטובו להתנדב לתוכניתנו, וצוות של ארבעה שואלים יצטרך לגלות מה היא סטייתו." ובהתלהבות, שהיתה הוי למת חידון פרסים על ידיעת הארץ, מדריך המנחה את הצוות לקראת פיתרון הבעיה: האיש הנעלם אוהב להציג את אוצרותיו הטבעיים לראווה, תוך כדי נסיעה ברכבת־התחתית.

בנקודת־השיא של הסרט, הופך אלן את גופו של האדם למכונת־ענק: המוח הופך לתא פיקוד מלא ובגדוש מכונות, שממנו יוצאות הוראות לכל אברי הגוף. הקיבה נראית כאולם ענקי, בו עובדים פועלי־נקיון לחיסול המזון המגיע דרך צינור גדול בתיקרה. כל החלקים הללו, ואחרים, עובדים בצוותא תוך מאמץ איתן, כשמטרתם — ליצור זיקפה מספקת לתינוי־אהבים עם סטודנטית צעירה, על המושב האחורי של מכונית.

אלן עצמו נוטל לו במערכון זה תפקיד של תא זרע קטן, כולו לבן עם זנב קטן מאחוריו, המפחד לצאת דרך המזדרון הצר שם הוא מצטופף עם חבריו, אל האינסוף, ושוכח את סיסמאת חייו: „להפרות או למות."

יש בסרט עוד מחזות־ראווה — כמו שד ענק המטייל לו בחוצות ומפזר סילוני־חלב ענקיים מפיטמתו, אחרי שהתפרץ ממעבדתו של רופא מטורף, מעין פרנקשטיין של המין. אין ספק כי אם יצליח דוקטור רובן לטפל בכל הנושאים שמספק לו אלן בסרט — יציף אותנו ברב־מכר נוסף.

חצאיות ותחתונים

איזה מין גימנסיה (הוד, תל־אביב, ארצות־הברית) — רו־ז'ה ואדים, הכתן הגדול של המין — לפחות של הבד הצרפתי — התלווה בזמנו לאשתו באו־תם ימים, ג'יין פונדה, בביקורה באמריקה. תוך כדי כך מצא פנאי לעשות סאטירה קטנה, עוקצנית, ולעיתים אפי־לו ארסית, על מה שנראים בעיניו כקווי־האופי הטיפוסיים של האמריקאים.

הסיפור מתרחש בגימנסיה באחת מערי החוף המערבי — גימנסיה בה כל תלמידה היא תערובת של חווה אמנו והנחש הקדמון. לפחות, כך זה נראה בעיני ואדים.

בתוך גן־עדן זה, המתהלך על רגליים חטובות להפליא, משגשגת הקאריירה של יועץ־החינוך ומאמן־הספורט של הגימנסיה, רוק הדסון. רק אנושי הוא שנוסף לרעייתו ה־יפהפייה, נתנה היועץ גם מכל הפירות חריחניים הבאים ל־בקש את עצותיו המקצועיות.

בכל דופק — סליחה — כחלכה, עד אשר פורצת מגיפת רציחות מוזרה בין הנערות. כאן מתערבים בלש קרח (טלי סאבאלאס) שמקנא קצת בהצלחתו של היועץ רחב־הגרם ויפה־התואר, ושוטר שלומיאל (קינן ווין), שרמת־החמישכל שלו מספיקה בקושי לטיפול בבעיות התנועה של העיירה.

אם לא די בכל זה, יש כאן גם עלילת־משנה: על נער (ג'ון דויד קרסון) שסובל מזיקפה נצחית, נוכח כל החצא־יות הקצרצרות והתחתונים המבצבצים מתחתיהן. הוא מאבד את בתוליו בשיעור פרטי אצל המורה שלו לספרות (אנג'י דיקינסון) שאל ביתה הוא בא כדי להכין עבודה על גן־העדן האבוד של מילטון.

תוך כדי המעשיות הללו, לועג ואדים לפולחני הגימ־נסיה (המחמאה היחידה של מנהל הממוסד לאחת הנרצ־

דיקנסון וקרסון: ייעוץ מקצועי לחווה אמנו

חות: „היא היתה כל־כך מוצלחת, בתור מנצחת על מחי־אות־הכפיים במשחקי כדורגל"), להערצה העיוורת לספורט ולהופעה החיצונית, לפולחני הגבריות, ולשאר הערכים ה־אמריקאיים.

אלא שואדים עצמו חוטא לא פעם בחטאים שהוא רואה באחרים: אחרי 20 דקות הראשונות, כאשר כבר ברור לחלוטין מה בדיוק מתרחש ומדוע — סירטו שטחי וריקני למדי. אמנם כישרונו המיוחד לבחירת חתיכות וצי־לומן מהזווית המוצלחת ביותר עומד לו עדיין: הסרט נאה מאד לעין, רוק האדסון, כל זמן שאינו דרמטי מדי, ואנג'י דיקינסון, חביבים מאד, וכן גם שלל הנערות הסובבות אותם — אבל איש אינו מתכוון ברצינות לשום דבר. גם לא קהל הצופים, יש לקוות.

השוטרים והצבעים

הבוכשת (מוגרבי, תל־אביב, ארצות־הברית) — קורותיה של תחנת משטרה מס' 87, בעיר אמריקאית גדולה לא־מוגדרת, מהווים כבר שנים נושא לספרי־המתח של אד מקביין, שאינו אלא שם מושאל לסופר האמריקאי איוון האנטר. הספרים, שהיוו מקור־השראה גם לסידרת טלוויזיה, זכו לתפוצה רבה, ועתה הגיעו גם אל הבד.

כמו במקור, גם בתסריט (עליו חתם האנטר בשמו האמיתי) מסתעפת העלילה לכמה שלוחות בעת־ובעונה אחת, מאחר והשוטרים עצמם טרודים ביותר מפשע אחד ליום. החקירה המרכזית מתרכזת סביב אימוי הרצח והס־חיטה של אלמוני המטלפן לתחנת־המשטרה, מבטיח לרצוח אנשי־ציבור אם לא יקבל כופר מתאים — ומבצע את זממו בעילות. אולם בנוסף יש גם שוטרת, המנסה ללכוד אנס המטיל אימה על נשות הסביבה, ובלש שחוקר מקרי תצתה של קבצנים ברציפי הנמל.

ויש עוד טירדות יומיומיות, כמו למשל הצבעים המשפ־יצים את תחנת המשטרה ומטרידים את שלוותם של כל הנמצאים בבניין, או המטורפים למיניהם הממציאים תלו־נות, רק כדי שיוכלו לבוא להשמיע דבריהם באוזני מישהו. הבעייה, שאינה קיימת בסידרת ספרים ארוכה, אבל מקשה על מסגרת של סרט עלילתי בן שעה וחצי — היא שפיצול מסוג זה של העלילה נותן מעט מאד אפשרות להכיר את הדמויות או להעמיק בתיאורם. לכן, מה שת־במאי ריצ'ארד קולה — איש טלוויזיה שעשה לא מעט פרקי איירונסייד — מצליח להשיג, הוא סיפור של חווי משטרתי לא רע, ערוך בקצב מזורז, עם אוסף שחקני־

ריינולדס ווסטון: תחפושת מקצועית לשוטרים

מישנת ססגוניים — אבל ללא מרכז כובד שסביבו יתפתח הסרט.

בורט ריינולדס (שהתפרסם בצילומי־העירום שלו, נוסח פלייבוי, בעיתון האמריקאי קוסמופוליטן), ג'ק וסטון, טום סקריט (אחד ממנתחי מאש), וראקל וולש, נימנים על צוות תחנת־המשטרה.

בתנאים אחרים, יכולה היתה תחנת מס' 87 לחיות לא פחות פופולארית מזו של סאן פרנסיסקו, בה שולט תאיש המפורסם בכיסא־הגלגלים. אך תנאים אלו — חסרים.

תדריך

תל־אביב

★★★ **התפוז המיכני** (פאר, ארצות־הברית) — מי אמר שסרטים טובים לא הולכים בישראל? שבוע 16 בתל־אביב — ועוד ידו נטוייה. סטנלי קובריק ה־במאי, מלקולם מקדאול התפוז, והסיפור: נבואת־חורבן לזכות הבחירה של האדם, בעולם אלים ומטורף.

★★ **כיבי הקש** (אסתר, ארצות־הברית) — הבמאי האינדיאני סם פקינפה מציג את האלימות. לא במשלים וסמלים — אלא בצורה מחרידה ומזעזעת. זה גורלו של מי שאינו רוצה להתערב, אומר פקינפה, ומדגים כיצד מתמטיקאי צעיר ומסוגל נאלץ לרצוח באכזריות חבורה שלימה שניכנסה לתוך עצמותיו ולחדר משכבו.

ירושלים

★★★★ **יום א' האורר** (הבירה, אנגליה) — שלישיה מוזרה שאינה מו־צאת לעצמה פורקן אמיתי ביחסים המוזר־רים שבין האחד לשנייה ובין האחד ל־שלישי. במאי: ג'ון שלזינגר.

חיפה

★★★★ **פרינצ** (אודלי, אנגליה) — היצ'קוק מפתיע שוב בפרשת חונק־נשים המתרחשת בשוק הלונדוני. תוך כדי העיקוב אחרי הרוצח והחשוד ברצח, מנתח היצ'קוק את אופי האדם מזוויות שונות ובהומור מיוחד.

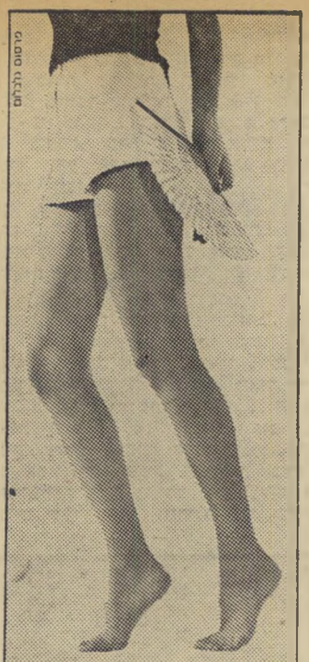

Merci

...את הרי יודעת
ש"מרסי"
מתאים לך
מתאים לך מאד!

גרבונים • גמישונים
ארכונים • אקסטרונים

בירה
מכבי

האוהבים-אוהבים בירה מכבי
השמנה של הדור החדש

השאר לנו את הנהיגה סע באגד

אגד

המחלקה ליחסי ציבור

רחל מרחלת על כל העולם

וייצמן נפרד מידידתו

דנה —

— ושאול

לא נעים לי, אבל כל החדשות שלי השבוע קשורות בגירושין, פרידות, איומי־גירושים, ושאר אסונות טבע.

ואתר הפירודים הכי עצובים הוא זה של **שאול וייצמן** וידידתו מ־זה למעלה מחצי שנה, **דנה כץ.** שאול שילח אותה מעל פניו, כמו ש־אומרים. הסיבה, כ־פי שאומרים אלה שאומרים: הוא מצא אחרת.

האהבה בין שאול ודנה היתה יותר מרומן חולף, וכבר דובר שם אפילו על חתונה. והנה עכ־שיו — ברוך כזה.

למען אהבתה ל־שאול, ויתרה דנה, בתו של קברניט אל־על, על השתת־פותה בתחרות מל־כת המים 1972. למ־רות שניבאו לה סיכויים טובים לז־כות לפחות בסגנות ראשונה, היא נעת־רה לדרישתו של שאול, פרשד מהת־חרות.

„אני אוהב אותה ולא מוכן לראות אותה על הבמה," הודיע אז בנו של הגנרל בטון חד־משמעי שלמד מ־אבא.

„אני אוהבת אותו עד הגג, והוא לא מרשה לי להשתתף בתחרות," אמרה אז דנה, ונשמעה לא־דונה.

ועכשיו, זה.

קובה וריימונד

כמעט־גירושין במשפחת הקבלן

אברהם צבי ברנוביץ הוא שם דבר בחוגי־העסקים, ונחשב לאחד הקבלנים הגדולים בארץ, וליהודי יקר בכלל. מ־שום כך, כאשר עמדו לפרוץ גירושים ב־משפחתו, היה זה זעזוע מרעיש ביותר, שדוכא ביד חזקה ובזרוע נטוייה. כלומר, בדברי נועם.

הגירושים שעמדו לפרוץ, עמדו לפרוץ בין **מוטי ברנוביץ**, צעיר הבנים של אברהם, לבין אשתו **זהבה**. וזה עלה ל־ברנוביץ האבא ארבע מכוניות פורד קאפ־רי, כדי להרגיע את הרוחות.

תשאלו למה ארבע דווקא? כי במש־פחת ברנוביץ, הכל הולך כפול ארבע.

לקבלן העשיר יש ארבעה ילדים — **יהודית** הבכורה, **אריה, מריים** ו־מוטי. ולכל ילד יש אשה. או בעל כמובן, הכל לפי העניין.

וכל פעולה שמתבצעת במשפחה, מת־בצעת בארבעה העתקים.

בפגישות המשפחתיות האלה, דווקא זהבה היא הדוברת הראשית. לפני כמה שנים, למשל, החליטה הגברת ברנוביץ הצעירה שנמאס לה מהדירה שקיבל ת־זוג עם נישואיהם. התכנסה המשפחה — וביוזמת זהבה הוחלט להחליף דירות.

וכך, נתן האבא לזוג אחד וילה ברמת־חן, לשני באפקה, לשלישי פנטהוז בנווה־אביבים, ולרביעי פנטהוז בתל־אביב.

עד שלפני כמה חודשים החליטה זהבה הסוערת שנמאס לה להחליט תמיד ב־צוותא, והגיעה להחלטה אישית: היא מתגרשת. לא מעניין אותה הפנטהוז, ה־משפחה, העסקים, כלום.

אלא שבמשפחת ברנוביץ לא מחליטים ככה סתם, צ'יק־צ'ק, החלטות אישיות. התכנסה החבורה לישיבה משפחתית, ול־עוד ישיבה ולעוד ישיבה — ובסוף ניצ־חח השיטה: בהנהגתו החכמה של בר־נוביץ האבא, שישב־ראש בראש השולחן, נרגעו הרוחות, המים הסוערים, אם היו אלה מים, הוחלקו, ורעיון הגירושין ירד מסדר היום. אין מתגרשים במשפחת בר־נוביץ, נתקבל הסיכום פה אחד.

במיסגרת מאמצי ההרגעה שלו, העניק אברהם צבי לכלתו מתנת־פיוס פעוטה — פורד קאפרי חדשה.

אבל אם לאחת — אז לכולן, וכך, קיבלו גם הכלה השנייה ושתי בנותיו מכוניות דומות.

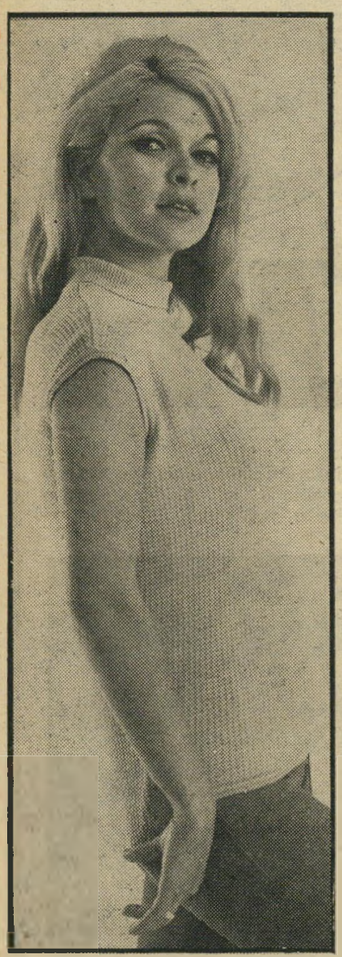

ציונה

אני לא יודעת אם זה וירוס, או סתם צירוף־מקרים מוזר — אבל אם זה יימ־שך, זה ייהפך ללא ספק לאופנה חדשה, שכל זוג שחושב את עצמו למשהו יצ־טרך להצטרף אליה.

אני מתכוונת למינהג החדש שפשה בנו להתגרש — ואחר כך לחזור ולהתחתן מחדש. כלומר, עם בן־הזוג הגרוש.

אחת החלוצות — בימים שזה היה עדיין חלוצי, לא סתם שוויץ — היתה **פיליס פלגי**, גיבורת התוכנית האחרו־

פיליס פלגי התגרשה - והתחתנה שוב עם בעלה

פיליס

נה של חיים שכאלה.

לפני כמה שנים, היא התגרשה מבע־לה, הצנחן **יואל פלגי**, בגלל סידרת צניחות חופשיות שזה ביצע לכיוון **דיי־לת מסויימת.**

אלא שאהבה אמיתית, כמו שאמר זלמן רוזנברג, חזקה מכל רומן חולף. ואכן, עובדה: פיליס ויואל התפייסו ו־התחתנו מחדש.

גם שני זוגות אחרים התפלגו והתמזגו מחדש, לאחרונה, כדוגמת הפלגים. האחד הם הטוכטרמנים. הדוגמנית הבלונדית **ציונה טוכטרמן** כבר עמדה או־טו־טו להתגרש מבעלה, לאחר תקופה ממושכת שהם חיו בנפרד — כאשר ברגע האחרון התחרטו השניים, החליטו לחזור ולומר לדבק כי טוב, פחות או יותר.

הזוג השני הוא המיסעדן התל־אביבי הוותיק **קובה זילברינג ואשתו ריי־מונד.** ימים ספורים לפני שהיו צריכים להופיע ברבנות לקבל את תעודת־הגירו־שין, כתובה וחתומה כדין — החליטו ה־שניים שהם מוצאים־חן מחדש אחד ב־עיני השנייה, חזרו לחיקם המשותף.

הופ עברנו - עוד משבר

למי שלא ידע — הזמר **אושיק לוי** ואשתו **עירית** עמדו לאחרונה בפני משבר רציני בחיי־הנישואין שלהם. וכשאני אומרת רציני, אני מתכוונת רציני.

אבל זה חלף, תודה לאל, ואתם יכולים לחזור לנשום. השלום חזר לשרור בבית.

אין לי ספק, שמה שעזר להם להתגבר על הסיכסוך, הפעם, היה הנסיון הרב שהם רכשו במשברים. שכן ההתפוצצות הפעם לא היתה הראשונה אצלם.

בפעם הראשונה עמדו אושיק ועירית על סף גירושין עוד לפני לידת הבת. עירית נפרדה אז מבעלה, נהייתה ידידתו של הצייר **יורם לוקוב.**

אבל כמו שזה עבר אז, זה עבר גם עכשיו.

הלוואי שיימשך כך גם הלאה, טוי־טוי־טוי.

היא שיגעה את העולם באהבותיה – ולבסוף היא השתגעה מהן בעצמה

הליידי הזונה

יום הנשפים של לורד הולאנד היה מלא מפה לפה. כל השמנה־וה־סלתא של לונדון, כל אחד בתחפושת אקזוטית יותר ממשנהו, באו להראות את עצמם ולראות מה חדש בעולם הרכילויות והשערוריות של האנשים היפים.

כולם יחד המתינו לנושאי השערוריה הגדולה ביותר של העונה.

המשורר והרודפת

לורד ביירון (ריצ'ארד צ'מברליין) בשיא ולידי קארוליין (שרה מיילס) בשפל. כש־הופיע לנשף בגפו, נידהם לגלות כי הנער שרץ לפני מרכבתו, אינו אלא פילגשו.

הבעל והמטורפת

לורד מלבורן (ג'ון פינץ') מאכיל את אש־תו, שדעתה ניטרפה עליה, אחרי שלורד בירון לעג לניסיון־ההתאבדות שלה בנשף לדבר ולאכול, שקעה בדיכאון ממנו לא התפכחה עד לשגעון המוחלט ולמוות.

כאשר כמעט ונואשו — הופיעו המיו־חלים בכניסה: דמות של פאשה תורכי בבגדים נוצצים, ומאחוריו משרתת כושית קטנה, במכנסיים לבנים הדוקים, חזיית מתכת שחשפה את שדיה, ומניפה ענקית.

הלחישות פשטו באולם במהירות הבזק. וכי מה הפלא? הפאשה היה לא אחר מאשר לורד ביירון הצולע ויפה־התואר — הדמות הרומנטית, הסוחפת והמסעירה ביו־תר של התקופה ואילו הכושית הקטנה היתה פילגשו הרשמית, ליידי קארולין לאמב, רעייתו של ציר בפרלמנט, שעתיד היה תוך שנים לא רבות להיות מושל אירלנד, שר־הפנים ויועצה האישי של המלכה ויקטוריה.

שניים אלה היוו את אחד הצמדים המו־זרים ביותר שאפשר להעלות על הדעת. ממש קשה להאמין שעד עתה לא נמצא איש שיקדיש להם סרט באורך מלא, פרט להפקה מפוקפקת ולא משכנעת בשם שלו־שת. האמיתות שנעשתה לפני כ־25 שנים באנגליה.

נסיון התאבדות בפומבי

פרשת לאמב וביירון היתה אחת הסוערות והמפורסמות ביותר בלונדון של המאה שעברה. כאשר חדל ביירון לאהוב אותה, רדפה אחריו בכל מקום. כאשר הוזמן לנשף בלעדיה, התחפשה לנער שליח והמתינה לו בין הרכבים, כשהיא רצה לפני מרכבתו ולפיד אש בידיה. היא התפרצה בדרמטיות וללא כל בושה לנשפי עלית כשהיא מתחננת לפניו שיחזור אליה. באחד הנשפים ניסתה להת־אבד בפומבי. תגובתו של ביירון: „גבירו־תי, תקני את יהרתך, שהיא מגוחכת, הפעילי את הקפריזות שלך על אחרים, והניחי לי סופית."

גבירתו לא התייאשה. כאשר לא יכלה להשיג אותו, השפיעה חסדיה על כל מיני צעירים — כדי שיזמינו אותו לדו־קרב. על בגדי משרתיה רקמה את הסיסמה „אל תאמינו לביירון". היא שרפה את דמותו וספריו בחגיגה עממית באחוזותיה.

בסופו של דבר עבר ביירון לאיטליה, ואילו קארולין עברה ממאהב אחד לשני, כשהיא מכריחה את כולם לענוד את טבעו־תיו של המשורר, להאזין לנגינת העוגב שלה ולהתפרצויות התאווה והלהט הספרו־תי שלה (היא כתבה אפילו סיפור אוטו־ביוגראפי, בו הוצג ביירון, בתחפושת שקו־פה לגמרי, כמפלצת מהלכת על שתיים).

המשבר הסופי אירע כאשר נתקלה ברחוב, לגמרי במקרה, בהלווייה — ומ־אוחר יותר נודע לה שהיתה זאת הלווייתו של ביירון, שנהרג ביוון. כשדעתה כבר

ביירון בחיים

המשורר הבריטי המפורסם ג'ורג' גורדון ביירון, ששמו הפך עוד בחייו לסמל הרומנטיקה המלנכולית מ־צד אחד, והליברליות הפוליטית מצד שני.

אינה שפוייה, הסתגרה באחוזת המשפחה, בנפרד מבעלה, אחרי שנתיים, נפטרה.

קרולין לאמב, בתו של לורד בסנ־בורו, שבילדותה גודלה על־ידי אומ־נת ומאוחר יותר עברה לגור בארמונה המפואר והמבריק של ליידי דבונשייר, לא ידעה לכתוב עדיין בגיל 10. אבל לעומת זאת, הטיבה לחרז פואמות סוע־

רות, ולפי עדותה לא תפסה כלל „שחמאה מורחים על לחם, כי חשבה שלחם וחמאה הם יחידה אחת.“ היצור הקטן וחסר־המנוחה בעל העיניים המבריקות, כונה על־ידי ידידיה לסירוגין כ„סנאי“ ו„פרא צעיר“.

בגיל 18 נישאה לויליאם לאמב, בנו של לורד מלבורן, לאחר שחיזר אחריה במשך שלוש שנים רצופות. למעשה היה ויליאם בטוח רק בזהות אמו. היא היתה אחת המאהבות הידועות של התקופה, ולפי הסיפורים דאז ילדה כל אחד משש יל־דיה לאב אחר.

ויליאם, הבכור, נכנס מוקדם מאד לחיים פוליטיים, התגלה כאיש חריף, בעל נימו־סים למופת ונמרץ מאד בענייני מדינה. עם זאת, חסר את הלהט לו ציפתה אשתו.

מאהבים מצוחצחים

ך שנים הראשונות של הנישואין היו שלוות למדי. אולם העננים לא איחרו לבוא: בנם הבכור של ויליאם וקא־רולין נולד עם פגם במוח, ומת, 29 שנים מאוחר יותר, מפגר בשכלו וחסר־ישע. שני ילדים נוספים מתו בגיל רך מאד. קארולין לא מצאה עוד כל סיפוק בבית, לבדה, שעה שויליאם התמסר לענייני הפרלמנט.

תחילה, לקחה לעצמה מאהבים כמקובל, מן הנערים המצוחצחים שבאופנה. היא פגי־שה בביירון לאחר שקראה הגהות של צ׳יילד הארולד, הפואמה שהפכה אותו ל־משורר האופנה בלונדון.

תחילה, היו יחסיהם אפלטוניים. הם אפילו חששו זה מפני זה. „מטורף, רע ומסוכן“ הגדירה קארולין את ביירון בי־מנה, לאחר פגישה ראשונה. „נשים רזות מזכירות לי פרפרים מיובשים“ כתב בי־רון, והמשיך „שלד רודף אותי בחלומותי“ ברמזו על מיבנה גופה הדק של לאמב.

למרות הטירוף והשלד, גברה האהבה על שניהם.

לאחר שנה סוערת, החלה השלהבת, לפחות בליבו של ביירון, לדעוך. אבל לא בליבה של אהובתו.

ברור, אם כן, שסיפור מוצלח יותר לסרט קשה למצוא. ואם כבר סרט, האם אפשר היה לצפות למישהו מתאים יותר מרוברט (אדם לכל עת) בולט שיביא אותו אל הבד?

בולט, שכתב את התסריטים ללורנס איש ערב, דוקטור ז׳י־וואגו ובתו של ריאן, וחיבר מחזות רבים, החליט עתה שהגיע הזמן להיות גם במאי. הוא נטל את רעייתו, השחקנית שרה מיילס, הטיל עליה את התפקיד הקשה והמסובך של ליידי קא־רולין לאמב — אשה שאהבה יותר מדי, וזכתה למעט מדי, מהרבים מדי שהתאהבה בהם.

הסרט שייצר, הוא כיום ההצלחה הגדולה ביותר של לונדון.

נאמנות להיסטוריה? בנושא זה התנסה כבר בולט רבות בעבר. „אתה מוכרח לתמצת עובדות כאשר אתה צריך להציג מה שקורה ב־10 שנים, במסגרת של שעתיים.“

לכן, הוא טוען, צריך לפעמים להפוך כמה דמויות לדמות אחת. או לרכז כמה מאורעות בתוך אחד. „אבל מעולם לא השתמשתי בסרט בעובדה מסולפת, בסופו של דבר, מי שרוצה עובדות יבשות, שיילך לספריה, לא לתיאטרון או לקולנוע.“

מה שחשוב לבולט — זו רוח הדברים, ועליה, הוא משתדל לשמור.

למשל, בסצינה הפותחת את הסרט, כאשר ליידי קארולין דוהרת על סוסה בדהרה מטורפת על פני יערות ושדות, מגיעה הביתה, עולה את המדרגות בריצה, עוברת חדרים ומסדרונות מבלי להיעצר לרגע וכשהיא בקושי נושמת היא מבשרת לאמה ש„הוא ביקש סוף־סוף את ידה.“

מרגע זה והלאה, צריך באמת להתייחס לרוח הדברים ולא לאמת ההיסטורית שמאחוריהם. בולט ויתר למשל לחלוטין על ילדי משפחת לאמב, כדי שהניכור בין השניים יהיה מבוסס בעי־קר על השוני המוחלט בין אופיו השמרני והמיושב של הבעל,

הוד התרוממותה

מחופשת למשרתת כושית קטנה, מסוככת במניפה ענקית על אהו־בה, לורד ביירון, המחופש לפחה תורכי, בהופיעם לנשף־מסיכות.

ביירון בסרט

אליל אומנותי שמחציתו ראוותנות ריקה ומאחוריה נ־צוצות של גאוניות, כשהדגש מושם על ה־צד הריקני יותר מאשר על הכישרון.

לבין חוסר המנוחה והזיקה האינסופית ל־אהבה של האשה.

הבדל אחד: לורד ביירון אינו מופיע בחייה של קארולין, כפי שזה קרה במ־ציאות, בעקבות דרישתה להכירו לאחר שקראה את צ׳יילד הארולד. אצל בולט, זה מתרחש בסצינת־ראווה בה הוא נאבק עם כושי ענק, תמורת פרס של כמה זהובים למנצח. „לורד ביירון לא היה אף פעם במצב כלכלי כה חמור“ סיפר ריי־צ׳ארד צ׳מברליין, השחקן שמגלם אותו בסרט, „אבל אין ספק שפגישה בנסיבות אלה עושה רושם עז יותר מן האמת.“

בכלל, עשוייה דמותו של ביירון בסרט להרגיז את מעריציו. „בולט ראה בו מעין אליל אופנתי, שמחציתו ראוותנות ריקה ומאחוריה ניצוצות גאוניות,“ מסביר צ׳מ־ברליין את הצורה בה עיצב את הדמות. ואכן אין ספק שבולט שם את הדגש דווקא על הצד הריקני יותר מאשר על הכישרון של האיש.

טירוף האהבה של קארולין לאמב, בז־כות משחק בלתי־רגיל לחלוטין של שרה מיילס, מומחש בסרט באמנות מופלאה. סצינת נסיון ההתאבדות, אף שהועברה מטרקלינה של ליידי היתקוט לזה של הדוכס מוולינגטון — שמרה על כל עוצ־מתה המקורית. את אחד משיאי הסרט פגישה, שאין עליה ידיעות מדוייקות, בין לאמב למלך, שהיה בעבר בין מאהבי אמו. בפגישה זו מנסים לשכנע את הפולי־טיקאי הצעיר לנטוש את אשתו המבישה, על־מנת לעלות בסולם הדיפלומטי.

סצינות צנועות — ומדהימות

א זם שינוי פרטים אלה או אחרים אינם יכולים להעיב על העובדה ש־בולט היטיב לצייר את החברה הבריטית של אותה תקופה „אשר לא התגדה לחטא, אלא רק למבוכה שיכולה להיווצר סביבו.“ בעזרתו של הצלם אוסוואלד מוריס, (אשר צילם גם את כנר על הגג) הוא מציג את כל הראווה ותאוות־התצוגה שבאותה החברה. יחד עם זאת, הוא מדהים בסצי־נות צנועות, כמו זו המתרחשת בחדר־השינה הלבן כולו, בה מסתגרת ליידי קארולין שדעתה נטרפה עליה. עם שחקנים כמו לורנס אוליביה, מרגרט לייטון, ג׳ון מילס ופאמלה בראון בתפקידי מישנה — הצלחתו מובטחת.

ואולי טמון מוסר־ההשכל של הסרט כולו במשפט שאמר ויליאם לאמב — שהיה מאוחר יותר לורד מלבורן (בסרט מגלם אותו ג׳ון פינץ׳, מאקבת ופרנזי) — משפט שנאמר במציאות, ולאו דווקא על מסך הקולנוע: „אף אדם אינו שווה מאו־מה. עד אשר אינו מגלה כי הוא שוטה. זהו הצעד הראשון לקראת היותו ראוי להערצה או הערכה. עד שהוא עושה צעד זה, אין לו תקווה.“

שנה 36 מספר 1849 המחיר 2.50 ל"י ח' אדר א' תשל"ג, 7.2.73

העולם הזה

יהורם גאון

מספר לרחל המרחלת
על חיי האהבה שלו

השים שלי

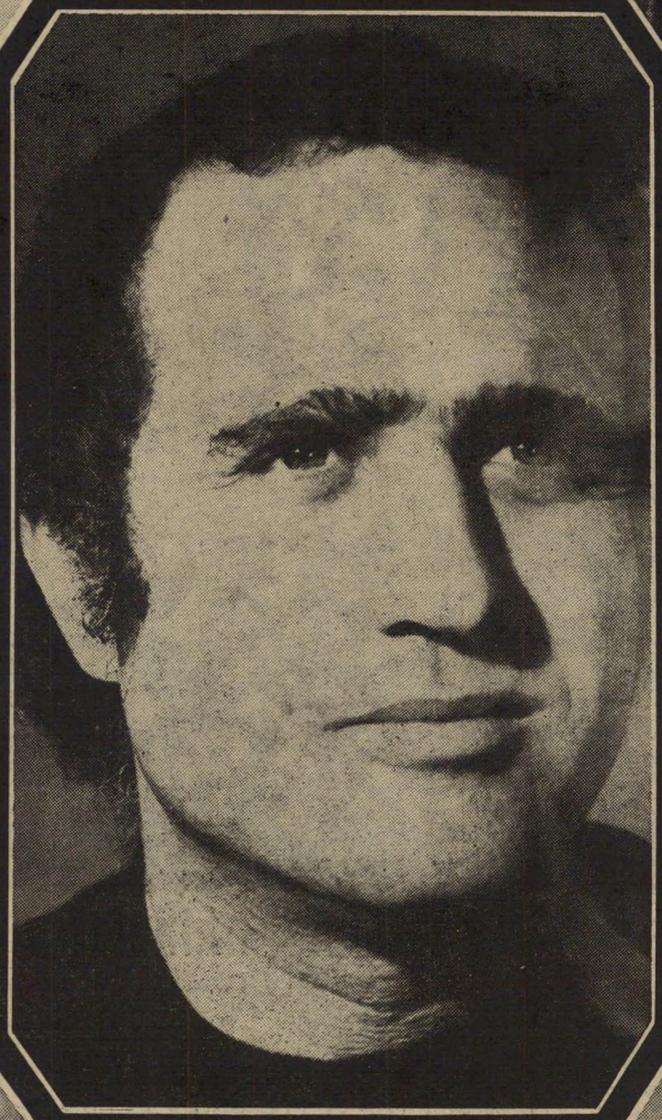

„כל הרומנים של נגמרו בשואה"